

155.424

๑) 155๗

พ. ๖

การเปรียบเทียบผลของการใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไข
ที่มีต่อระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนอนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา

ปริญญานิพนธ์

ของ

ดวงแบ ฅ สงขลา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

มกราคม 2535

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

155.424

180919

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
จิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....นาย..... ประธาน

(ผศ.ดร.กาญจนา หาสีตะพันธ์)

.....นาย..... กรรมการ

(ผศ.ประณต คำจิม)

คณะกรรมการสอบ

.....นาย..... ประธาน

(ผศ.ดร.กาญจนา หาสีตะพันธ์)

.....นาย..... กรรมการ

(ผศ.ประณต คำจิม)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รศ.ดร.อารี พันธุ์มี)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ๒๒ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ทาสีตะพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประยงค์ เค้าจิม ที่กรุณาให้คำปรึกษาพร้อมทั้งให้แนวคิด และข้อเสนอแนะตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง และรองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มี ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์อารมณ์ ภัทรปรกรณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาล สงขลา อาจารย์อัจนรา จรูญรัตน์ และอาจารย์รัศมี ตันติมาศ ที่ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบใจ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณอรสา เฌรตาก้อง คุณจุติพร โพธิ์ศิริ คุณปิยนันท์ ทรัพย์มั่นคงทวี และเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษารุ่นที่ 3 ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ผลความดีจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ คุณสุนทร และคุณประไพ ๗ สงขลา ที่เป็นผู้ให้การสนับสนุน ให้ความรัก ความห่วงใย และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ดวงแข ๗ สงขลา

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	✓ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	✓ สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	6
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรม	11
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัยในชั้นเรียน	24
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	35
	ประชากร	35
	กลุ่มตัวอย่าง	35
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	36
	แบบแผนการทดลอง	42
	การดำเนินการทดลอง	43
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
	การนำเสนอข้อมูล	47
	✓ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	47

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
✓	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
5	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	57
✓	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	57
✓	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	57
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	57
✓	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	58
	การดำเนินการทดลอง	58
	การวิเคราะห์ข้อมูล	60
✓	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	61
	อภิปรายผล	61
	ข้อเสนอแนะ	65
	บรรณานุกรม	66
	ภาคผนวก	73
	ประวัติย่อของผู้วิจัย	116

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	เปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนการให้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไข	50
2	เปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ภายหลังการให้แรงเสริมทางสังคม และการใช้สัญญาเงื่อนไข	51
3	เปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการให้แรงเสริมทางสังคม	52
4	เปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไข	53
5	เปรียบเทียบความคงทนของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ภายหลังการให้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไข	54
6	แสดงความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ	114
7	แสดงความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ	115

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ภาพแสดงระยะต่าง ๆ ของการทดลอง	43
2 ความถี่ของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ	55
3 ความถี่ของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 1 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ	98
4 ความถี่ของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 2 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ	99
5 ความถี่ของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 3 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ	100
6 ความถี่ของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 4 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ	101
7 ความถี่ของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 5 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ	102
8 ความถี่ของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ	103
9 ความถี่ของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 7 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ	104
10 ความถี่ของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 8 ในกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ	105
11 ความถี่ของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 1 ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ	106

12	ความถี่ของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 2	
	ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ	107
13	ความถี่ของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 3	
	ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ	108
14	ความถี่ของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 4	
	ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ	109
15	ความถี่ของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 5	
	ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ	110
16	ความถี่ของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 6	
	ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ	111
17	ความถี่ของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 7	
	ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ	112
18	ความถี่ของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 8	
	ในกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ	113

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง และองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศทุก ๆ ด้าน ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่มีทรัพยากรธรรมชาติค่อนข้างสมบูรณ์ ดังนั้นปัญหาส่วนใหญ่ของประเทศไทยไม่ใช่ปัญหาการขาดทรัพยากรธรรมชาติแต่เป็นปัญหาการขาดการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ภายในชาติ

รัฐบาลยอมรับว่าทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนา จึงได้นำหลักการและแนวคิดทางการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนา "คุณภาพมนุษย์" มาใช้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530 - 2534) มากขึ้นกว่าทุกแผนที่ผ่านมา ดังที่กำหนดไว้ว่า "ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและเสริมสร้างสติปัญญาขึ้นพื้นฐานของประชากรด้านสาธารณสุขและการศึกษา เพื่อให้ประชากรมีร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง มีสติปัญญาความสามารถในการประกอบอาชีพให้มีความเท่าเทียมกันในแบบแผนของคนคิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็น รวมทั้งมีระเบียบวินัย มีจริยธรรม และความรับผิดชอบ" (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2530 : 82)

เครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาบุคคลก็คือการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาระดับประถมศึกษา ถือเป็นรากฐานในการพัฒนาบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2521 : 10) โรงเรียนประถมศึกษาที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของเด็กในวัยต้นมาก เพราะระยะเวลาที่เด็กได้รับการอบรมศึกษาในโรงเรียน ตั้งแต่แรกเข้าเรียนจนกระทั่งจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั้นเป็นเวลายาวนาน ซึ่งในช่วงเวลานี้เด็กจะต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน นับตั้งแต่ตัวอาคารเรียน สภาพห้องเรียน ระเบียบวินัยของโรงเรียนลักษณะการอบรมสั่งสอนของครู รวมทั้งเพื่อนนักเรียน ประสบการณ์ที่เด็กแต่ละคนได้รับในขณะที่อยู่ที่โรงเรียน นับตั้งแต่การเรียนรู้อาชีพ การอบรมสั่งสอนของครู กิจกรรมทางสังคม รวมทั้งความสำเร็จ

ความภาคภูมิใจ หรือความล้มเหลวผิดหวังในการเรียนและการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคม
ล้วนมีอิทธิพลในการกำหนดลักษณะนิสัย และแบบแผนของพฤติกรรมต่าง ๆ แก่เด็กทั้งสิ้น

ในปัจจุบันนี้ ครูและผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ประสบปัญหาหนักใจเกี่ยวกับพฤติกรรม
นักเรียนที่ไม่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียน พฤติกรรมเหล่านี้ได้แก่ การทะเลาะวิวาทชกต่อย ลุกออก
จากที่นั่ง คุยกัน เล่นกัน ก่อวุ่นวายในชั้นเรียน และส่งเสียงดังในขณะที่มีการเรียนการสอน หรือละเลย
ไม่เอาใจใส่การเรียน ซึ่งพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเหล่านี้รบกวนกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้
ไม่สามารถดำเนินไปในทิศทางที่พึงประสงค์ พฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนนี้เกิดขึ้นมาเป็น
เวลาช้านานแล้ว ซึ่งได้มีผู้สนใจแก้ไขตลอดมา ดังจะเห็นได้จากการวิจัยของ พัฒนา สุปุณฺณันท์
(2526 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาการกระทำผิดวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า
ความผิดทางวินัยที่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กระทำเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย
5 อันดับแรกคือ การพูดจาหยาบคาย การแสดงกิริยามารยาทไม่สุภาพกับเพื่อน ทำงานเสร็จ
ไม่ทันเวลา ล้อเลียนหรือแกล้งเพื่อน คุย หรือเล่นเสียงดังในห้องเรียน ส่วนวรรฎา อีรธรรมการ
(2528 : 45 - 46) ได้ศึกษาปัญหาระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
พบว่า มีพฤติกรรมดังนี้ แต่งกายไม่เรียบร้อย คุยกันขณะครูสอน เข้าแถวไม่เป็นระเบียบ
ไม่ดูแลความสะอาดของร่างกาย เหลือบมองที่อื่นขณะที่ครูสอน หยุดโรงเรียนโดยไม่ส่งใบลา
ไม่ทำการบ้าน เล่นกันในเวลาเรียน ทะเลาะวิวาท ทำงานขณะที่ครูสอน หันหน้าหันหลังขณะ
ครูสอน รบกวนเพื่อนขณะทำงานหรือขณะครูสอน มาโรงเรียนสาย ไม่ทำเวร ลุกจากที่เดินไปมา
และนอนหลับในห้องเรียน นอกจากนี้ เขียวภา กันทรวิยากุล (2530 : 1) ได้ศึกษาวิจัย
เรื่องพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมักพูดคุยกับเพื่อน
ในเรื่องต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียน ก่อวุ่นวายในชั้นเรียน และไม่ร่วมกิจกรรม
การเรียนการสอน

การสำรวจพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนดังกล่าวข้างต้น พบผลที่สอดคล้องกัน
คือ นักเรียนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียน
อันได้แก่ พฤติกรรมไม่สนใจเรียน ก่อวุ่นวายหรือครูในขณะที่มีการเรียนการสอนโดยการทำ
เสียงดัง เล่นกัน คุยกัน แหย่แหยกัน พฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียน

ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนต้องชะงักหรือยุติลง การสอนไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย
 อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวนักเรียนเองก็อาจจะไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนเท่าที่ควร
 ดังที่ ฮอจ และลูซ (Hoge and Luce. 1979 : 481) วิจัยพบว่า พฤติกรรมตั้งใจเรียนมี
 ความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คอบบ์ และฮอปส์
 (Cobb and Hops. 1973 : 108 - 113) ที่พบว่า การที่นักเรียนมีพฤติกรรมตั้งใจเรียน
 เพิ่มขึ้นทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน
 ที่เป็นปัญหาดังกล่าวโดยครูต้องรู้วิธีควบคุมชั้นเรียน จึงจะสามารถแก้ปัญหาได้ จากการศึกษาของ
 มอลินี จูโทปะมา (2520 : 93 - 98) เกี่ยวกับการพยายามแก้ปัญหานักเรียน พบว่า ครูนิยม
 ใช้การลงโทษด้วยการดุ ตี หักคะแนน กักบริเวณ ไล่ออกจากชั้นเรียน การชี้แจงให้เห็นเหตุผล
 การทาสีเหตุ การให้รางวัล การยกย่องชมเชย แต่หาวิธีการดังกล่าวไปใช้อย่างไม่มีระบบทำ
 ให้ไม่ได้ผลตามต้องการ นักจิตวิทยาการศึกษาได้เสนอวิธีการแก้ไขที่เรียกว่าการปรับพฤติกรรม
 (Behavior Modification) เป็นเทคนิคการเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งประยุกต์หลักการเรียนรู้
 ที่ได้จากการทดลองทางจิตวิทยามาใช้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอย่างเป็นระบบระเบียบ
 (กรณี อินทสร. 2526 : 5 ; อ้างอิงมาจาก Fischer and Gochers. 1975 : 13)
 โดยมีพื้นฐานจาก หลักทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (Classical Conditioning)
 และการวางเงื่อนไขการกระทำ (Operant Conditioning) เทคนิคการปรับพฤติกรรมที่
 นิยมใช้กันมากที่สุดในโรงเรียนปัจจุบันนี้ได้แนวคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไขการกระทำ
 ของสกินเนอร์ (Skinner) ที่ว่าการกระทำใด ๆ ที่ได้รับการเสริมแรง มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น
 อีก ส่วนการกระทำใด ๆ ที่ไม่ได้รับการเสริมแรงมีแนวโน้มที่จะลดน้อยลงและหายไปในที่สุด
 (Hilgard and Bower. 1966 : 111) มีผู้สนใจนำการเสริมแรงนี้ไปศึกษาและประยุกต์ใช้
 ได้ผลในสภาพการณ์ต่าง ๆ เช่น สมคิด สกลสถิตย์ (2525 : 28) ได้นำการเสริมแรงด้วย
 เบียร์รถและการเสริมแรงทางสังคม ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหานักเรียน
 ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางสังคม มีความสามารถในการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้น
 มากกว่านักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบียร์รถ และนักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงด้วย
 เบียร์รถมีความสามารถในการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการเสริมแรง นอกจากนี้

วันทนา กิ่งจงเจริญสุข (2526 : 28) ได้นำการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมาใช้ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคล พบว่า สามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนได้ และการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคลให้ผลไม่แตกต่างกัน นวลจันทร์ วิเชียรไพศาล (2530 : บทคัดย่อ) พบว่า การใช้แรงเสริมทางสังคมสามารถลดพฤติกรรมซ้ำของนักเรียนได้

*งานวิจัยเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมโดยการใช้แรงเสริมทางสังคม ไม่ว่าจะใช้ควบคู่กับการเสริมแรงด้วยวัตถุ หรือใช้การเสริมแรงทางสังคมเพียงอย่างเดียวก็ได้ผลในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์เช่นเดียวกัน และการเสริมแรงทางสังคมด้วยการที่ครูชมเชย หรือสนใจ ได้แก่ การยิ้ม สบตา พยักหน้า แสดงท่าที่ยอมรับ เหล่านี้เป็นสัญลักษณ์ของการเอาใจใส่ ทั้งเป็นสิ่งที่สนองความต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และคำชมเชย และความสนใจ เป็นพฤติกรรมที่ครูนำไปใช้ได้กับทุกสถานการณ์และทุกสถานที่ ดังนั้นการใช้แรงเสริมทางสังคมจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ผู้วิจัยสนใจที่จะนำมาใช้เพื่อศึกษาผลที่มีต่อความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียน

งานวิจัยในประเทศซึ่งใช้เทคนิคการปรับพฤติกรรมที่เด็กหรือผู้ถูกปรับพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนินการปรับพฤติกรรม ยังมีน้อย วิธีการใช้สัญญาเงื่อนไข เป็นเทคนิคที่ทั้งสองฝ่ายคือ ผู้ปรับพฤติกรรม และผู้ถูกปรับพฤติกรรม มีส่วนร่วมในการดำเนินการและวางแผนร่วมกัน เป็นการนำการปรับพฤติกรรมแบบต่าง ๆ มาผสมผสานกัน โดยมีการให้รางวัล การลงโทษ การให้รางวัลพิเศษ และการให้เด็กมีส่วนร่วมรับผิดชอบในสัญญาที่กระทำร่วมกัน เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับเงื่อนไขของสัญญา โดยเด็กจะทราบพฤติกรรมที่เขาต้องหยุดยั้ง และยังทราบผลกรรมที่เขาจะได้รับตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการทดลอง ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้ใหญ่และเด็กมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และเป็นแนวทางให้เด็กรับผิดชอบผลที่เกิดจากการกระทำของตัวเอง

การใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไขจะนำมาใช้ปรับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้นได้ แต่ยังไม่มียานวิจัยที่ชี้ชัดลงไปว่าการใช้แรงเสริมทางสังคมกับการใช้สัญญาเงื่อนไข วิธีใดจะได้ผลดีกว่ากัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา

เปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา โดยการให้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไข สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพราะเด็กในชั้นนี้อายุประมาณ 11 ปี ซึ่งมีพัฒนาการทางสติปัญญาตามทฤษฎีของ เพียเจต์ (Jean Piaget) อยู่ในระยะปฏิบัติการรูปธรรม (Concrete Operation Period) เป็นระยะที่เด็กเรียนรู้ และสามารถใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี สามารถใช้ภาษาแทนสิ่งต่าง ๆ ได้ จึงทำให้กระบวนการคิดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ชัยพร วิชชาวุธ. 2525 : 365 ; อ้างอิงมาจาก Piaget and Inhelder. 1969) ดังนั้นสามารถรับรู้และเข้าใจสัญญาเงื่อนไขได้ดีกว่าเด็กในชั้นต่ำลงไป และจากการสำรวจปัญหาและการเข้าไปสังเกตในชั้นเรียนพบว่า เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสงขลา มีปัญหาระเบียบวินัยในชั้นเรียนได้แก่ การเข้าหาเพื่อนในขณะที่ครูสอน การขว้างปาสิ่งของ การส่งเสียงดัง การลุกจากที่เดินไปมา การนำสิ่งของมาเล่นขณะเรียน และการไม่ทำงานตามคำสั่งของครู

ผลของการวิจัยครั้งนี้อาจจะเป็นแนวทางให้ครูนำการใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไข ไปเพิ่มพฤติกรรมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา ให้ดีขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับแรงเสริมทางสังคมกับกลุ่มที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไข
2. เพื่อเปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการใช้แรงเสริมทางสังคม
3. เพื่อเปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไข

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับแรงเสริมทางสังคมและนักเรียนที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนแตกต่างกัน
2. นักเรียนมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้นหลังการใช้แรงเสริมทางสังคม
3. นักเรียนมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้นหลังการใช้สัญญาเงื่อนไข

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนหาวิธีการใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไข ไปใช้ปรับพฤติกรรมที่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนเพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปตามเป้าหมาย และเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2534 ที่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่ำ ขาวน้ปัญญา และฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับปานกลาง จำนวน 25 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชายและหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2534 ที่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่ำ ขาวน้ปัญญา และฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 16 คนซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการปรับพฤติกรรมซึ่งนำมาใช้เพิ่มความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน แบ่งเป็น 2 วิธีคือ

3.1.1 การใช้แรงเสริมทางสังคม (Social Reinforcement)

3.1.2 การใช้สัญญาเงื่อนไข (Contingency Contract)

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้แรงเสริมทางสังคม (Social Reinforcement) หมายถึง วิธีการปรับพฤติกรรมที่นำมาใช้เพิ่มความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน เมื่อนักเรียนไม่แหย่เพื่อน ไม่ขว้างปาสิ่งของ ไม่ส่งเสียงดัง ไม่ลุกจากที่เดินไปมา ไม่นำสิ่งของมาเล่น และทำงานตามคำสั่งของครู โดยครูผู้สอนจะให้แรงเสริม ดังนี้

1.1 คำชมเชย ได้แก่ "ดี" "ดีมาก" "เก่ง" "เก่งมาก" "ทำถูกต้อง" "เรียบร้อยดีมาก"

1.2 การยอมรับและความสนใจ ได้แก่ การยิ้ม พยักหน้าหรือสบตาแสดงการยอมรับ การแตะไหล่ และการลูบหลังเบา ๆ

ในการให้แรงเสริมทางสังคมนั้นครูจะให้แรงเสริมดังกล่าวแก่นักเรียนที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มทดลอง ในขณะที่ครูสอน และครูให้งานทำในสภาพปกติ แต่ครูจะให้แรงเสริมทางสังคมแก่นักเรียนในกลุ่มทดลองภายหลังจากที่ผู้วิจัยจะแนบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนที่ได้จากการสังเกตในช่วง 15 นาทีเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมอบให้ครูผู้สอน โดยครูผู้สอนจะใช้เวลาที่เหลือในช่วง 15 นาทีเรียนให้แรงเสริมทางสังคมแก่นักเรียนเป็นรายบุคคลตามจำนวนคะแนนที่นักเรียนได้รับเมื่อนักเรียนมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนดังนี้ คือ

41 คะแนนขึ้นไป จะได้รับแรงเสริม คือ ครูยิ้ม เดินเข้ามาแตะไหล่หรือลูบหลังเบา ๆ

และพูดว่า "เรียบร้อยดีมาก" "เก่งมาก"

33 - 40 คะแนน จะได้รับแรงเสริม คือ ครูยิ้ม พยักหน้า สบตา และพูดว่า

"เรียบร้อยดี" "เก่ง"

25 - 32 คะแนน จะได้รับแรงเสริม คือ ครูยิ้ม พยักหน้า และพูดว่า "ทำดีแล้ว"

17 - 24 คะแนน จะได้รับแรงเสริม คือ ครูพยักหน้า และพูดว่า "ทำถูกต้องแล้ว"

9 - 16 คะแนน จะได้รับแรงเสริม คือ ครูพยักหน้าและพูดว่า "ดีชั้น"

"พยายามทำต่อไป"

1 - 8 คะแนน จะได้รับแรงเสริม คือ ครูพยักหน้า และพูดว่า "พอใช้"

2. การใช้สัญญาเงื่อนไข (Contingency Contract) หมายถึง โปรแกรม

การปรับพฤติกรรมโดยมีการตกลงหรือทำสัญญาระหว่างครูและนักเรียน ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่มีการเรียนการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูและนักเรียนกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย คือ ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ได้แก่ การไม่แหย่เพื่อน ไม่ขว้างปาสิ่งของ ไม่ส่งเสียงดัง ไม่ลุกจากที่เดินไปมา ไม่นำสิ่งของมาเล่นในขณะเรียนและทำงานตามคำสั่งของครู

ขั้นที่ 2 ครูและนักเรียนตกลงทำสัญญาต่อกันโดยมีเงื่อนไขในสัญญาว่า ในขณะที่ครูสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และในช่วงเวลาของการสังเกต ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน นักเรียนจะได้รับบัตรสีแดง 1 บัตร ต่อ 1 คะแนน ที่ผู้บันทึกพฤติกรรมได้สังเกต และบันทึกไว้ และบัตรสีแดงนี้ นักเรียนสามารถนำไปแลกสิ่งของที่ต้องการตามที่ระบุไว้ในสัญญาเงื่อนไข แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมไม่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในขณะที่ครูสอนและในช่วงเวลาของการสังเกต ก็จะถูกหักคะแนนจากจำนวนคะแนนที่ได้รับจากช่วงเวลา ก่อน ถ้าไม่มีคะแนนให้หัก นักเรียนก็จะได้คะแนนติดลบ และจะได้รับบัตรสีเขียว 1 บัตร ต่อ 1 คะแนน ที่ติดลบ บัตรสีเขียวนี้เป็นบัตรลงโทษนักเรียนจะได้รับโทษตามที่ระบุไว้ในสัญญาเงื่อนไข และถ้านักเรียนได้รับคะแนนระเบียบวินัยเต็ม 48 คะแนน ติดต่อกันเป็นจำนวน 5 ครั้งของการสังเกต นักเรียนจะได้รับบัตรสีชมพู 1 บัตร เพื่อนำไปแลกรางวัลพิเศษตามที่ระบุไว้ในสัญญาเงื่อนไข

ขั้นที่ 3 ครูสำรวจตัวเสริมแรงที่นักเรียนต้องการและร่วมกับนักเรียนกำหนดอัตราการเสริมแรง ตามจำนวนบัตรสีแดงที่นักเรียนได้รับเมื่อนักเรียนมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ดังนี้คือ

41	บัตรขึ้นไ้	แลก	หนังสือนิทานมีภาพประกอบ	1 เล่ม
33 - 40	บัตร	แลก	หนังสือคู่มือเตรียมสอบ	1 เล่ม

17 - 24	บัตร แลก สีเมจิก	1 กล้อง
9 - 16	บัตร แลก หนังสือการ์ตูน	2 เล่ม
1 - 8	บัตร แลก ปากกา	1 ด้าม

ขั้นที่ 4 ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดโทษที่นักเรียนได้รับเมื่อนักเรียนไม่สามารถทำตามที่สัญญาที่กำหนดไว้ และกำหนดอัตราการลงโทษตามจำนวนบัตรสีเขียวนักเรียนได้รับดังนี้คือ

1 - 8	บัตร ได้รับโทษคือ	ไปพักกลางวันหลังคนอื่น 5 นาที
9 - 16	บัตร ได้รับโทษคือ	งดเล่นเกมตอนกลางวัน
17 - 24	บัตร ได้รับโทษคือ	งดเล่นกลางสนามตอนบ่าย
25 - 32	บัตร ได้รับโทษคือ	นำถังขยะในห้องเรียนไปเททิ้ง หลังเลิกเรียน
33 - 40	บัตร ได้รับโทษคือ	รดน้ำต้นไม้หลังอาคารเรียน หลังเลิกเรียน
41	บัตรขึ้นไป	ได้รับโทษคือ ทำความสะอาดห้องเรียน หลังเลิกเรียน

ขั้นที่ 5 ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดรางวัลพิเศษ (Bonus) เมื่อนักเรียนได้รับคะแนนระเบียบวินัยในชั้นเรียนเต็ม 48 คะแนนติดต่อกันเป็นจำนวน 5 ครั้ง ของการสังเกต โดยครูจะให้ไม้แบดมินตัน 1 คู่

3. ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน (Disciplinary Behavior in Classroom)

หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่ได้ปฏิบัติ ตามข้อบังคับของชั้นเรียนขณะที่มีการเรียนการสอน วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน จำแนกได้ดังนี้

3.1 ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนขณะที่ครูสอน

- 3.1.1 ไม่แหย่เพื่อน
- 3.1.2 ไม่ขว้างปาสิ่งของ
- 3.1.3 ไม่ส่งเสียงดัง
- 3.1.4 ไม่ลุกจากที่เดินไปมา
- 3.1.5 ไม่นำสิ่งของมาเล่น

3.2 ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนขณะครูให้งานทำ ได้แก่ ทำงานตามคำสั่ง

ของครู

ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนนี้วัดได้ด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. คะแนน หมายถึง พฤติกรรมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนที่ได้จากการสังเกตในแต่ละช่วงเวลาการสังเกต โดย 1 คะแนน เท่ากับ 1 พฤติกรรม ที่นักเรียนแสดงออกมา

5. ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนต่ำ หมายถึง พฤติกรรมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูสอนและครูให้งานวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ซึ่งได้จากการที่ครูประเมินนักเรียนด้วยแบบประเมินความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น และสอดคล้องกับการสังเกตของผู้วิจัย

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่ำ หมายถึงความสามารถทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนซึ่งได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 40 ตามเกณฑ์การประเมินผลระดับประถมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2521) ซึ่งกำหนดไว้ ดังนี้

4 ดีมาก หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป

3 ดี หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 70 - 79

2 ค่อนข้างดี หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 60 - 69

1 พอใช้ หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 40 - 59

0 ต้องแก้ไข หมายถึง ได้คะแนนร้อยละ 40 ลงมา 0-39

7. เชาวน์ปัญญาระดับปานกลาง หมายถึง ระดับความสามารถทางสมองของนักเรียนที่ได้จากแบบทดสอบเชาวน์ปัญญา Standard Progressive Matrices ของ ราเวน (Raven. 1958) มีค่าระหว่าง 90 - 109

8. ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวระดับปานกลาง หมายถึง รายได้รวมของบิดามารดาของนักเรียน ระหว่าง 3,501 - 7,500 บาท/เดือน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2530 : 282 - 284)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ โดยจัดเรียงลำดับหัวข้อดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรม
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรม
 - 1.1.1 การใช้แรงเสริมทางสังคม
 - 1.1.2 การใช้สัญญาเงื่อนไข
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แรงเสริมทางสังคม
 - 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สัญญาเงื่อนไข
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัยในชั้นเรียน
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัยในชั้นเรียน
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัยในชั้นเรียน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรม

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรม

พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง การกระทำที่บุคคลแสดงออก ตอบสนอง หรือโต้ตอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสภาพการณ์ใดสภาพการณ์หนึ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้ ได้ยินได้สัมผัสได้ อีกทั้งวัดได้ตรงกันด้วยเครื่องมือที่เป็นวัตถุวิสัย (ปรนัย) ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออก หรือตอบสนองนั้นจะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกร่างกายก็ตาม เช่น การร้องไห้ การคิด การอ่านหนังสือ การเต้นของหัวใจ การกระตุกของกล้ามเนื้อ เป็นต้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต.

การปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) เป็นการใช้เทคนิคหรือวิธีการปรับพฤติกรรมวิธีการใดวิธีการหนึ่ง หรือหลายวิธีผสมผสานกันเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตลอดทั้งสร้างสรรค์และเสริมสร้างให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 14)

การปรับพฤติกรรม กระทำได้โดยการเปลี่ยนเงื่อนไขผลกรรมซึ่งจะสามารถควบคุมพฤติกรรมได้ (Craighead and others. 1976 : 111) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning) ของ สกินเนอร์ (Skinner. 1953) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นตัวทำให้พฤติกรรมกับผลกรรมเกิดขึ้นหลังจากที่อินทรีย์ได้แสดงพฤติกรรมนั้นแล้ว (Kazdin. 1977 : 1) ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรมเน้นที่ผลกรรมของพฤติกรรมนั้นเป็นสำคัญ การที่จะเข้าใจพฤติกรรมของใครก็ตาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้ถึงผลกรรมที่มีอิทธิพลต่อบุคคลนั้น ๆ เสียก่อน จากนั้นถ้าต้องการปรับพฤติกรรมของบุคคลเหล่านั้นก็สามารถกระทำได้ โดยนำผลกรรมนั้นมาเป็นตัววางเงื่อนไขให้บุคคลเหล่านั้นแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนา (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2524 : 28)

ผลกรรม (Consequences) หมายถึง ผลที่เกิดจากการกระทำของอินทรีย์ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน (ชัยพร วิชาวุธ. 2525 : 144 - 145)

เงื่อนไข (Contingency) คือการกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลกรรมในสภาพการณ์หนึ่ง ๆ ซึ่งสามารถเขียนเป็นประโยคว่า ถ้า....แล้ว.... ได้ เช่น ถ้าตะโกนหिन (พฤติกรรม) แล้วจะเจ็บเท้า (ผลกรรม) (ปรีชา วิทโคไต. 2524 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Sutzey. 1977 : 80)

เครกเฮด และคนอื่น ๆ (Craighead and others. 1976 : 112 - 113) กล่าวว่าเงื่อนไขผลกรรมมี 2 ประเภท คือ

1. เงื่อนไขผลกรรมเสริมแรง (Contingency of Reinforcement) เป็นเงื่อนไขผลกรรมที่เพิ่มความถี่ของพฤติกรรม เรียกว่า การเสริมแรง
2. เงื่อนไขผลกรรมลงโทษ (Contingency of Punishment) เป็นเงื่อนไขผลกรรมที่ลดความถี่ของพฤติกรรม เรียกว่า การลงโทษ

ดังนั้นผลกระทบในอดีตจนถึงปัจจุบันจึงเป็นตัวควบคุมการเกิดพฤติกรรมในอนาคต โดยผลกระทบเสริมแรงเพิ่มความถี่ของการเกิดพฤติกรรม ผลกรรมลงโทษลดความถี่ของพฤติกรรม

การเสริมแรง (Reinforcement) คือการทำให้พฤติกรรมของอินทรีย์เพิ่มขึ้น อันเป็นผลเนื่องมาจากการได้รับผลกระทบที่พึงพอใจหลังจากแสดงพฤติกรรมนั้น หรืออันเป็นผลมาจากการหลีกเลี่ยงสิ่งเร้าที่อินทรีย์ไม่พึงพอใจ ผลกรรมที่อินทรีย์พอใจ เรียกว่าตัวเสริมแรงทางบวก ส่วนสิ่งเร้าที่อินทรีย์ไม่พึงพอใจ เรียกว่า ตัวเสริมแรงทางลบ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2526 : 30)

ขั้นตอนการใช้การเสริมแรงบวกอย่างมีประสิทธิภาพ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2524 : 123)

1. เลือกพฤติกรรมที่ต้องการจะพัฒนา
2. เลือกตัวเสริมแรง
 - 2.1 สังเกตหรือสอบถามผู้รับการเสริมแรง จากนั้นจึงเลือกโดยพิจารณา
 - 2.1.1 ตัวเสริมแรงนั้นจะต้องมีอยู่แล้ว
 - 2.1.2 สามารถใช้ได้ทันที
 - 2.1.3 ใช้ได้หลายครั้งโดยไม่เกิดการเบื่อ
 - 2.1.4 ไม่เสียเวลาในการใช้
 - 2.2 พยายามให้มีตัวเสริมแรงหลาย ๆ อย่าง
3. นำไปใช้
 - 3.1 บอกให้รู้วัตถุประสงค์ของโปรแกรม
 - 3.2 ให้แรงเสริมทันทีที่พฤติกรรมที่พึงปรารถนาเกิดขึ้น
 - 3.3 ใช้คำพูดที่เจาะถึงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาทุกครั้งก่อนจะให้แรงเสริม
 - 3.4 พยายามให้คำชมเชย หรือการยกย่องบ่อยครั้งขึ้น

4. การถอดถอนโปรแกรม โดยการศึกษาวิธีที่ควรใช้ในการคงไว้ซึ่งพฤติกรรมที่ได้รับการพัฒนาหรือปรับแล้ว

หลักในการเสริมแรงบวกอย่างมีประสิทธิภาพ

1. ต้องเสริมแรงทันทีที่พฤติกรรมพึงปรารถนาเกิดขึ้นโดยเฉพาะการเรียนรู้ที่เป็นทักษะใหม่ (Kazdin. 1975 : 93)
2. ต้องเป็นตัวเสริมแรงที่มีคุณภาพหรือชนิดที่บุคคลต้องการ (Kazdin. 1975 : 94)
3. ตัวเสริมแรงที่ให้อาจต้องมีขนาดและจำนวนมากพอแก่ความต้องการ (Kazdin. 1975 : 94)
4. ใช้ตารางการเสริมแรงในกรณีที่ต้องการให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ครูหรือนักปรับพฤติกรรมควรจะทำให้การเสริมแรงทุกครั้งที่พฤติกรรมที่พึงปรารถนาเกิดขึ้น เมื่อพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นบ่อยครั้งและสม่ำเสมอ จึงเปลี่ยนมาใช้ในการให้แรงเสริมเป็นครั้งคราว เพื่อให้พฤติกรรมนั้นอยู่คงทนต่อไป (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2528 : 109)
5. ควรจัดให้มีตัวเสริมแรงชนิดต่าง ๆ ไว้เพื่อแลกเปลี่ยนได้อย่างกว้างขวาง ใช้เป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพสำหรับทุกคนและทุกเวลา
6. ต้องแน่ใจว่าบุคคลทราบว่าพฤติกรรมใด ที่จะได้รับการเสริมแรง
7. อย่าเสริมแรงบ่อยเกินความจำเป็น หรือใช้ตัวเสริมแรงมีค่ามากเกินไปจนความจำเป็น (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 83)
8. ค่อย ๆ ลดความถี่ในการเสริมแรงลงทีละน้อย
9. ต้องให้การเสริมแรงทางสังคมควบคู่ไปกับการเสริมแรงที่เป็นสิ่งของ และค่อย ๆ เปลี่ยนจากการเสริมแรงที่เป็นสิ่งของ ไปสู่การเสริมแรงทางสังคมอย่างเดียว (O'Leary and Wilson. 1980 : 113)

1.1 การใช้แรงเสริมทางสังคม

แรงเสริมทางสังคม ได้แก่ การพูดจาเยอชมเชย การให้ความสนใจ การแตะตัว การกอด การแสดงออกทางสีหน้า (การยิ้ม การมองตา การยกคิ้ว) เป็นต้น แรงเสริมทางสังคมจัดได้ว่าเป็นแรงเสริมประเภทที่ต้องวางเงื่อนไข และสามารถนำไปใช้ใน

สถานการณ์ทั่วไปอย่างมีประสิทธิภาพ แรงเสริมทางสังคม อาจแบ่งเป็นลักษณะใหญ่ ๆ ได้

2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่เป็นภาษาพูด และลักษณะที่เป็นภาษาท่าทาง การใช้แรงเสริมทางสังคมนั้น ผู้ใช้จะต้องระวังดังนี้ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2526 : 111 - 112)

1. ในกรณีที่เป็นภาษาพูด

1.1 ผู้ใช้ต้องแสดงความจริงใจโดยไม่พูดในสิ่งที่ตนไม่ได้หมายถึง เช่นครูเห็นนักเรียนวาดภาพอยู่แล้วพูดว่า "ฉันชอบภาพวาดของเธอมากเลย" แต่สายตากลับไปมองที่อื่น จะทำให้นักเรียนทราบว่าครูไม่ได้ชมอย่างจริงใจ ซึ่งไม่เป็นผลดี และไม่เป็นการเสริมแรงด้วย

1.2 ใช้คำพูดที่มีลักษณะเป็นส่วนตัว เช่นพูดว่า "ครูภูมิใจในตัวของเธอมากที่เธอทำงานส่งครูทุกครั้ง" แทนที่จะพูดว่า " มีความพยายามทำงานส่งดีมาก น่าเลื่อมใส"

1.3 ใช้คำพูดที่เจาะจงถึงพฤติกรรมมากกว่าที่บุคคลเพราะจะทำให้เด็กรู้ว่าตนได้รับการเสริมแรงเพราะอะไร เช่น "เธอทำงานมาส่งครูทุกครั้งดีมาก" แทนที่จะพูดว่า "เธอมีความรับผิดชอบดีมาก" เป็นต้น

2. กรณีที่เป็นภาษาท่าทาง

2.1 ผู้แสดงจะต้องมีความจริงใจไม่ใช่หน้ายิ้ม แต่มีอกาหมัด เป็นต้น

2.2 จะต้องทำสม่ำเสมอ นอกจากนั้นท่าทางที่ครูใช้ในการเสริมแรง ก็จะต้องไม่นำมาใช้ในการลงโทษ เช่น การที่ครูยิ้มยอมรับพฤติกรรมของเด็กครูจะต้องไม่ใช่การยิ้มนั้นไปเกี่ยวข้องกับการลงโทษเด็กเพราะจะทำให้เด็กปรับตัวไม่ได้

ข้อดีของการใช้แรงเสริมทางสังคม

1. ใช้อย่างทุกคนสามารถใช้ได้ เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมของมนุษย์อยู่แล้ว

2. ไม่รบกวนพฤติกรรมที่กำลังทำอยู่ เช่น ขณะที่เด็กกำลังทำแบบฝึกหัดอยู่นั้น ครูอาจเดินเข้าไปใกล้และแตะไหล่เบา ๆ เป็นการแสดงความพอใจ ซึ่งการกระทำเพียงแค่นี้ จะไม่รบกวนพฤติกรรมการทำงานแบบฝึกหัดของเด็ก แต่ยังช่วยเสริมแรงการทำงานแบบฝึกหัดอีกด้วย

3. เป็นตัวเสริมแรงแผ่ขยาย ตัวเสริมแรงทางสังคมสามารถไปมีความสัมพันธ์กับตัวเสริมแรงอื่น ๆ ได้ เช่น คุณพ่อบอกว่า "ลูกพ่อขยันทำงานดีมาก อาทิตย์นี้พ่อจะพาไปซื้อของเล่น" เป็นต้น จากนั้นเด็กอาจจะคาดคิดว่า พ่อคุณพ่อขม อาทิตย์นี้อาจจะได้ของเล่น ได้ดูภาพยนตร์ เหตุนี้เองจึงทำให้ตัวเสริมแรงทางสังคมมีประสิทธิภาพมาก

4. เกิดขึ้นตามธรรมชาติในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ดังนั้นการใช้แรงเสริมทางสังคมจึงเป็นการประหยัดอย่างมาก เพราะไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ เพียงแต่ผู้ใช้อาจจะต้องเลือกคำพูดหรือแสดงท่าทางให้เหมาะสมกับสถานการณ์

ข้อควรระวังในการใช้แรงเสริมทางสังคม

ในการใช้ตัวเสริมแรงทางสังคม ผู้ใช้จะต้องระลึกไว้เสมอว่าตัวเสริมแรงทางสังคมเป็นตัวเสริมแรงที่ต้องวางเงื่อนไข จึงอาจไม่สามารถเสริมแรงเด็กทุกคน ดังนั้นในการใช้ครั้งแรกจึงควรที่จะใช้คู่กับตัวเสริมแรงอื่น ๆ เช่น อาหาร หรือสิ่งของที่เด็กพอใจเสียก่อน จากนั้นจึงค่อยใช้ตัวเสริมแรงทางสังคมเพียงอย่างเดียว (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2524 : 113)

1.2 การใช้สัญญาเงื่อนไข (Contingency Contract)

การใช้สัญญาเงื่อนไข เป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ในการปรับพฤติกรรม โดยการนำเทคนิคของการปรับพฤติกรรมแบบต่าง ๆ คือ การเสริมแรง การลงโทษ และการให้รางวัลพิเศษมาผสมผสานกันโดยทำเป็นสัญญาระหว่างผู้ปรับพฤติกรรม เช่น ผู้ปกครอง ครูหรือผู้ทดลอง กับผู้ที่ถูกปรับพฤติกรรม เช่น เด็ก นักเรียน หรือผู้ป่วย สัญญาที่ทำขึ้นนั้น จะต้องกระทำร่วมกันทั้งสองฝ่าย และมีความเข้าใจสัญญาตรงกัน และสัญญาจะระบุความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่กระทำและตัวเสริมแรงที่ได้รับ (Kazdin. 1980 : 149) เช่น การทำสัญญาระหว่างครูกับนักเรียนในห้องเรียน โดยวางเงื่อนไขว่า ถ้านักเรียนสามารถทำงานที่ครูมอบหมายเสร็จภายในเวลาที่ครูกำหนด ครูจะให้เวลาวางนักเรียนทำงานส่วนตัวหรือเลือกทำกิจกรรมเป็นเวลา 5 หรือ 10 นาที

แคชดิน (Kazdin. 1980 : 149 - 150) กล่าวว่า สัญญาเงื่อนไขที่ดีประกอบด้วยหลัก 5 ประการ คือ

1. ในสัญญาจะต้องระบุรายละเอียดของเงื่อนไขที่แต่ละฝ่ายต้องกระทำ และได้รับเมื่อทำตามสัญญาที่ระบุไว้ เช่น ผู้ปกครองต้องการให้ลูกทำการบ้านและอ่านหนังสือเป็นเวลา 2 ชั่วโมง ต่อวัน ขณะเดียวกันลูกต้องการได้เงินไว้ใช้เป็นพิเศษ หรือต้องการเวลาว่าง ๆ ในการดูโทรทัศน์ เป็นต้น
2. จะต้องระบุพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาซึ่งได้สังเกตไว้แล้วและต้องการเปลี่ยนแปลงให้ชัดเจน นอกจากนี้ยังต้องสำรวจและระบุตัวเสริมแรงที่จะให้เมื่อเด็กสามารถทำตามสัญญาได้
3. จะต้องระบุตัวเสริมแรง และอัตราที่ให้ ต้องระบุคะแนนที่ได้และให้การเสริมแรงตามที่ระบุไว้ การบอกคะแนนแก่เด็กตามที่ระบุไว้ เป็นวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Informative Feedback) ซึ่งเป็นการเสริมแรงที่ทำให้เด็กมีความกระตือรือร้นที่จะทำตามสัญญาที่ระบุไว้
4. จะต้องระบุโทษที่จะได้รับเมื่อเด็กไม่สามารถทำตามสัญญาที่กำหนดไว้ โดยจะต้องทำอย่างเป็นระบบ วางแผนอย่างรัดกุม และเป็นความยินยอมของทั้งสองฝ่าย เพื่อเด็กจะได้ตระหนักว่าเขาจะได้รับผลกระทบที่ไม่พึงปรารถนาเมื่อไม่ทำตามสัญญา
5. จะต้องระบุรางวัลพิเศษ (Bonus) ที่จะให้เมื่อเด็กสามารถกระทำตามสัญญาได้อย่างสม่ำเสมอเป็นระยะเวลาพอสมควร ซึ่งจะมีประโยชน์ในโปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ใช้ระยะเวลานาน ถ้าเด็กได้รับการเสริมแรงติดต่อกันนาน อาจเกิดความชินต่อสัญญา การให้รางวัลพิเศษจะช่วยแก้ปัญหานี้ได้

ข้อดีของการใช้สัญญาเงื่อนไข

1. ผู้ถูกปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการของโปรแกรมทำให้ความรู้สึกถูกบังคับน้อยลงและยินยอมที่จะปฏิบัติตามสัญญาเงื่อนไขได้ง่าย ซึ่งจะทำให้โปรแกรมได้ผลยิ่งขึ้น

2. ผลที่ได้รับจากสัญญาจะ ไม่เป็นสิ่งที่ทำให้เด็กเกิดความไม่พึงพอใจมากนัก เนื่องจากผู้ถูกปรับพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการกำหนดสัญญา ซึ่งเขาสามารถต่อรอง และเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมได้

3. สัญญาที่มีความยืดหยุ่นได้ถ้าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่พอใจ ก็สามารถที่จะตกลง และแก้ไขใหม่ไม่มีการบังคับตายตัว

4. สัญญาระบุเงื่อนไขไว้อย่างชัดเจนโดยระบุพฤติกรรมและผลกรรมไว้อย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตามสัญญาได้ง่ายขึ้น

5. การทำสัญญาเงื่อนไขมีประโยชน์ในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ปรับพฤติกรรมกับผู้ถูกปรับพฤติกรรม

สำหรับข้อจำกัดของสัญญาเงื่อนไขนี้มีไม่มากนัก เนื่องจากยัง ไม่ได้มีการศึกษาวิจัยเรื่องนี้กันอย่างแพร่หลาย แต่ข้อจำกัดที่เห็นได้ชัดคือ สัญญาเงื่อนไขนี้ใช้กับเด็กที่มีความพิการทางสมอง หรือเด็กที่ไม่สามารถเข้าใจความหมายของการทำสัญญาเงื่อนไขไม่ได้

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้แรงเสริมทางสังคม *

งานวิจัยในต่างประเทศ

มีผู้นำแรงเสริมทางสังคมไปใช้ในการปรับพฤติกรรมโดยใช้ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่าง ๆ เช่น สก็อต และคนอื่น ๆ (Scott and others. 1967 : 73 - 76) ใช้แรงเสริมทางสังคมเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าวโดยระยะแรกผู้ทดลองสังเกต และบันทึกความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่สองครูใช้แรงเสริมทางสังคมคือชมเชย และให้ความสนใจเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่นการช่วยเหลือผู้อื่น สนใจผู้อื่น พูดคุยกับผู้อื่นอย่างเป็นมิตรตลอดจนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แต่ครูไม่ให้แรงเสริมทางสังคมเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น การทำร้ายร่างกาย ข่มขู่ ผลการวิจัยพบว่า แรงเสริมทางสังคมทำให้ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง และนักเรียนเพิ่มความถี่ในการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น

นอกจากนี้ ฮาร์ท และคนอื่น ๆ (Hart and others. 1968 : 73 - 76)

ทดลองใช้แรงเสริมทางสังคมในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนอนุบาล อายุ 5 ขวบ ซึ่งแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว คือใช้คำพูดสบประมาทและเกเรเพื่อน ผู้วิจัยปรับพฤติกรรมให้เล่นกับเพื่อนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในระยะแรกพบว่า ผู้รับการทดลองอยู่ใกล้เด็กอื่นร้อยละ 60 ของเวลาทั้งหมด และเล่นร่วมกับเด็กอื่นร้อยละ 5 ของเวลาทั้งหมด ในระยะนี้ครูให้ความสนใจใกล้ชิดกับเด็กร้อยละ 10 ต่อมาในช่วงเวลา 7 วัน หลังจากระยะแรก ครูให้ความสนใจใกล้ชิดเด็กมากขึ้น พร้อมทั้งให้ของเล่นที่เด็กต้องการเมื่อเด็กเล่นร่วมกับเพื่อนและไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว แต่ไม่ให้ความสนใจเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ปรากฏว่าการเล่นร่วมกับเด็กอื่นเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40 ระยะต่อมาเมื่อครูไม่ใช้แรงเสริมทางสังคมแก่พฤติกรรมการเล่นกับเพื่อนและการไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่าการเล่นกับเพื่อนของเด็กลดลงและพฤติกรรมก้าวร้าวเพิ่มขึ้น เมื่อครูกลับไปใช้วิธีการเดิมคือให้แรงเสริมทางสังคมกับพฤติกรรมการเล่นกับเพื่อนและไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ปรากฏว่าการเล่นกับเพื่อนของเด็กเพิ่มขึ้นและพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กลดลง

การเสริมแรงทางสังคมด้วยคำชมเชยและความสนใจของครู มิใช่จะใช้ได้เฉพาะกับเด็กที่มีสติปัญญาปกติเท่านั้น แต่ยังสามารถนำมาใช้ปรับพฤติกรรมของเด็กที่มีสติปัญญาดต่ำกว่าปกติได้ ดังเช่น แซนดรา และทอมัส (วันทนา กิ่งจงเจริญสุข. 2526 : 13 ; อ้างอิงมาจาก Sandra and Thomas. 1972 : 73 - 78) ศึกษาการเพิ่มการนั่งอยู่กับที่ของเด็กชายอายุ 4 ปี ซึ่งมีสติปัญญาดต่ำ มีพฤติกรรมนอนไม่อยู่สุขเกินปกติโดยชอบกระโดดไปมารอบ ๆ ห้องหรือนอนลงบนพื้น ผู้วิจัยใช้หลักการปรับพฤติกรรมเพื่อให้เด็กล้มนอนอยู่กับที่ได้นานขึ้น โดยได้รับความสนใจและคำชมจากครูเมื่อมีพฤติกรรมนั่งอยู่กับที่ และเมื่อเด็กมีพฤติกรรมนั่งอยู่กับที่ได้นานเกิน 10 นาที ขึ้นไป ก็ได้รับขนมหลังจากการทดลองทุกวัน ผลการวิจัยปรากฏว่า การเสริมแรงด้วยความสนใจจากครู และเสริมแรงด้วยสิ่งของ สามารถเพิ่มพฤติกรรมการนั่งอยู่กับที่ของเด็กสติปัญญาดต่ำได้

นอกจากนี้แรงเสริมทางสังคมยังใช้ควบคู่กับการเสริมแรงชนิดอื่น ๆ ในการปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก ดังที่ ฮอร์เนอร์ และเคิลทซ์ (Horner and Keilitz. 1975 : 301 - 309) ทดลองฝึกการแปร่งฟันให้แก่วัยรุ่นที่มีความบกพร่องทางสมองจำนวน 8 คน มีอายุสติปัญญาเฉลี่ย 43.1 โดยแบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกฝึกแปร่งฟันโดยได้รับเบี้ยอรรถการควบคู่กับแรงเสริมทางสังคม เช่น การชมเชย การตบไหล่เบา ๆ แล้วใส่เบี้ยลงในถ้วย เมื่อเด็กแปร่งฟันแต่ละขั้นตอนได้ถูกวิธี เบี้ยที่ได้สามารถนำไปแลกหมากฝรั่งชนิดไม่หวานได้เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกแต่ละครั้ง สำหรับกลุ่มที่ 2 ได้รับเฉพาะแรงเสริมทางสังคมเท่านั้น ตลอดระยะเวลาการฝึก ผลการทดลองพบว่า เด็กทั้ง 2 กลุ่มสามารถแปร่งฟันได้ถูกวิธีทุกขั้นตอน ตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยเด็กในกลุ่มที่ 1 ใช้เวลาในการฝึกแปร่งฟันให้ถูกวิธีน้อยกว่ากลุ่มที่สอง จึงสรุปได้ว่า แรงเสริมทางสังคมกับเบี้ยอรรถการสามารถเพิ่มพฤติกรรมการแปร่งฟันอย่างถูกวิธีของเด็กได้

งานวิจัยภายในประเทศ

ในประเทศไทยได้มีผู้นำเอาแรงเสริมทางสังคมมาใช้ในการปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาดังเช่น ~~ม.ร.ว.~~ สมพร สุกษณีย์ (2522 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลของการใช้แรงเสริมทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมเจียบขีริมผิดปกติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 4 คน ตัวเสริมแรงที่ใช้คือคำชมเชย การแสดงการยอมรับ และการให้ความสนใจ ผลการศึกษาพบว่า การให้แรงเสริมทางสังคมทำให้พฤติกรรมเจียบขีริมผิดปกติของเด็กลดลงโดยเฉพาะการไม่พูด ไม่สบสายตาและไม่มีปฏิกิริยาโต้ตอบกับเพื่อน ๆ ลดลง พฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น

นอกจากนี้แรงเสริมทางสังคมยังสามารถใช้ฝึกการแก้ปัญหานักเรียนได้ โดยที่ สมคิด สกลสถาปัตย์ (2526 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลของการให้แรงเสริมทางสังคมและเบี้ยอรรถการที่มีต่อการฝึกแก้ปัญหานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มเงื่อนไข คือ กลุ่มที่ 1 ฝึกโดยได้รับการเสริมแรงทางสังคมด้วยวาจาและท่าทาง กลุ่มที่ 2 ฝึกโดยการให้เบี้ยอรรถการ และกลุ่มที่ 3 ฝึกอย่างเดียวไม่ได้รับการเสริมแรง ในระยะทดลองมีการฝึก

แก้ปัญหาทุกวัน ๆ ละ 2 ชั่วโมงเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ติดต่อกัน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนกลุ่มที่ 1 มีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่ากลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 นักเรียนกลุ่มที่ 2 มีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่ากลุ่มที่ 3 นักเรียนหญิงที่ได้รับแรงเสริมทางสังคมและที่ได้รับเบี้ยอรรถกรมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนชาย ส่วนนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ไม่ได้รับการเสริมแรงในกลุ่มที่ 3 มีความสามารถในการแก้ปัญหาไม่แตกต่างกัน และมีปฏิกริยาร่วมระหว่างการเสริมแรงและเพศในการแก้ปัญหามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นวลจันทร์ วิเชียรไพศาล (2530 : บทคัดย่อ) ทดลองใช้แรงเสริมทางสังคมปรับพฤติกรรมช้อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 คนโดยใช้การวิจัยกึ่งทดลองและแบบแผนการทดลองแบบสลับกลับ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมช้อยลดลงหลังจากการให้แรงเสริมทางสังคม

จากเอกสารงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศพบว่า แรงเสริมทางสังคมสามารถนำไปใช้ปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมช้อยไม่อยู่สุข เกินปกติ พฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียน พฤติกรรมเจียนขริมผิดปกติ และพฤติกรรมช้อย นอกจากนี้ยังส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้หลายด้านเช่น พฤติกรรมทางสังคม การพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่เป็นในชีวิตประจำวัน นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้การใช้แรงเสริมทางสังคมยังสามารถนำไปใช้เพิ่มพฤติกรรมบางประเภทหรือเพื่อลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สัญญาเงื่อนไข

งานวิจัยในต่างประเทศ

ในต่างประเทศ มีผู้นำสัญญาเงื่อนไขมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา และเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน ดังเช่น ในปี ค.ศ. 1974 บริสตอล และสโลน (อาไฟ เฟื่องฟู. 2528 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Bristol and Slone. 1974 : 271 - 285) ทดลองใช้การทำสัญญาเงื่อนไขในการเพิ่มอัตราเวลาที่ใช้ในการเรียนและผลการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนวิชาจิตวิทยาและอาสาสมัคร

เข้าร่วมการทดลอง จำนวน 36 คน โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่ม ในระยะแรกผู้ทดลองบอกผู้ร่วมการทดลองให้บันทึกเวลาที่ใช้ในการเรียนและน้าแบบบันทึกมาส่งผู้ทดลองทุกวันพฤหัสบดีก่อนเข้าเรียน ทุกคนได้เงินค่าตอบแทนสำหรับการบันทึกเป็นจำนวนเงิน 5 ดอลลาร์ สำหรับเวลาทั้งหมด 10 วัน โดยไม่คำนึงถึงผลการบันทึกว่าเป็นอย่างไร หลังจากนั้น ผู้ร่วมการทดลองถูกแบ่งเข้ากลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม ตามคะแนนการทดสอบครั้งแรก กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุม กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มที่ 1 คำนึงกิจกรรมเป็นปกติไม่มีการบันทึกเวลาที่ใช้ในการเรียน กลุ่มที่ 2 ผู้ร่วมการทดลองบันทึกเวลาที่ใช้ในการเรียนลงในแบบบันทึกด้วยตนเองตลอดการทดลอง แต่ไม่มีการให้แรงเสริมหรือลงโทษแก่ผลการเรียนหรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน เมื่อสิ้นสุดการทดลองได้รับเงินตอบแทนในการบันทึกข้อมูลเป็นเงิน 12 ดอลลาร์ กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มทดลองการทาสัญญาเงื่อนไข โดยนักศึกษาจะต้องลงชื่อรับทราบสิ่งที่ต้องทำตามสัญญา 5 ข้อ คือ 1) ต้องทำงานเกี่ยวกับการเรียนที่ครอบคลุมหมายภายในเวลาที่กำหนด โดยเขียนรายละเอียดของงานที่จะให้ลงในการ์ดของแต่ละคน 2) ต้องบันทึกรายละเอียดของเวลาที่ใช้ลงในแบบบันทึกด้วยความซื่อสัตย์ 3) ต้องมีบันทึกรายละเอียดทุกวัน 4) ต้องมาพบผู้ทดลองสัปดาห์ละครั้งตามเวลาที่กำหนด 5) ผู้ร่วมการทดลองได้รับเงินตอบแทนตามอัตราที่ตั้งไว้ตามผลการทดสอบของแต่ละคนโดยตลอดระยะที่ 1 ทาการทดสอบ 3 ครั้ง ผลการทดลองพบว่า ผู้ร่วมการทดลองกลุ่มที่ 3 ซึ่งใช้สัญญาเงื่อนไขมีคะแนนทดสอบผลการเรียนสูงกว่าสองกลุ่มแรก แสดงให้เห็นว่า การใช้สัญญาเงื่อนไขสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนได้

นอกจากนี้ เคลลี และ สตอคส์ (อาไฟ เฟื่องฟู. 2528 : 19 - 20 ; อ้างอิงมาจาก Kelly and Stockes. 1982 : 447 - 454) ทดลองใช้สัญญาเงื่อนไขในการปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน จำนวน 13 คน ซึ่งมีอายุเฉลี่ย 18 ปี เด็กในกลุ่มตัวอย่างนี้ต้องออกจากโรงเรียนระหว่างการเรียนชั้นมัธยมศึกษาเนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น ไม่สนใจเรียน มีปัญหาครอบครัว ตั้งครรภ์ และปฏิบัติผิดกฎระเบียบของโรงเรียน โดยเด็กแต่ละคนที่อาสาสมัครเข้ารับการทดลองต้องเข้าเรียนวิชาพื้นฐานสัปดาห์ละ 2.5 ชั่วโมงและฝึกอาชีพอีกสัปดาห์ละ 2.5 ชั่วโมงเพื่อนำความรู้จากการเรียนไปสอบเทียบเพื่อรับ

ประกาศนียบัตรระดับมัธยมศึกษา นักเรียนแต่ละคนได้รับค่าตอบแทนเป็นเงิน 2.25 ดอลลาร์ต่อ 1 ชั่วโมง ที่เข้ามาเรียนในห้องเรียน ในระยะเส้นฐาน นักเรียนแต่ละคน ทำงานที่ครูสั่งลงในสมุดครุตรวจให้คะแนนและคืนสมุดไปให้นักเรียนทบทวนทุกวัน และครูปฏิบัติต่อเด็กตามปกติคือตักเตือน คู หรือชี้แนะ ในระยะต่อมาเป็นระยะของการทำสัญญาเงื่อนไข นักเรียนได้รับเงินตอบแทนตามจำนวนของงานที่ทำได้ถูกต้อง โดยครูและเด็กตกลงกันในอัตราของจำนวนข้อ และจำนวนเงินที่ได้รับในสัญญาเงื่อนไข ระบุเป้าหมายในแต่ละวัน แต่ละสัปดาห์ เด็กได้รับเงินมากขึ้นตามจำนวนข้อที่ทำได้ถูกต้อง สามารถทำตามเป้าหมายได้ทุกวัน จำนวนเงินก็เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ผลการทดลองพบว่าเด็กที่เข้ารับการทดลองทุกคนสามารถทำงานได้ถูกต้องเพิ่มขึ้นในระยะการทำสัญญาเงื่อนไข

สัญญาเงื่อนไขนอกจากนำมาใช้ปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในการเรียนการสอนแล้วยังสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ อีกด้วยดังเช่น มานน์ (อาไฟ เฟื่องฟู. 2528 ; อ้างอิงมาจาก Mann. 1972 : 73 - 78) ได้ทดลองลดน้ำหนักโดยใช้สัญญาเงื่อนไข กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้หญิง 7 คน ผู้ชาย 1 คน อายุระหว่าง 18 - 33 ปี โดยผู้ร่วมการทดลองต้องลงชื่อในสัญญาเงื่อนไขที่ระบุถึงสิ่งมีค่าหรือเงินที่เขาจะได้รับเมื่อสามารถลดน้ำหนักได้เท่ากับที่ระบุไว้ในสัญญาภายในเวลาที่กำหนดเป็นการเสริมแรง และเสียสิ่งที่มีค่าหรือเงินเมื่อไม่สามารถลดน้ำหนักได้เท่ากับที่ระบุไว้ในสัญญาในช่วงเวลาที่กำหนดเป็นการลงโทษ และหากผู้รับการทดลองคนใดสามารถลดน้ำหนักได้มากที่สุดก็จะได้รับของมีค่าอีก 1 ชิ้น เป็นการเสริมแรงอีกชั้นหนึ่งซึ่งเป็นรางวัลพิเศษ (Bonus) ผลการทดลองพบว่า ผู้รับการทดลองสามารถลดน้ำหนักได้ตามจำนวนที่กำหนด เมื่อใช้สัญญาเงื่อนไข

งานวิจัยในประเทศ

ในประเทศไทยมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมโดยการใช้สัญญาเงื่อนไขไม่มากนัก ในปี พ.ศ. 2528 อาไฟ เฟื่องฟู (2528 : บทคัดย่อ) ทดลองใช้สัญญาเงื่อนไขในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 คน ผลการทดลองพบว่าการใช้สัญญาเงื่อนไขสามารถทำให้นักเรียนลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนได้

จากเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้สัญญาเงื่อนไขทั้งของต่างประเทศและในประเทศพบว่า สัญญาเงื่อนไขสามารถนำไปใช้ปรับพฤติกรรมการเรียนการสอนและพฤติกรรมอื่น ๆ มากมายในชีวิตประจำวัน สำหรับในประเทศไทยมีการนำเทคนิคการปรับพฤติกรรมที่ผู้ถูกปรับพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินการปรับพฤติกรรมมาใช้น้อย อนึ่ง เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศแสดงผลสำเร็จของการใช้แรงเสริมทางสังคม และการใช้สัญญาเงื่อนไขในการปรับพฤติกรรม แต่ยังไม่มียานวิจัยใดที่นำทั้ง 2 วิธีการนี้มาเปรียบเทียบกัน ผู้วิจัยจึงศึกษาเปรียบเทียบการใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไขที่มีต่อระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ครูนำวิธีการใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไขไปใช้เพิ่มความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา ให้ดีขึ้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัยในชั้นเรียน

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัยในชั้นเรียน

ความหมายของระเบียบวินัย

ระเบียบวินัย (Discipline) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 744) หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติอันได้แก่ การปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ ที่ได้บัญญัติไว้แล้ว

ประติษฐ์ ฮาบเจริญ (ม.ป.ป. : 13) ให้ความหมายของ วินัยว่า หมายถึง ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่โรงเรียนกำหนดขึ้นให้นักเรียนปฏิบัติตามหรือบางครั้งโรงเรียนอาจยังไม่ได้กำหนดไว้ แต่เป็นความคาดหวังของครูว่านักเรียนควรจะวางตัวหรือปฏิบัติอย่างไรบ้าง

ภิญโญ สาร (2533 : 402) กล่าวว่า วินัยเป็นระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่สถานศึกษากำหนดขึ้น เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา ปฏิบัติตาม และระเบียบบางประการมิได้กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร หากแต่เป็นความคาดหวังของครูที่จะทำให้นักเรียนนักศึกษาวางตัวหรือประพฤติตน ทั้งในสถานศึกษาหรือนอกสถานศึกษา ถ้านักเรียนนักศึกษาประพฤติตนผิดไปจาก

ระเบียบ และความคาดหวังของครูก็ถือว่าทบทวนและครูอาจจะใช้วิธีลงโทษต่าง ๆ กัน ตามความเหมาะสมกับความผิดนั้น

จากความหมายของระเบียบวินัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ระเบียบวินัย หมายถึง ระเบียบแบบแผน ขอบบังคับ ซึ่งทางโรงเรียนกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ได้กำหนด แต่เป็นสิ่งที่ครูคาดหวังให้นักเรียนปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนสามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมให้เป็นไปตามความต้องการและตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม อันจะก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยขึ้นในสังคม

ความสำคัญของระเบียบวินัย

เนื่องจากระเบียบวินัยเป็นขอบบังคับของกลุ่ม ดังนั้นระเบียบวินัยจึงเป็นแบบแผนของความประพฤติที่กำหนดให้สมาชิกในกลุ่มควบคุมตนเองและควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาให้ประพฤติหรือปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ อันจะก่อให้เกิดผลอย่างน้อยสองประการคือกิจกรรมของกลุ่มดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปราศจากการก่อวุ่นวายทำให้กิจกรรมต้องหยุดชะงักหรือยุติลง และสมาชิกของกลุ่มอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เป็นระเบียบเรียบร้อย (กมล อุดลย์พันธ์ และคนอื่น ๆ. 2522 : 137)

ออสซูเบล (Ausubel. 1968 : 59 - 60) กล่าวถึง ความจำเป็นในการปลูกฝังความมีระเบียบวินัยให้แก่เด็กว่า วินัยเป็นวัฒนธรรมซึ่งช่วยให้เด็กมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. เรียนรู้มาตรฐานการกระทำหรือความประพฤติที่สังคมยอมรับ
2. มีวุฒิภาวะทางด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นผู้ใหญ่ที่มีบุคลิกภาพดี เช่น เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความสามารถในการพึ่งตนเอง ควบคุมตนเอง เป็นผู้มีความมั่นคงทางอารมณ์ และอดทนต่อความคับข้องใจ

3. มีมโนธรรมที่ดี มีศีลธรรม

4. มีความปลอดภัยทางอารมณ์

นอกจากนี้ ไคร และ ไคร (Crow and Crow. 1956 : 106) มีความเห็นว่า จุดมุ่งหมายในการฝึกวินัยในปัจจุบันไม่ได้มุ่งเพียงให้เด็กปฏิบัติตามระเบียบต่าง ๆ เท่านั้น แต่มุ่ง

ให้เด็กพัฒนาการควบคุมตนเองด้วย เพราะการฝึกวินัยเป็นการช่วยให้เด็กกระทำสิ่งต่าง ๆ โดยคำนึงถึงตนเองและผู้อื่น และยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กดังนี้

1. ช่วย让孩子 มีความประพฤติเป็นระเบียบเรียบร้อย
2. ช่วย让孩子 มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน
3. ช่วยสร้างความสามัคคีปรองดองให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ
4. ช่วยส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของตนเอง
5. ช่วยให้ครูและเด็กอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ

ในการเรียนการสอน

6. ช่วยส่งเสริมหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย

สรุปได้ว่าการฝึกระเบียบวินัยให้แก่เด็กจะช่วย让孩子 มีระเบียบวินัยตลอดจนรู้จักใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมที่อยู่ในระเบียบวินัยเป็นพฤติกรรมที่พึงปรารถนาในสังคม และสังคมได้ใช้ระบบการศึกษาเป็นเครื่องมือในการสร้างและพัฒนาคุณสมบัติพื้นฐานให้แก่เยาวชน ดังที่ปรากฏในแผนการศึกษาแห่งชาติและหลักสูตรฉบับต่าง ๆ ของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งต่างมุ่งปลูกฝังให้เยาวชนเป็นผู้มีพฤติกรรมที่อยู่ในระเบียบวินัยเสมอมา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2520 : 18)

ชั้นเรียนนอกจากจะเป็นสถานที่ฝึกพฤติกรรมที่อยู่ในระเบียบวินัยของนักเรียนตามความประสงค์ของสังคมแล้ว ยังต้องการพฤติกรรมที่อยู่ในระเบียบวินัย เพื่อให้การเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพปราศจากการก่อกวน จนทำให้การเรียนการสอนต้องชะงักหรือยุติลง และก่อให้เกิดความสงบสุข และความเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้นในชั้นเรียน ดังนั้นระเบียบวินัยจึงจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนและการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในชั้นเรียน (ปรีชา วิทโคโต. 2524 : 4)

ปัญหาความมีระเบียบวินัยที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน

เอนกกุล กรี่แสง (2520 : 210) กล่าวถึงการขาดระเบียบวินัยในชั้นเรียนว่ามี 2 ประเภท คือ

1. เกิดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์บ่อยครั้ง พฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่
 - 1.1 การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อเพื่อนร่วมชั้น เช่น การแกล้งเพื่อน การใช้วาจาข่มขู่เพื่อน หรือผู้อื่น
 - 1.2 เรียกร้องความสนใจจากเพื่อน เช่น การลุกจากที่นั่งโดยไม่ขออนุญาต ทำท่าตลกคนองต่าง ๆ
 - 1.3 รบกวนการสอนของครู เช่น ทำเสียงประหลาด พูดคุยกันด้วยเสียงอั้นดัง ขัดคำสั่งของครู และกระตือรือร้น
 - 1.4 แสดงความอวดดี เช่น แกล้งถามปัญหาไม่เข้าเรื่อง ได้แย่งเพื่อนหรือครูอย่างไม่มีเหตุผล
 2. พฤติกรรมที่บางครั้งไม่ได้ก่อความวุ่นวายให้ครูและเพื่อน หรือการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่
 - 2.1 การขาดความตั้งใจ เช่น ไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย เหม่อลอย ครุ่นคิดในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับบทเรียน
 - 2.2 ไม่ตั้งใจทำงานตามที่ครูมอบหมาย เช่น ทำงานอย่างอื่น เขียนรูปหรือวาดรูปเล่น ทำงานรีบร้อนไม่เรียบร้อย ส่งงานช้า ทำงานไม่เสร็จ
 - 2.3 ขาดการสังคมกับเพื่อน เช่น ขี้อาย ไม่ร่วมมือกับผู้อื่น ไม่ได้แย่งกับใคร แม้จะถูกตำหนิโดยไม่จำเป็นหรือไม่เป็นความจริง
 - 2.4 ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เช่น ต้องการคำชมเชย และคำแนะนำมากเกินไปจนความจำเป็น คอยฟังผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา เรียกร้องความสนใจจากผู้อื่นอย่างมาก
- นอกจากนี้ สุชา จันทน์เอม (2521 : 97 - 98) ได้รวบรวมปัญหาความมีระเบียบวินัยที่พบมากในขณะที่ได้ก้อยู่โรงเรียน มีดังต่อไปนี้
1. เด็กมีความเชื่องช้า เจือยชาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ
 2. การขาดโรงเรียน หรือหนีโรงเรียน
 3. การอยู่ไม่สุข ขอบคุ้ยหรือเล่นกันในห้องเรียนเป็นการรบกวนผู้อื่น
 4. การมาโรงเรียนสาย

5. การฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน
6. ไม่เชื่อฟังคำสั่งของครู
7. การข่มเหงรังแกผู้อื่น
8. การสูบบุหรี่หรือยาเสพติด
9. การผิวปากหรือร้องเพลงในชั้น
10. การดื่มสุรา เล่นการพนันและอื่น ๆ
11. พุดเท็จและพูดจาหยาบคาย
12. ไม่สนใจการเรียน
13. ชอบลักขโมย
14. ทุจริตในการสอบ
15. เอาจานอื่น ๆ มาทำในขณะเรียน
16. แสดงอารมณ์ฉุนเฉียวและไม่ไถ่ร้าย
17. ไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่
18. ชอบทิ้งของสกปรกลงบนพื้น และทิ้งไม่เลือกที่
19. ชอบทำลายสิ่งสวยงาม

การป้องกันและแก้ไขปัญหาคความมีระเบียบวินัย

อาภา เสถียรสวัสดิ์ (ม.ป.ป. : 144) ได้เสนอแนะแนวทางในการป้องกัน
ไม่ให้เกิดปัญหาทางวินัยไว้ดังนี้

1. ครูควรสร้างสัมพันธ์อันดีกับเด็ก
 2. ครูควรส่งเสริมให้เด็กปกครองตนเอง
 3. ครูควรส่งเสริมให้ทุกคนได้ทำประโยชน์ให้แก่หมู่คณะ
 4. ครูควรจัดให้มีกิจกรรมกว้างขวางเพื่อให้ทุกคนได้แสดงความสามารถ
- ในทางใดทางหนึ่ง
5. ครูควรทำบทเรียนที่น่าสนใจสำหรับเด็ก

6. ครูควรรับฟังความคิดเห็นของเด็ก

7. ครูควรใช้ประชาธิปไตยในการปกครอง

นอกจากนี้ พันส์ ทันทาคินทร์ (2521 : 152) เสนอข้อคิดบางประการในการปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบวินัยว่า ควรจะให้เด็กเรียนปฏิบัติตามระเบียบวินัยโดยที่นักเรียนเข้าใจเหตุผลและเห็นดีเห็นงามจากการปฏิบัติตามระเบียบนั้น อย่าให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าคุณบังคับระเบียบวินัยที่ดีต้องมาจากนักเรียน และการกำหนดระเบียบข้อบังคับนั้นควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เด็กควรมีส่วนร่วมด้วยอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติตาม เพราะจะช่วยให้เด็กเข้าใจจุดมุ่งหมายและเห็นความสำคัญของระเบียบทุกข้อที่กำหนดขึ้น เด็กจะปฏิบัติตามกฎระเบียบ เพราะเห็นดีเห็นงามด้วยตนเอง มิใช่เพราะอำนาจภายนอก

พฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนมีมากมาย แต่สำหรับการวิจัยครั้งนี้ พฤติกรรมที่ต้องการปรับคือพฤติกรรมที่มีความถี่สูงสุดและเป็นปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนมากที่สุด จากการรายงานของครู และการสังเกตของผู้วิจัยซึ่งจำแนกเป็นพฤติกรรมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูให้งานทำ ดังมีรายละเอียดดังนี้คือ

1. พฤติกรรมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนขณะที่ครูสอน ได้แก่

- 1.1 การไม่เหย่เพื่อน
- 1.2 ไม่ขว้างปาสิ่งของ
- 1.3 ไม่ส่งเสียงดัง
- 1.4 ไม่ลุกจากที่เดินไปมา
- 1.5 ไม่นำสิ่งของมาเล่น

2. พฤติกรรมที่มีระเบียบวินัยขณะที่ครูให้งานทำ ได้แก่

ทำงานตามคำสั่งของครู

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัยในชั้นเรียน

งานวิจัยในต่างประเทศ

เนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยในชั้นเรียน ส่งผลให้การเรียนการสอนต้องชะงักหรือยุติลง หรือดำเนินไปอย่างไม่ราบรื่นจึงมีผู้นำเอาเทคนิคต่าง ๆ มาใช้เพื่อลดปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยในชั้นเรียน ดังเช่นการวิจัยของ ไบรเดน และคนอื่น ๆ (Broden and others. 1970 : 349) ซึ่งได้ศึกษาผลของการใช้แรงเสริมทางสังคมในการปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนและการปฏิบัติตามระเบียบของห้องเรียนกับนักเรียนพิเศษ เกรด 7 - 8 จำนวน 13 คน ที่มีปัญหาเรื่องการพูด การอ่าน และพฤติกรรมคือเริ่มไม่เชื่อฟังครู ไม่สนใจการเรียน ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย ผลการวิจัยพบว่าการใช้แรงเสริมทางสังคมด้วยการชมเชยสามารถปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนและการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของห้องเรียนของนักเรียนพิเศษให้ดีขึ้นได้

นอกจากนี้ ไบลส์ตาด และจอห์นสัน (Boldstad and Johnson. 1972 : 443 - 454) ทดลองใช้กระบวนการควบคุมตนเองปรับพฤติกรรมก่อนขึ้นเรียนของนักเรียนอันได้แก่ พูดคุยเสียงดัง การทำเสียงดังโดยไม่ได้รับอนุญาต ตีเพื่อนในชั้นเรียน ลุกจากที่นั่งโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือวิ่งเล่นในชั้นเรียน ผลปรากฏว่าการฝึกกระบวนการควบคุมตนเองมีประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมก่อนขึ้นเรียนมากกว่าการเสริมแรงจากภายนอก

ในปีเดียวกันนั้น บราวน์ และคนอื่น ๆ (Brown and others. 1972 : 175 - 180) ได้ทดลองใช้สิทธิพิเศษ คือการเล่นบาสเกตบอลกับครูใหญ่ในตอนบ่าย เป็นตัวเสริมแรงในการปรับพฤติกรรมของนักเรียนเกรด 3 ซึ่งมีพฤติกรรมลุกออกจากที่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู คุยดังเป็นการรบกวนชั้นเรียน วิธีการทดลองนี้ครูใหญ่เรียกเด็กนักเรียนเข้ามาหาและให้ดูบันทึกพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาของเขาที่ครูประจำชั้นส่งมา ครูให้เด็กเลือกสิทธิพิเศษซึ่งจะให้เมื่อครูรายงานว่าคุณสมบัติของพฤติกรรมไม่พึงปรารถนาของเด็กลดลง และเด็กเลือกเล่นบาสเกตบอลกับครูใหญ่เป็นเวลา 15 นาที ในตอนบ่าย ผลการทดลองพบว่า พฤติกรรมของเด็กนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมีพฤติกรรมก่อนขึ้นเรียนน้อยลง

ต่อมาในปี ค.ศ. 1974 อายยอน และโรเบิร์ตส์ (Ayllon and Roberts. 1974 : 71 - 76) ได้ศึกษาวิธีการลดปัญหาระเบียบวินัยในชั้นเรียนและให้แสดงพฤติกรรมสนใจ

เรียนมากขึ้นโดยการเสริมแรงพฤติกรรมที่อยู่ในระเบียบวินัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาเกรด 5 ที่มีพฤติกรรมไม่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนโดยการก่อกวนชั้นเรียนในขณะที่ครูให้อ่าน พบว่าการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรสามารถลดพฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียนและเพิ่มพฤติกรรมการอ่านด้วย

แดรบนแมน และคนอื่น ๆ (Drabman and others. 1974 : 93 - 101)

ได้ทดลองปรับพฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียนโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 1 จำนวน 23 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มได้รับการวางเงื่อนไข 4 แบบ โดยการสลับเปลี่ยนเงื่อนไข แต่ละช่วงคือ 1) ให้การเสริมแรงบวกโดยวางเงื่อนไขเป็นรายบุคคล 2) ให้การเสริมแรงบวกโดยวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มโดยดูจากเด็กที่มีพฤติกรรมก่อกวนมากที่สุด 3) ให้การเสริมแรงบวกโดยวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มโดยดูจากพฤติกรรมของเด็กที่ก่อกวนน้อยที่สุด และ 4) ให้การเสริมแรงบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มโดยดูจากพฤติกรรมของเด็กที่ถูกกลุ่มขึ้นมา คะแนนที่ได้สามารถนำมาแลกเปลี่ยนเป็นเวลาว่างได้ คือ 1 คะแนน ต่อเวลาว่าง 1 นาที ผลปรากฏว่าเงื่อนไขทั้ง 4 แบบ มีประสิทธิภาพ ลดพฤติกรรมก่อกวนของเด็กและให้ผลไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ อเล็กซานเดอร์ และแอปเฟล (Alexander and Apfel. 1976 : 97 - 99) ศึกษาการใช้แรงเสริมทางบวกในการปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนโดยใช้ตัวแลกเงินที่สามารถแลกเปลี่ยน ขนม เวลาว่าง หรือของเล่นเป็นตัวเสริมแรง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอายุ 7 - 13 ปี จำนวน 5 คน ที่มีพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนคือ แหย่เพื่อน ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 62 เป็นร้อยละ 92 ของเวลาเรียนทั้งหมด

ฟิชเบน และวาซิค (Fishbein and Wasik. 1981 : 89 - 93) ศึกษาการลดพฤติกรรมก่อความวุ่นวายของนักเรียนในระหว่างชั่วโมงการใช้ห้องสมุดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนเกรด 5 จำนวน 25 คน โดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มและการเสริมแรงทางบวกโดยให้นักเรียนทำงานที่ชอบ เช่น อ่านหนังสือที่ชอบ วาดรูป เป็นต้น เป็นเวลา 10 นาที ในช่วงเวลาว่างตอนบ่าย โดยมีเงื่อนไขว่าตลอดชั่วโมงการใช้ห้องสมุดนักเรียนจะต้องตอบคำถามต่าง ๆ ที่ครูกำหนดให้โดยหาคำตอบจากหนังสือในห้องสมุดและห้ามส่ง

เสียงเอะอะหรือหยอกล้อกัน ถ้าครูเห็นใครหยอกล้อหรือส่งเสียงเอะอะ ครูจะหักเวลาออกครั้งละ 1 นาที ผลการทดลองพบว่าการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มและการเสริมแรงทางบวกสามารถลดความถี่ของพฤติกรรมการก่อความวุ่นวายในระหว่างชั่วโมงการใช้ห้องสมุดของนักเรียน และขณะเดียวกันก็เพิ่มความถี่ของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้อีกด้วย

งานวิจัยในประเทศไทย

สำหรับในประเทศไทยงานวิจัยเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมในชั้นเรียนมีดังนี้

วันทนา กิ่งจุงเจริญสุข (2526 : บทคัดย่อ) ใช้การเสริมแรงทางบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลในการทดลองพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมก่อวุ่นวายในชั้นเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 20 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ให้การเสริมแรงทางบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และกลุ่มทดลองที่ 2 ให้การเสริมแรงทางบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นรายบุคคล การทดลองใช้แบบแผนสลับกลับ ใช้เวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 5 ครั้ง ๆ ละ 30 นาที ผลปรากฏว่าการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยยอรรถกรเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลให้ผลไม่แตกต่างกัน

ในปีเดียวกันนี้ ภรณ์ อินทสร (2526 : 72 - 75) ศึกษาการใช้วิธีการควบคุมตนเองปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน โดยวิธีจับคู่นักเรียนที่มีระดับพฤติกรรมตั้งใจเรียนใกล้เคียงกันมากที่สุด แล้วจัดเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ใช้วิธีการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ใช้วิธีการควบคุมตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณีย์ จันทรแสงสุก (2525 : 26 - 27) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบผลของการสังเกตตนเองควบคู่ไปกับการให้แรงเสริมตนเองกับการสังเกตตนเองเพียงอย่างเดียว เพื่อเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมสนใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 คน เป็นนักเรียนหญิง 2 คนนักเรียนชาย 1 คน ผลการทดลองพบว่า การสังเกตตนเองควบคู่กับการเสริมแรงตนเองสามารถปรับพฤติกรรมสนใจเรียนได้ดีกว่าการสังเกตตนเองเพียงอย่างเดียวหรือการเสริมแรงเพียงอย่างเดียว

นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2527 ปภาวดี แจ่มศิริ (2527 : บทคัดย่อ)

ทดลองปรับปรุงพฤติกรรมก่อนทบทวนชั้นเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีการควบคุมตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนชลธารวิทยา ที่มีพฤติกรรมก่อนทบทวนชั้นเรียน จำนวน 54 คน ผลการวิจัยพบว่า การควบคุมตนเองสามารถลดพฤติกรรมก่อนทบทวนในชั้นเรียนได้

อรสา ไทยการุณวงศ์ (2528 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลของการใช้การควบคุมสิ่งเร้าในการเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยานนาวา วิทยาคม กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน สุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 5 คน และกลุ่มควบคุม 5 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ใช้การควบคุมสิ่งเร้าสามารถเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจเรียนสูงกว่า กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วรัญญา อีธรรมมาร (2528 : บทคัดย่อ) ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มควบคุมคุณภาพในการแก้ปัญหาระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเกาะโพธิ์ (วันครู. 2500) จำนวน 54 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 27 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกอบรมปฏิบัติการกิจกรรมกลุ่มควบคุมคุณภาพ แล้วนำวิธีการที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการแก้ปัญหามีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ส่วนกลุ่มควบคุมให้แก้ปัญหามีระเบียบวินัยในชั้นเรียนกันเอง โดยไม่ได้รับการฝึก ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้กิจกรรมกลุ่มควบคุมคุณภาพมีพฤติกรรมผิดระเบียบวินัยในชั้นเรียนลดลงมากกว่า นักเรียนที่ไม่ใช้กิจกรรมกลุ่มควบคุมคุณภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในปี พ.ศ. 2533 อรณรงค์ วิทยานพนธ์ (2533 : บทคัดย่อ) ทดลองปรับปรุงพฤติกรรมก่อนทบทวนในห้องสมุดโดยใช้วิธีการควบคุมตนเองและการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม กรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมก่อนทบทวนในห้องสมุด จำนวน 16 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน โดยกลุ่มที่ 1 ใช้การควบคุมตนเองและกลุ่มที่ 2 ได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม ผลการทดลอง พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมก่อนทบทวนในห้องสมุดลดลงหลังการใช้การควบคุมตนเองและการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม แต่พฤติกรรมก่อนทบทวนในห้องสมุดของทั้งสองกลุ่มลดลง ไม่แตกต่างกัน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวินัย ทั้งในประเทศต่างประเทศ พบว่า ระเบียบวินัยเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญในการเรียนการสอน ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้นำวิธีการต่าง ๆ มาใช้เพิ่มความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน แต่ยังไม่มี งานวิจัยใด นำวิธีปรับพฤติกรรมโดยให้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไขมา เปรียบเทียบกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาเปรียบเทียบการใช้แรงเสริมทางสังคม และการใช้สัญญา เงื่อนไขที่มีต่อระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ครูนำวิธีการใช้แรงเสริมทางสังคมและ การใช้สัญญาเงื่อนไขไปใช้เพิ่มความมีระเบียบวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน อนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา ให้ดีขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชายหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2534 ที่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนต่ำ ผลสัมฤทธิ์วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่ำ มีเชาวน์ปัญญา และฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 25 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2534 ที่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่ำ มีเชาวน์ปัญญา และฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบประเมินความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ครูผู้สอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำนวน 6 คน ประเมินความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในห้องเรียนที่ตนเองสอน ซึ่งมีนักเรียนห้องละ 37 คน โดยให้คะแนนความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด เป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ จากนั้นผู้วิจัยรวมคะแนนความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนทุกคน แล้วนำมาจัดอันดับจากมากไปหาน้อย แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ได้จำนวน 85 คน
2. ผู้วิจัยคัดเลือกห้องเรียนที่นักเรียนมีพฤติกรรม มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนต่ำ จากข้อ 1 มากกว่าห้องละ 8 คน ออกมา 5 ห้องเรียน ได้นักเรียน 47 คน

3. ผู้วิจัยเลือกนักเรียนจากข้อ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่ำกว่าร้อยละ 40 ตามเกณฑ์ประเมินผลระดับประถมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2521 ได้นักเรียนจำนวน 39 คน
4. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดเชาว์ปัญญา Standard - Progressive Matrices ของ ราเวน (Raven. 1958) ไปทดสอบนักเรียนในข้อ 3 เพื่อคัดเลือกนักเรียนที่มีเชาว์ปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง คือ 90 - 109 ได้นักเรียนจำนวน 32 คน
5. ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนในข้อ 4 ที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง คือ บิดามารดามีรายได้ระหว่าง 3,500 - 7,500 บาท/เดือน ได้นักเรียนจำนวน 25 คน
6. ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในข้อ 5 อีกครั้งหนึ่ง จากนั้นผู้วิจัยสัมภาษณ์นักเรียนทั้ง 25 คน เพื่อสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลอง ปรากฏว่านักเรียนสมัครใจรับการทดลองทุกคน
7. ผู้วิจัยสุ่มนักเรียนในข้อ 6 โดยวิธีสุ่มอย่างง่ายเพื่อแยกนักเรียนเป็น 2 ห้องเรียน โดยแต่ละห้องเรียนมีนักเรียนชายและหญิงห้องละเท่า ๆ กัน คือ มีนักเรียนชาย 4 คน นักเรียนหญิง 4 คน
8. ผู้วิจัยสุ่มห้องเรียนอย่างง่าย เพื่อแยกนักเรียนเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 8 คน ซึ่งกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่มได้รับการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตโดยครูผู้สอนคนเดียวกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบประเมินความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน
2. แบบบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน
3. โปรแกรมการใช้แรงเสริมทางสังคม
4. โปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไข

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบประเมินความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

1.1 ผู้วิจัยสอบถามครูประจำชั้นและครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนอนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา เกี่ยวกับระเบียบวินัยที่พบในชั้นเรียน

1.2 ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

1.3 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

แล้วนำไปให้ครูผู้สอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้คะแนนระเบียบวินัยในชั้นเรียนที่เกิดขึ้นในห้องที่ตนสอน

1.4 นำคำตอบที่ได้มาจัดลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย แล้วเลือกเฉพาะความมีระเบียบวินัยที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนความถี่สูงสุด 6 อันดับแรกมาจัดทำแบบประเมินความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน (รายละเอียดในภาคผนวก)

2. แบบบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเกต และการบันทึกพฤติกรรมโดยการสังเกต

2.2 ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 - 6/6 โรงเรียนอนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา โดยนั่งอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นพฤติกรรมของนักเรียนได้ชัดเจน แล้วบันทึกพฤติกรรมที่สังเกตได้

2.3 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2.1 และ 2.2 และจากแบบประเมินมาสร้างแบบบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน แล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ซึ่งได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร.พ้องพรรณ เกิดพิทักษ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธมณี และรองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง ตรวจสอบเพื่อให้เหมาะสมกับเกณฑ์ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนตามนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยกำหนด

2.4 นำแบบบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนมาแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสงขลาที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างในการทดลองจำนวน 16 คน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

ลักษณะของแบบบันทึกพฤติกรรม

แบบบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน เป็นแบบบันทึกพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตตามช่วงเวลาพฤติกรรมเกิดขึ้นในขณะที่ครูสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และขณะครูทำงานทำ โดยบันทึกพฤติกรรมครั้งละ 8 ช่วง ช่วงละ 5 นาที แต่ละช่วงสังเกตพฤติกรรมนักเรียนคนละ 30 วินาที และพัก 1 นาที (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

การให้คะแนน

1. ถ้าพฤติกรรมที่ต้องการบันทึกเกิดขึ้นในช่วงเวลาของการสังเกตให้นับเพียง 1 ครั้ง โดยเขียนเลข 1 ลงในแบบบันทึกพฤติกรรมตรงช่วงเวลาที่เกิดขึ้น
2. ถ้าพฤติกรรมที่ต้องการ ไม่เกิดขึ้นในช่วงเวลาของการสังเกตให้เขียนเลข 0 ลงในแบบบันทึกพฤติกรรมตรงช่วงเวลานั้น
3. โปรแกรมการใช้แรงเสริมทางสังคม
 - 3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แรงเสริมทางสังคม
 - 3.2 สร้างโปรแกรมการใช้แรงเสริมทางสังคมให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
 - 3.3 นำโปรแกรมการใช้แรงเสริมทางสังคม ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ตรวจแบบบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ตรวจความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ และวิธีดำเนินการ
 - 3.4 นำโปรแกรมการใช้แรงเสริมทางสังคมมาแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสงขลาที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างในการทดลองจำนวน 16 คน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

ลักษณะของโปรแกรมการใช้แรงเสริมทางสังคม

โปรแกรมการใช้แรงเสริมทางสังคม เป็นโปรแกรมการทดลองซึ่งใช้กับกลุ่มทดลองที่ 1 โดยการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ และเนื้อหา ใช้เวลา 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

4. โปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไข

4.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สัญญาเงื่อนไข

4.2 สร้างโปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไข ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

4.3 นำโปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา และวิธีดำเนินการ

4.4 นำโปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไขมาแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสงขลา ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างในการทดลองจำนวน 16 คน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

ลักษณะของโปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไข

โปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไข เป็นโปรแกรมการทดลองซึ่งใช้กับกลุ่มทดลองที่ 2 โดยดำเนินการตามวัตถุประสงค์ และเนื้อหา ใช้เวลา 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

การเตรียมการก่อนดำเนินการทดลอง

1. สรรวจตัวเสริมแรงที่นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ต้องการ

2. เลือกผู้ช่วยวิจัยและครูผู้ร่วมงานทดลอง ซึ่งเป็นครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมาแล้วไม่ต่ำกว่า 2 ปี และสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่รับการทดลองทั้ง 16 คน กำลังศึกษาอยู่ เมื่อผู้วิจัยได้ผู้ช่วยวิจัยและครูผู้ร่วมงานทดลองแล้วจึงชี้แจงให้ผู้ร่วมงานทั้ง 2 คนทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการทดลองและสิ่งที่ผู้ร่วมงานต้องกระทำ

3. การฝึกครูผู้ร่วมงานทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการฝึกครูผู้ร่วมงานทดลองเพื่อให้เข้าใจหลักการปรับพฤติกรรม วิธีการให้แรงเสริมทางสังคม และการใช้สัญญาเงื่อนไข จนเข้าใจ และนำไปใช้กับนักเรียนได้ การฝึกครูผู้ร่วมงานทดลองนี้ใช้เวลา 3 สัปดาห์ ก่อนเริ่มการทดลองโดยมีขั้นตอนการฝึกดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ตั้งแต่วันจันทร์ - ศุกร์ วันละ 30 นาที
ผู้วิจัยบรรยายเรื่องต่อไปนี้

1. การวางเงื่อนไขพฤติกรรม (Operant Conditioning)
2. หลักการปรับพฤติกรรม (Principle of Behavior Modification) ซึ่งประกอบด้วย

2.1 คำจำกัดความของการปรับพฤติกรรม

2.2 ความหมายของการเสริมแรง ชนิดของการเสริมแรง
การเสริมแรงทางบวก การเสริมแรงทางลบ การใช้แรงเสริมทางสังคม และการใช้
สัญญาเงื่อนไข

2.3 หลักสำคัญ 2 ประการที่ใช้ในการปรับพฤติกรรม คือ

2.3.1 การให้แรงเสริมแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ หรือ
พฤติกรรมที่ตรงกันข้ามกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

2.3.2 การไม่ให้แรงเสริมหรือไม่เอาใจใส่พฤติกรรม
ที่เป็นปัญหา

หลังจากจบการบรรยายแล้ว ผู้วิจัยให้มีการแสดงบทบาทสมมติ โดยจัด
สถานการณ์สมมติเป็นชั่วโมงวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และให้ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 จำนวน 6 คน แสดงบทบาทเป็นนักเรียน โดยมีครูคนหนึ่งแสดงบทบาทเป็นนักเรียนไม่มี
ระเบียบวินัยในชั้นเรียน ผู้วิจัยแสดงบทบาทครู สาธิตวิธีใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้
สัญญาเงื่อนไขในการปรับพฤติกรรม จากนั้นให้ครูผู้ร่วมงานทดลองเปลี่ยนมาฝึกแสดงบทบาทครูแทน
ผู้วิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ใช้เวลา 1 สัปดาห์ ในวันที่มีชั่วโมงเรียนวิชาสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิต วันละ 50 นาที ครูผู้ร่วมงานทดลอง ฝึกใช้แรงเสริมทางสังคม และ
การใช้สัญญาเงื่อนไขกับนักเรียนในชั้นเรียนที่ไม่มีนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่มศึกษาอยู่
ส่วนผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรม เช่นเดียวกับการทดลองจริง ๆ

ขั้นตอนการสังเกตพฤติกรรม

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยศึกษาจุดมุ่งหมายของการวิจัย นิยามความมีระเบียบวินัย ในชั้นเรียน และแบบบันทึกการสังเกตให้เข้าใจตรงกัน และใช้ได้ถูกต้อง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ฝึกสังเกต บันทึกพฤติกรรมและหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องก่อนเริ่มการทดลองเป็นเวลา 2 สัปดาห์ จนได้สัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง ตั้งแต่ .80 ขึ้นไป

2. ผู้วิจัยเลือกการสังเกตแบบช่วงเวลา (Time Sampling) โดยสังเกต ในวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ใช้เวลาสังเกตครั้งละ 50 นาที แบ่งการสังเกตออกเป็น 8 ช่วง ๆ ละ 5 นาที โดยพัก 1 นาทีในแต่ละช่วง สังเกตสัปดาห์ละ 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มทดลองที่ 1 สังเกตและบันทึกพฤติกรรมในวันจันทร์และวันพุธ

เวลา 10.40 - 11.30 น.

กลุ่มทดลองที่ 2 สังเกตและบันทึกพฤติกรรมในวันอังคารและวันพฤหัสบดี

เวลา 10.40 - 11.30 น.

3. ผู้วิจัยเขียนแผนผังที่นั่งนักเรียนในห้องเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เพื่อความสะดวกในการสังเกต

4. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย เข้าไปสังเกตนักเรียนในห้องเรียนโดยนั่งอยู่ใน ตำแหน่งที่มองเห็นพฤติกรรมของนักเรียนได้ชัดเจน และไม่ให้นักเรียนเห็นแบบบันทึกพฤติกรรม

ดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต

การหาดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ใช้สัมประสิทธิ์ความสอดคล้องระหว่าง ผู้สังเกต 2 คน ซึ่งมีค่าตั้งแต่ .80 ขึ้นไป จึงถือว่าการสังเกตนั้นเชื่อถือได้ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2527 : 45 - 50) โดยมีสูตรในการคำนวณดังนี้

จำนวนช่วงเวลาที่บ้านที่ตรงกัน

ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง = _____

จำนวนช่วงเวลาที่บ้านที่ตรงกัน + จำนวนช่วงเวลาที่บ้านที่ต่างกัน

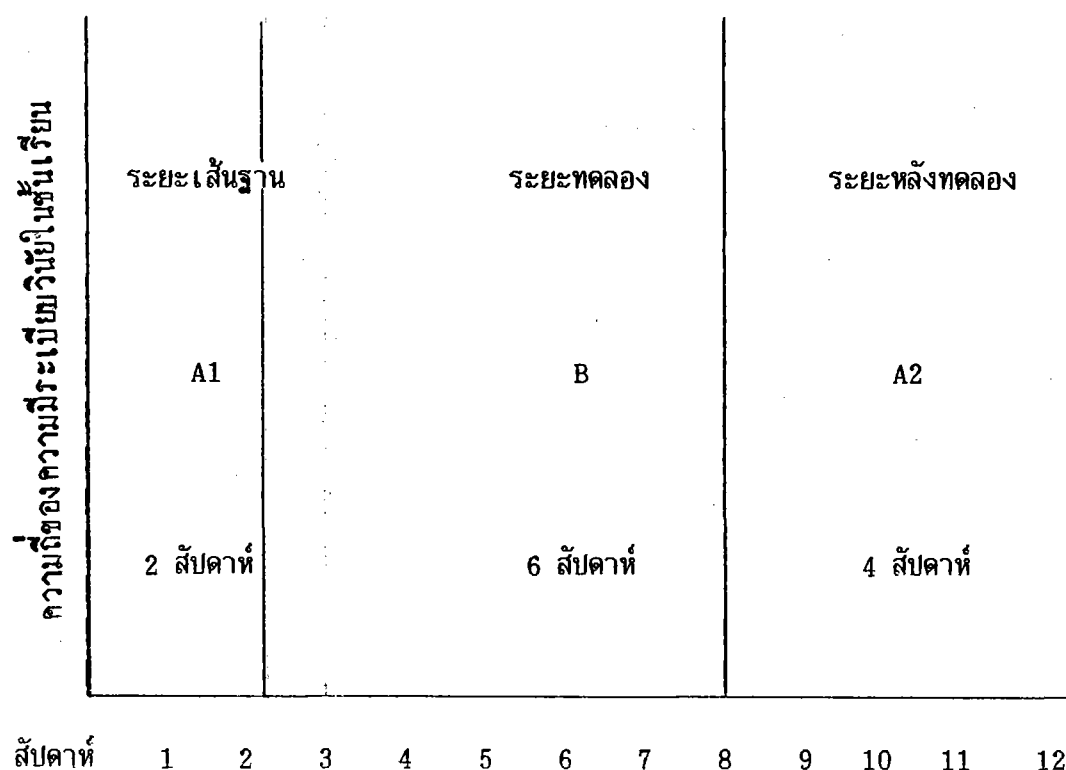
แบบแผนการทดลอง

การทดลองครั้งนี้เป็นการทดลองแบบสลับกลับ (Reversal Design) โดยผู้วิจัยแบ่งระยะการทดลอง ดังนี้

ระยะ A1 เป็นระยะเส้นฐานพฤติกรรม ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกความถี่ระเบียบวินัยในชั้นเรียนของผู้รับการทดลองทั้ง 2 กลุ่มในสภาพการเรียนการสอนปกติ โดยที่ยังไม่ให้แรงเสริมทางสังคม และการใช้สัญญาเงื่อนไขเมื่อหมดเวลาการสังเกตแต่ละครั้งผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง

ระยะ B เป็นระยะทดลอง ใช้เวลา 6 สัปดาห์ เป็นระยะที่ครูผู้สอนให้แรงเสริมทางสังคมแก่ผู้รับการทดลองในกลุ่มที่ 1 และใช้สัญญาเงื่อนไขกับผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 2 โดยที่ครูผู้สอนและผู้รับการทดลองในกลุ่มที่ 2 ได้ตกลงทำสัญญาเงื่อนไขก่อนเริ่มการทดลองระยะนี้ไว้แล้ว

ระยะ A2 เป็นระยะหลังการทดลองใช้เวลา 4 สัปดาห์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงติดตามผลและช่วงศึกษาความคงทนของพฤติกรรมช่วงละ 2 สัปดาห์

ภาพประกอบ 1 ภาพแสดงระยะต่าง ๆ ของการทดลอง

การดำเนินการทดลอง

1. ระยะก่อนทดลอง

1.1 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ฝึกสังเกตและบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน
ของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม เป็นเวลา 2 สัปดาห์ เพื่อหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการ
สังเกต จนได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องตั้งแต่ .80 ขึ้นไป

1.2 ผู้วิจัยฝึกครูผู้ร่วมงานทดลองเพื่อให้เข้าใจหลักการปรับพฤติกรรม การใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไข จนสามารถนำไปใช้ปรับพฤติกรรมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนได้ การฝึกครูผู้ร่วมงานทดลองนี้ใช้เวลา 2 สัปดาห์

1.3 ครูผู้สอนทดลองทำสัญญาเงื่อนไขกับนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 และลงนามไว้ร่วมกันในสัญญาเพื่อเป็นหลักฐาน

2. ระยะดำเนินการทดลอง

ระยะนี้ใช้เวลาทั้งหมด 12 สัปดาห์ การทดลองครั้งนี้เป็นการทดลองแบบสลับกลับ (Reversal Design) แบ่งการทดลองเป็น 3 ระยะคือ

ระยะที่ 1 (A1) เริ่มสัปดาห์ที่ 1 - 2 เป็นระยะเส้นฐานของพฤติกรรม โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ในวันจันทร์ และวันพุธ เวลา 10.40 - 11.30 น. และบันทึกความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 10.40 - 11.30 น. ในสภาพการเรียนการสอนปกติในวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ใช้เวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในแต่ละครั้งแบ่งการสังเกตออกเป็น 8 ช่วง ช่วงละ 5 นาที โดยแต่ละช่วงสังเกตพฤติกรรมนักเรียนคนละ 30 วินาที และพัก 1 นาที ในแต่ละช่วง เมื่อหมดเวลาสังเกตแต่ละครั้งแล้ว ผู้วิจัยนำผลการบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนมาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องกับผู้ช่วยวิจัย แล้วบันทึกความมีระเบียบวินัยของผู้รับการทดลองแต่ละคนไว้ โดยที่ในระยะนี้ยังไม่ใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไขกับผู้รับการทดลอง ดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 คือ .89 และ .90 ตามลำดับ

ระยะที่ 2 (B) เริ่มสัปดาห์ที่ 3 - 8 เป็นระยะทดลองใช้เวลาทั้งหมด 6 สัปดาห์ ในระยะนี้ครูผู้ร่วมทดลองใช้ขั้นตอนการใช้แรงเสริมทางสังคมกับผู้รับการทดลอง กลุ่มทดลองที่ 1 ในวันจันทร์ และวันพุธ เวลา 10.40 - 11.30 น. และใช้สัญญาเงื่อนไขกับผู้รับการทดลองกลุ่มทดลองที่ 2 ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 10.40 - 11.30 น. ในช่วงโมงเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ใช้เวลาสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที

แบ่งการสังเกตออกเป็น 8 ช่วง ๆ ละ 5 นาที โดยแต่ละช่วงสังเกตพฤติกรรมนักเรียนคนละ 30 วินาที และ พัก 1 นาที ในแต่ละช่วง ในกลุ่มทดลองที่ 1 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกต และบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนขณะที่ครูผู้ร่วมการทดลองกำลังสอนวิชา สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เมื่อหมดเวลาการสังเกต ผู้วิจัยนำผลการบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนมาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องกับผู้ช่วยวิจัย แล้วจดบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนแต่ละคนไว้ และนำไปมอบให้ครูผู้สอน เพื่อครูผู้สอนให้แรงเสริมทางสังคม คือ การชมเชย การให้ความสนใจแก่นักเรียนที่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียน และไม่ให้แรงเสริมทางสังคมแก่นักเรียนที่ไม่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในช่วงเวลา 10 นาทีก่อนเสร็จสิ้นการสอนแต่ละครั้ง โดยมีเกณฑ์การให้แรงเสริมทางสังคมดังนี้

41 คะแนนขึ้นไป ได้รับแรงเสริม คือ ครูยิ้ม เดินเข้ามาแตะไหล่หรือลูบหลังเบา ๆ

และพูดว่า "เรียบร้อยดีมาก" "เก่งมาก"

33 - 40 คะแนน ได้รับแรงเสริม คือ ครูยิ้ม พยักหน้า สบตา และพูดว่า

"เรียบร้อยดี" เก่ง"

25 - 32 คะแนน ได้รับแรงเสริม คือ ครูยิ้ม พยักหน้า และพูดว่า "ทำดีแล้ว"

17 - 24 คะแนน ได้รับแรงเสริม คือ ครูพยักหน้า และพูดว่า "ทำถูกต้องแล้ว"

9 - 16 คะแนน ได้รับแรงเสริม คือ ครูพยักหน้า และพูดว่า "ดีขึ้นพยายามทำ

ต่อไป"

1 - 8 คะแนน ได้รับแรงเสริม คือ ครูพยักหน้า และพูดว่า "พอใช้"

สำหรับกลุ่มทดลองที่ 2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตและบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของผู้รับการทดลองขณะที่ครูผู้ร่วมงานทดลองกำลังสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยในกลุ่มทดลองนี้ ผู้สอนได้ทำสัญญาเงื่อนไขกับผู้รับการทดลองก่อนเริ่มการทดลอง เมื่อหมดเวลาสังเกตแต่ละครั้งแล้ว ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำผลการบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง แล้วรวบรวมคะแนนของผู้รับการทดลองแต่ละคนมอบให้ครูผู้สอน ซึ่งครูผู้สอนได้แจกบัตรสีแดง สีเขียว หรือสีชมพู ให้ผู้รับการทดลองที่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนตามคะแนนการสังเกต และในตอนพักกลางวัน หรือหลังเลิกเรียน ผู้รับการทดลอง

สามารถนับครั้งที่ได้ไปแล่งของที่ต้องการตามที่ระบุไว้ในสัญญาเงื่อนไข หรือสะสมไว้แล่งในวันต่อไปก็ได้ และถ้าผู้รับการทดลองมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนโดยได้คะแนนเต็ม 48 คะแนนติดต่อกัน 5 ครั้ง ของการสังเกต ครูผู้สอนมอบบัตรพิเศษสีชมพู เพื่อนำไปแล่งรางวัลพิเศษสำหรับผู้รับการทดลองที่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด คือได้คะแนนต่ำกว่า 48 คะแนน ก็ถูกหักคะแนนตามจำนวนพฤติกรรมที่แสดงออกมาในช่วงของการสังเกต คะแนนที่ถูกหักนั้นเป็นคะแนนที่ได้รับจากการสังเกตพฤติกรรมในช่วงเวลา ก่อน หากไม่มีคะแนนในช่วงเวลาก่อนผู้รับการทดลองต้องได้คะแนนติดลบ และได้รับบัตรสีเขียว ซึ่งเป็นบัตรลงโทษ ผู้รับการทดลองได้รับโทษตามที่ระบุไว้ในสัญญาเงื่อนไข และต้องรับโทษให้เสร็จสิ้นในแต่ละวัน โดยดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 คือ .90, .91 ตามลำดับ

ระยะที่ 3 (A2) เป็นระยะหลังการทดลองใช้เวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที โดยแบ่งการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป็น 2 ช่วง ดังนี้

สัปดาห์ที่ 9 - 10 ติดตามผลหลังการทดลอง

สัปดาห์ที่ 11 - 12 ติดตามความคงทนของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

ในระยะนี้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของผู้รับการทดลองทั้ง 2 กลุ่มหลังจากยุติการใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไขแล้ว โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของผู้รับการทดลอง ในสภาพการเรียนการสอนปกติ ในวันจันทร์ และวันพุธ เวลา 10.40 - 11.30 น. และในกลุ่มทดลองที่ 2 ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 10.40 - 11.30 น. เงื่อนไขแล้ว โดยดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม คือ .90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยตรวจสอบบันทึกการสังเกตควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน โดยนับเฉพาะช่วงที่บันทึกตรงกันเท่านั้น แล้วจดบันทึกเป็นข้อมูลควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม

การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการสังเกตความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของผู้รับการทดลองแต่ละครั้งมาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย หลังจากนั้นนำคะแนนพฤติกรรมดังกล่าวมาวิเคราะห์ทางสถิติ และเสนอข้อมูลเป็นกราฟเส้นตรง เพื่อความเปลี่ยนแปลงของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนแต่ละระยะของผู้รับการทดลองทั้ง 2 กลุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ มัธยฐาน (Median) และส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ (Quartile Deviation)
2. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน
 - 2.1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลต่างของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้การทดสอบของ แมน วิทนี (The Mann - Whitney U Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2528 : 149)
 - 2.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pair Signed Rank Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2528 : 111)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
R^+	แทน	การจัดอันดับค่าผลต่างของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนที่สังเกตได้มีค่าเป็นบวก
R^-	แทน	การจัดอันดับค่าผลต่างของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนที่สังเกตได้มีค่าเป็นลบ
R_1	แทน	ผลรวมของตำแหน่งที่ได้จากกลุ่มทดลองที่ 1
R_2	แทน	ผลรวมของตำแหน่งที่ได้จากกลุ่มทดลองที่ 2
U	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของ แมน-วิทนี
T	แทน	ผลรวมของค่า R ที่มีจำนวนน้อยกว่า ซึ่งได้พิจารณาในการทดสอบของวิลคอกซัน (Wilcoxon)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. เปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนใช้แรงเสริมทางสังคมและก่อนใช้สัญญาเงื่อนไข
2. เปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 หลังจากการใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไข
3. เปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการใช้แรงเสริมทางสังคม

4. เปรียบเทียบความถี่ระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการใช้สัปดาห์เงื่อนไข
5. เปรียบเทียบความคงทนของความถี่ระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 หลังการใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัปดาห์เงื่อนไข
6. แสดงการเปลี่ยนแปลงความถี่ระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยการเขียนกราฟเส้น

ตาราง 1 เปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และ
กลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนการใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไข

คนที่	กลุ่มทดลองที่ 1	อันดับ	กลุ่มทดลองที่ 2	อันดับ
1	52	2	54	3.5
2	67	11.5	62	10
3	56	5	59	7
4	69	14.5	61	99 = 9
5	58	6	50	1
6	74	16	68	13
7	67	11.5	69	14.5
8	54	3.5	60	8
		$\Sigma = 70$		$\Sigma = 66$

$$U = 30$$

$$R_1 = 70$$

$$R_2 = 66$$

จากตาราง 1 ความน่าจะเป็นของ แมน-วิทนี ยู เทสต์ (The Mann-Whitney U Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2528 : ภาคผนวก) ค่า $U = 30$ เมื่อ $n_1 = 8$, $n_2 = 8$ ค่า U ที่เปิดจากตารางมีค่า 0.439 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนใช้แรงเสริมทางสังคมและก่อนใช้สัญญาเงื่อนไขแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 2 เปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และ
กลุ่มทดลองที่ 2 ภายหลังการใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไข

คนที่	กลุ่มทดลองที่ 1	อันดับ	กลุ่มทดลองที่ 2	อันดับ
1	169	4	204	14
2	173	5	186	8.5
3	157	2.5	194	11.5
4	153	1	186	8.5
5	197	13	194	11.5
6	157	2.5	207	16
7	183	7	192	10
8	182	6	206	15

$U = 5^{**}$

$R_1 = 41$

$R_2 = 95$

จากตาราง 2 ความน่าจะเป็นของ แมน-วิทนี ยู เทสต์ (The Mann-Whitney U Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2528 : ภาคผนวก) ค่า $U = 5$ เมื่อ $n_1 = 8$, $n_2 = 8$ ค่า U ที่เปิดจากตารางมีค่า 0.001 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ภายหลังการใช้แรงเสริมทางสังคมและภายหลังการใช้สัญญาเงื่อนไขแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

ตาราง 3 เปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและ
หลังการใช้แรงเสริมทางสังคม

คนที่	ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน		ผลต่างของ ความมีระเบียบวินัย ในชั้นเรียน	อันดับ	R-	R+ <i>การจับผิดตัว ด้วยตนเอง จนพอใจแล้ว, R- = 0, R+ = 1 ถ้าจับผิดตัว แล้ว, R- = 1, R+ = 0</i>
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	52	169	<i>169-52 =</i> 117	5		+5
2	67	173	<i>173-67 =</i> 106	3		+3
3	56	157	<i>157-56 =</i> 101	2		+2
4	69	153	84	1		+1
5	58	197	139	8		+8
6	74	194	120	6		+6
7	67	183	116	4		+4
8	54	186	132	7		+7
รวม						+36

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

T = 0**

จากตาราง 3 Critical Values ของ T ในการทดสอบของ วิลคอกซัน
(The Wilcoxon Matched Pairs Signed Rank Test) (นิภา ศรีไพโรจน์, 2528 :
ภาคผนวก) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ค่าที่คำนวณได้จะต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1
(n = 8) แสดงว่าภายหลังการใช้แรงเสริมทางสังคม ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของ
นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับ
สมมติฐานข้อ 2

ตาราง 4 เปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไข

คนที่	ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน		ผลต่างของ ความมีระเบียบวินัย ในชั้นเรียน	อันดับ	R-	R+
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	54	204	150	8		+8
2	61	186	125	3.5		+3.5
3	59	157	98	1		+1
4	61	186	125	3.5		+3.5
5	50	194	144	6		+6
6	68	207	139	5		+5
7	69	192	123	2		+2
8	60	206	146	7		+7
รวม						+36

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

T = 0**

จากตาราง 4 Critical Values ของ T ในการทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed Rank Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2528 : ภาคผนวก) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ค่าที่คำนวณได้จะต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ($n = 8$) แสดงว่าภายหลังการใช้สัญญาเงื่อนไขความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 3

ตาราง 5 เปรียบเทียบความคงทนของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 หลังจากการใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไข

คนที่	กลุ่มทดลองที่ 1	อันดับ	กลุ่มทดลองที่ 2	อันดับ
1	171	4	195	14
2	172	5.5	188	9.5
3	167	3	191	13
4	152	1	186	8
5	189	11.5	172	5.5
6	160	2	209	16
7	173	7	188	9.5
8	189	11.5	200	15

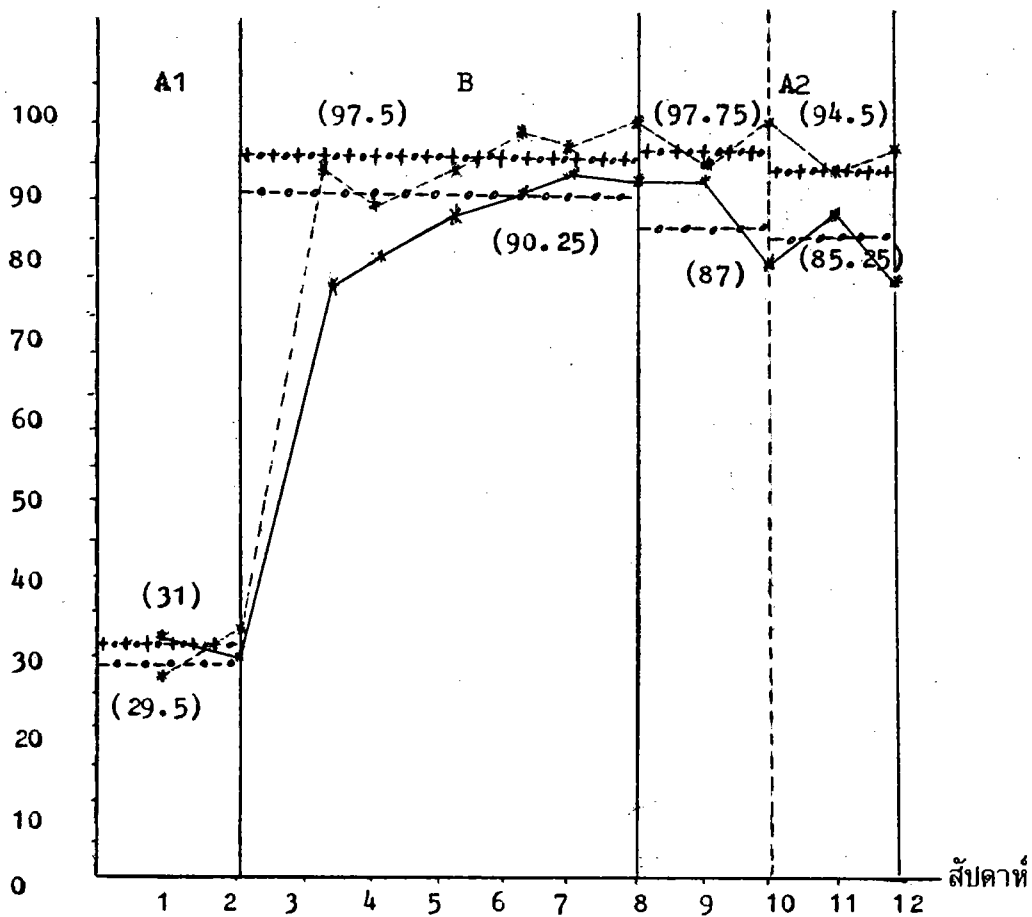
$$U = 9.5^{**}$$

$$R_1 = 45.5$$

$$R_2 = 90.5$$

จากตาราง 5 ความน่าจะเป็นของ แมน-วิทนี ยู เทสต์ (The Mann-Whitney U Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2528 : ภาคผนวก) ค่า $U = 9.5$ เมื่อ $n_1 = 8$, $n_2 = 8$ ที่เปิดจากตารางมีค่า 0.0085 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าความคงทนของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ภายหลังจากการใช้แรงเสริมทางสังคมและภายหลังจากการใช้สัญญาเงื่อนไขแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

———— ผลรวมความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ในแต่ละสัปดาห์

----- ผลรวมความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ในแต่ละสัปดาห์

-.-.-. ค่ามัธยฐานของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง 1 ในแต่ละช่วง

++++ ค่ามัธยฐานของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง 2 ในแต่ละช่วง

ภาพประกอบ 2 ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

จากภาพประกอบ 2 จะเห็นได้ว่าความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียน
กลุ่มทดลองที่ 1 (การใช้แรงเสริมทางสังคม) ในระยะเส้นฐานและระยะทดลองสูงขึ้นจาก
29.5 เป็น 90.25 และเมื่อพิจารณาความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในระยะ
ติดตามผลลดลงเป็น 87 และในระยะติดตามความคงทนเป็น 85.25 แสดงว่าการใช้แรงเสริม
ทางสังคมทำให้ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 สูงขึ้น

สำหรับกลุ่มทดลองที่ 2 (การใช้สัญญาเงื่อนไข) ความถี่ของความมีระเบียบวินัยใน
ชั้นเรียนในระยะเส้นฐานในระยะทดลอง สูงขึ้นจาก 31 เป็น 97.5 และเมื่อพิจารณาความถี่
ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในระยะติดตามผล เพิ่มขึ้นเป็น 97.75 และ
ลดลงเป็น 94.5 ในระยะติดตามความคงทน

เมื่อเปรียบเทียบความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1
และกลุ่มทดลองที่ 2 ปรากฏว่าในระยะเส้นฐาน กลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม มีความถี่ของความมี
ระเบียบวินัยในชั้นเรียนใกล้เคียงกัน แต่เมื่อถึงระยะทดลอง ความถี่ของความมีระเบียบวินัยใน
ชั้นเรียนของกลุ่มทดลองที่ 2 สูงกว่าของกลุ่มทดลองที่ 1 เมื่อถึงระยะติดตามผลความถี่ของ
ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนลดลงเล็กน้อยทั้ง 2 กลุ่ม และในระยะติดตามความคงทน ปรากฏ
ว่าความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม ต่ำลงอีกเพียง
เล็กน้อย อย่างไรก็ตามความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2
สูงกว่าของกลุ่มทดลองที่ 1 ในทุกระยะการทดลอง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับแรงเสริมทางสังคมกับกลุ่มที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไข
2. เพื่อเปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการใช้แรงเสริมทางสังคม
3. เพื่อเปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไข

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับแรงเสริมทางสังคมและนักเรียนที่ได้รับสัญญาเงื่อนไขมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนแตกต่างกัน
2. นักเรียนมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้นหลังการใช้แรงเสริมทางสังคม
3. นักเรียนมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้นหลังการใช้สัญญาเงื่อนไข

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2534 ที่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่ำ เขานับปัญหาและฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 25 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2534 ที่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่ำ เขานับปัญหาและ

ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากประชากรและสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 8 คน โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับแรงเสริมทางสังคมและกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไข

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบประเมินความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน
2. แบบบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน
3. โปรแกรมการใช้แรงเสริมทางสังคม
4. โปรแกรมการใช้สัญญาเงื่อนไข

การดำเนินการทดลอง

1. ระยะก่อนทดลอง

1.1 ผู้วิจัยเลือกผู้ช่วยวิจัยและครูผู้ร่วมงานทดลอง

1.2 ผู้วิจัยดำเนินการฝึกครูผู้ร่วมงานทดลอง เกี่ยวกับหลักการปรับพฤติกรรมโดย

วิธีการให้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไขจนเข้าใจและสามารถนำไปใช้กับนักเรียนได้ ใช้เวลาฝึก 3 สัปดาห์

1.3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยฝึกสังเกตและบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ เพื่อหาดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต จนได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่น 0.95

2. ระยะดำเนินการทดลอง ใช้เวลา 12 สัปดาห์ การทดลองครั้งนี้เป็นการทดลองแบบสลับกลับ (Reversal Design) โดยผู้วิจัยแบ่งการทดลองเป็น 3 ระยะ คือ

2.1 ระยะที่ 1 (A1) เป็นระยะเส้นฐานพฤติกรรม ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มในสภาพการเรียนการสอนปกติ ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที โดยค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 เป็น 0.90 และ 0.92 ตามลำดับ

2.2 ระยะที่ 2 (B) เป็นระยะทดลองเริ่มตั้งแต่สัปดาห์ที่ 3 - 8 ระยะนี้ผู้วิจัยใช้ขั้นตอนการให้แรงเสริมทางสังคมกับนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และใช้ขั้นตอนสัญญาเงื่อนไขกับนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม ใช้เวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที โดยค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 เป็น 0.89 และ 0.92 ตามลำดับ

2.3 ระยะที่ 3 (A2) ระยะหลังการทดลอง ใช้เวลา 4 สัปดาห์ ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 9 - 12 โดยแบ่งการสังเกตความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนออกเป็น 2 ช่วงคือ

สัปดาห์ที่ 9 - 10 เป็นช่วงติดตามผลหลังการทดลอง

สัปดาห์ที่ 11 - 12 เป็นช่วงศึกษาความคงทนของพฤติกรรม

ช่วงติดตามผลหลังการทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มหลังจากยุติการให้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไขแล้ว ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที

ช่วงศึกษาความคงทนของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มหลังจากยุติการให้แรงเสริมทางสังคมและสัญญาเงื่อนไขแล้วเป็นเวลา 2 สัปดาห์ การสังเกตและบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในช่วงนี้ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที

3. หลังสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1) นำผลการสังเกตและบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนมาหาค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้สังเกต 2 คน เพื่อหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต

3.2 นำผลการสังเกตและบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในข้อ 3.1

มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

3.3 นำเสนอข้อมูลด้วยกราฟเส้นตรง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนใช้แรงเสริมทางสังคมและก่อนใช้สัญญาเงื่อนไข โดยการใช้การทดสอบของแมน - วิทนี (The Mann - Whitney U Test)
2. เปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ภายหลังการใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไข โดยการใช้การทดสอบของ แมน - วิทนี (The Mann-Whitney U Test)
3. เปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการใช้แรงเสริมทางสังคม โดยการใช้การทดสอบของ วิลคอกซ์ (The Wilcoxon Matched Pairs Signed Rank Test)
4. เปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไข โดยการใช้การทดสอบของวิลคอกซ์ (The Wilcoxon Matched Pairs Signed Rank Test)
5. เปรียบเทียบความคงทนของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ภายหลังการใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไข โดยการใช้การทดสอบของ แมน - วิทนี (The Mann - Whitney U Test)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. เปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนการใช้แรงเสริมทางสังคมและก่อนการใช้สัญญาเงื่อนไข ผลปรากฏว่า ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- ✓ 2. เปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 หลังการใช้แรงเสริมทางสังคมและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไข ผลปรากฏว่า ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มที่ใช้สัญญาเงื่อนไขมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ใช้แรงเสริมทางสังคม
- ✓ 3. เปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการใช้แรงเสริมทางสังคม ผลปรากฏว่าภายหลังการใช้แรงเสริมทางสังคม ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- ✓ 4. เปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการใช้สัญญาเงื่อนไข ผลปรากฏว่าความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- ✓ 5. เปรียบเทียบความคงทนของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ผลปรากฏว่า ความคงทนของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนภายหลังการใช้แรงเสริมทางสังคมและภายหลังการใช้สัญญาเงื่อนไขแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มที่ใช้สัญญาเงื่อนไขมีความคงทนของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ใช้แรงเสริมทางสังคม

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา โดยการใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไข ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับแรงเสริมทางสังคมและนักเรียนที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 โดยนักเรียนที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับแรงเสริมทางสังคม การศึกษาค้นคว้าโดยใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไขครั้งนี้ นักเรียนทั้งสองกลุ่มได้รับสิ่งที่พึงพอใจ จึงทำให้ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนสูงขึ้นทั้ง 2 กลุ่ม/แต่ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 สูงกว่าความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 เนื่องจากนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ได้มีส่วนร่วมในการทำสัญญากับครูผู้สอนที่ระบุถึงพฤติกรรมที่เขาต้องกระทำและผลกรรมที่จะได้รับ โดยนักเรียนสามารถเลือกรางวัลและการลงโทษที่ตนจะได้รับด้วย ดังนั้นนักเรียนจึงตระหนักถึงข้อตกลงในสัญญาเงื่อนไข ซึ่งระบุพฤติกรรมและผลกรรมไว้อย่างชัดเจน และเมื่อนักเรียนกระทำตามข้อตกลงในสัญญา ก็ได้รับผลที่พึงพอใจ และการที่สัญญาเงื่อนไขที่ใช้กับนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ใช้การลงโทษร่วมกับการเสริมแรงนั้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของสัญญาเงื่อนไขในการเพิ่มความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียน ดังที่ แคซดิน (Kazdin. 1980 : 193) กล่าวว่าวิธีใช้การลงโทษที่ดีที่สุดคือการใช้การลงโทษร่วมกับการใช้แรงเสริมทางบวก ทั้งนี้เนื่องจากการลงโทษจะเป็นสิ่งที่ทำให้พฤติกรรมที่ไม่ดีนั้นหยุดยั้งลงแต่ไม่ได้ช่วยสร้างพฤติกรรมที่ดีขึ้นมาแทน แรงเสริมทางบวกจึงเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสมมาทดแทนพฤติกรรมที่หยุดยั้งไว้ และการที่สัญญาเงื่อนไขระบุรางวัลพิเศษ (Bonus) นั้น แคซดิน (Kazdin. 1980 : 193) กล่าวว่ารางวัลพิเศษจะเป็นตัวเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้เป็นระยะเวลานาน ในกรณีที่พฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้รับการพัฒนาขึ้นมาใหม่ ๆ ถ้าต้องการให้พฤติกรรมนั้นคงทนก็สามารถใช้รางวัลพิเศษช่วยได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในช่วงศึกษาความคงทนนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขมีการแสดงออกทางระเบียบวินัยมากกว่ากลุ่มที่ได้รับแรงเสริมทางสังคม สำหรับในกลุ่มทดลองที่ 1 นักเรียนได้รับคำชมและความสนใจจากครูเมื่อนักเรียนมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ทำให้ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มที่ 1 เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตามความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของกลุ่มทดลองที่ 2 สูงกว่าของกลุ่มทดลองที่ 1

2. นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภายหลังการใช้ แรงเสริมทางสังคม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ แชนดร้า และทอมัส (วันทนา กิ่งจุงเจริญสุข. 2526 : 13 ; อ้างอิงมาจาก Sandra and Thomas. 1972 : 73 - 78) ที่พบว่า ความสนใจและคำชมจากครูให้ผลในการเพิ่มการนั่งนิ่งอยู่กับที่ของเด็กชายอายุ 4 ปี ซึ่งมีสติปัญญาต่ำและมีพฤติกรรมชนไม่อยู่สุขเกินปกติได้ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสก๊อต และคนอื่น ๆ (Scott and others. 1967 : 73 - 76) และฮาร์ท และคนอื่น ๆ (Hart and others. 1968 : 73 - 76) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้แรงเสริมทางสังคมเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนอนุบาล พบว่า แรงเสริมทางสังคมทำให้ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลดลงและนักเรียนเพิ่มความถี่ในการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น นอกจากนี้ ม.ร.ว.สมพร สุกศนี (2522 : บทคัดย่อ) ยังพบว่าแรงเสริมทางสังคมทำให้พฤติกรรมเจียบขี้นผิดปกติของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทราลดลงและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น และนวลจันทร์ วิเชียรไพศาล ได้ศึกษาผลของการใช้แรงเสริมทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมขี้อายของนักเรียนชั้น ป.1 พบว่า แรงเสริมทางสังคมทำให้ความถี่ของพฤติกรรมขี้อายของนักเรียนลดลง

เมื่อพิจารณาถึงเหตุที่การวิจัยครั้งนี้ ปรากฏผลว่า การเสริมแรงทางสังคมทำให้ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้น อาจจะเป็นผลมาจากความต้องการได้รับความสนใจจากผู้อื่นอันเป็นความต้องการทางจิตของมนุษย์ ซึ่งตามทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจของเมอร์เรย์ (Hilgard and Bower. 1966 : 126) ได้กล่าวถึงความต้องการทางจิตใจขั้นพื้นฐานของมนุษย์ โดยรวมถึงความต้องการความรักความอบอุ่นและความต้องการมีเพื่อนตลอดจนการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และเน้นว่ามนุษย์จะรู้สึกอ้างว้างและไร้อำนาจเมื่อต้องอยู่คนเดียวโดดเดี่ยว ความรู้สึกว่าผู้อื่นสนใจ เอาใจใส่และเข้าใจตนเองจะทำให้เกิดความรู้สึกมั่นคงในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ทำให้บุคคลบังเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและมองโลกในแง่ดี ช่วยให้มีการปรับตัวที่ดี ทำให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน ออลท์แมน (Altman. 1971 : 278) กล่าวว่าความสนใจจากครูเมื่อให้ตรงกับพฤติกรรมของเด็กแล้วจะทำให้พฤติกรรมนั้นมีความถี่

เพิ่มขึ้นเมื่อเป็นเช่นนี้จึงปรากฏว่าความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 มีความถี่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเสริมแรงของสกินเนอร์ (Skinner, 1959) ที่ว่า พฤติกรรมที่ได้รับการเสริมแรงที่จะมีความถี่สูงขึ้น ดังนั้นนักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางสังคม จึงเกิดความพึงพอใจและจะเพิ่มความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนให้สูงขึ้น

3. นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนสูงที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังการใช้สัญญาเงื่อนไข ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาไฟ เฟื่องฟู (2526 : บทคัดย่อ) ที่ทดลองใช้สัญญาเงื่อนไขในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า การใช้สัญญาเงื่อนไขสามารถลดความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนของนักเรียนได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บริสตอลและสโลน (อาไฟ เฟื่องฟู, 2526 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Bristol and Slone, 1974 : 271 - 285) ซึ่งได้ศึกษาผลของการใช้สัญญาเงื่อนไขในการเพิ่มอัตราเวลาที่ใช้ในการเรียน และผลการเรียนของนักเรียนระดับปริญญาตรีผลการวิจัยพบว่าสัญญาเงื่อนไขสามารถเพิ่มอัตราเวลาที่ใช้ในการเรียน และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา และสอดคล้องกับการศึกษาของ เคลลี และสตอคส์ (อาไฟ เฟื่องฟู, 2526 : 19 - 20 ; อ้างอิงมาจาก Kelly and Stockes, 1982 : 447 - 454) ซึ่งทดลองใช้สัญญาเงื่อนไขในการปรับปรุงการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้ารับการทดลองทุกคนสามารถทำงานได้ถูกต้องเพิ่มขึ้นในระยะเวลาทำสัญญาเงื่อนไข

การที่นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการใช้สัญญาเงื่อนไขนั้น แสดงให้เห็นประสิทธิภาพของสัญญาเงื่อนไขในการเพิ่มความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ทั้งนี้เนื่องจากผู้รับการทดลองตระหนักถึงข้อตกลงในสัญญาเงื่อนไขที่ระบุพฤติกรรมและผลกรรมไว้อย่างชัดเจน และเมื่อนักเรียนกระทำตามข้อตกลงในสัญญาก็ได้รับผลที่พึงพอใจ สอดคล้องกับแนวคิดของแบนดูรา (Bandura, 1977 : 28) ที่กล่าวว่า การที่มนุษย์เลือกที่จะแสดงพฤติกรรมหรือไม่นั้น มีผลมาจากการคาดหวังผลกรรมที่ได้รับจากการแสดงพฤติกรรมนั้น เป็นการเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรม มนุษย์จะเลือกกระทำเฉพาะพฤติกรรมที่ได้รับสิ่งที่

พึงพอใจและลดการกระทำที่ได้รับการลงโทษหรือผลกระทบที่ไม่พึงพอใจ สอดคล้องกับคำกล่าวของ ฮิลการ์ด และบาวเวอร์ (Hilgard and Bower. 1966 : 111) ที่ว่าการกระทำใด ๆ ก็ตามที่ได้รับการเสริมแรงมีแนวโน้มที่การกระทำนั้นจะเกิดขึ้นอีก ส่วนการกระทำใดที่ไม่ได้รับการเสริมแรงมีแนวโน้มที่จะลดลงและหายไปในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การศึกษาวิจัยครั้งนี้ แสดงว่า การใช้แรงเสริมทางสังคมทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น ดังนั้นครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนจึงควรนำวิธีดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียน และพฤติกรรมด้านอื่นต่อไป

1.2 ควรมีการเผยแพร่หลักการปรับพฤติกรรมโดยการเสริมแรงแก่ครูและผู้บริหาร เพื่อนำไปใช้ในการสอนและในชีวิตประจำวัน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย

2.1 การใช้สัญญาเงื่อนไข ตัวเสริมแรงที่ให้กับนักเรียนซึ่งเป็นสิ่งของต่าง ๆ ที่นักเรียนมีโอกาสเลือกนั้นควรจัดให้หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้เลือกสิ่งที่ตนต้องการ เพื่อให้มีความกระตือรือร้นที่จะมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

2.2 เนื่องจากการใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไขสามารถใช้ในการปรับพฤติกรรมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ดังนั้นควรนำวิธีดังกล่าวไปทดลองใช้ในการเพิ่มพฤติกรรมด้านอื่น ๆ เช่นความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความสามัคคีและการประหยัด เป็นต้น

2.3 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนซ้ำ เพื่อเปรียบเทียบว่าจะได้ผลเช่นเดียวกันหรือไม่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความประพฤติและฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว

2.4 ควรเพิ่มระยะเวลาในการติดตามผลการทดลอง เพื่อวัดความคงทนของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล อุดลย์พันธุ์ และคนอื่น ๆ. การบริหารรัฐกิจเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522.
- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีเดชา, 2528.
- เกียรติศักดิ์ อิชยานันท์. "วินัยคือปัจจัยสร้างชาติ." วัฒนธรรมไทย. 10 : 71 - 75 ; ตุลาคม 2527.
- คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530 - 2534. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, 2530.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2521.
- ชัยพร วิชชาวุธ. การวิจัยเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- _____. มูลสารจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. วิธีทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2528.
- นวลจันทร์ วิเชียรไพศาล. ผลการใช้แรงเสริมทางสังคมต่อพฤติกรรมข้อยายของนักเรียน. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2530. อัดสำเนา.
- นิภา ศรีไพโรจน์. สถิติอนพาราเมตริก. มหาสารคาม : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2528.
- ปภาวดี แจ้งศิริ. ผลของการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา

ประดิษฐ์ ฮวบเจริญ. วิชาการบริหารการศึกษาว่าด้วยกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ :

ห้างหุ้นส่วนจำกัดอักษรบัณฑิต, ม.ป.ป.

ปรีชา วิทโค. การฝึกครูประจำการในการประยุกต์หลักพฤติกรรม เพื่อสร้างและรักษาพฤติกรรมที่อยู่ในระเบียบวินัยในชั้นเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ค.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2530.

พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียนเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2521.

พัฒนา สุนทรสันต์. การทบทวนวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.

ภรณ์ อินทร. ผลการใช้วิธีควบคุมตนเองปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.

ภิญโญ สาธร. การบริหารการศึกษา. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

มาลินี จุโทปะมา. การศึกษาวิธีการที่ครูแนะแนวใช้ในการปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.

เยาวภา กันทรวิชากุล. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนป่าโมกวิทยาคม จังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525.

พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2525.

วรัญญา อีรธรรมากร. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มควบคุมคุณภาพในการแก้ปัญหา
ระเบียบวินัยในชั้นเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.

X วันทนา กิ่งจงเจริญสุข. ผลการใช้การเสริมแรงทางบวกโดยการวาง
เงื่อนไขเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.

วารุณีย์ จันทรแสงสุก. ผลของการสังเกตตนเองและการเสริมแรงตนเอง ตามกฎฟรีแมค
ต่อพฤติกรรมไม่สนใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียน
จวางษ์วิทยาคม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2525. อัดสำเนา.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521. เล่ม 2. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2521.

_____. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ส่วนท้องถิ่น, 2520.

X สมคิด สกลสถาปัตย์. ผลของการเสริมแรงสองแบบที่มีต่อการฝึกแก้ปัญหามือของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมพร สัทศันย์, ม.ร.ว.. การศึกษาผลของการใช้แรงเสริมทางสังคมต่อพฤติกรรม
เจียมบรมิฉิปปกตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522. อัดสำเนา.

_____. จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2531.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. การปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

_____. "แนวทางในการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับนักเรียน," ครูปริทัศน์.
8 : 26 - 32 ; กรกฎาคม 2526.

สุชา จันทน์เอม. จิตวิทยาในห้องเรียน. กรุงเทพฯ : แพรวพทยา, 2521.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. ประมวลข้อมูลสถิติที่สำคัญของประเทศไทย พ.ศ. 2530
(ฉบับพิเศษ). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2530.

อรนงค์ วิทยานิพนธ์. การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการวางเงื่อนไข
เป็นกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท คศ.ม
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

อรสา ไทยการุณวงศ์. ผลของการใช้การควบคุมสิ่งเร้าในการเพิ่มพฤติกรรม
ตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.

อัจฉรา สุขารมณ์ และอรพินทร์ ชูชม. การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลการเรียน
ปกติ. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, 2530.

อาภา เสถียรสวัสดิ์. จิตวิทยาพัฒนาการสำหรับครู. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ม.ป.ป.

อาไพ เพื่องฟู. ผลของการใช้สัญญาเงื่อนไขในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียน.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

เอนกกุล กรี่แสง. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, 2520.

Alexander, R.N. and C.H. Apfel. "Altering Schedule of Reinforcement
for Improved Classroom Behavior," in Exceptional Children.
43 : 97 - 99 ; 1976.

- Ausubel, David P. Educational Psychology a Cognitive View.
New York : Holt, Rinehart, 1968.
- Ayllon, Theodore and Michael D. Roberta. "Elimination Discipline Problem by Strengthening Academic Performance," Journal of Applied Behavior Analysis. 7(1974) : 71 - 76.
- Boldstad, Orin D. and Stephen M. Johnson. "Self - Regulation in the Modification of Disruptive Classroom Behavior," Journal of Applied Behavior Analysis. 5 : 443 - 454 ; 1972.
- Broden, M. and others. "Effects of Teacher Attention on Attending Behavior of Two Boys at Adjacent Desk," in Journal of Applied Behavior Analysis.MU. 3(3) : 199 - 203A ; Fall, 1970.
- Brown, Reynold B., Rodney E. Copeland and Vance R. Hall. "The School Principle as a Behavior Modification," Journal of Educational Research. 66 : 175 - 180 ; 1977.
- Cobb, Joseph A. and Hops Hyman. "Effects of Academic Survival Skill Training on Low Achieving First Graders," The Journal of Educational Research. 67(3) : 108 - 113 ; November, 1973.
- Craighead, Edward W., Alen E. Kazdin and M.J. Mahoney. Behavior Modification. Boston : Houghton Mifflin Company, 1976.
- Drabman, Ronald, Robert Spitanik and S. Spitanik. "Sociometric and Disruptive Behavior a Function of Four Types of Token Reinforcement program," Journal of Applied Behavior Analysis. 7 : 93 : 101 ; Spring, 1974.
- Fishbein, Jill E. and Barbara H. Wasik. "Effect of the Good Behavior Game on Disruptive Library Behavior," Journal of Applied Behavior Analysis. 14 : 89 - 93 ; 1981.
- Gambrill, Eileen D. Behavior Modification. San Francisco : Jossey - Bass Publishers, 1978.
- X Hart, Betty M. and others. "Effect of Contingent and Noncontingent Social Reinforcement on the Cooperative Play of Preschool Child," Journal of Applied Behavior Analysis. 1 : 73 - 76 ; May, 1968.
- Hilgard, Ernest R. and Gordon H. Bower. Theories of Learning.
New York : Meredith Publishing, 1966.
- Hoge, Robert D. and Sally Luce. "Predicting Academic Achievement from Classroom Behavior," in Educational Research. 49 : 479 - 496 ; Summer, 1979.

- X Horner, Don R. and Ingo Keilitz. "Training Mentally Retarded Adolescents to Brush Their Teeth," Journal of Applied Behavior Analysis. 8 : 301 - 309 ; 1975.
- Kazdin, Alen E. Behavior Modification in Applied Settings. Illinois : The Dorsey Press, 1980.
- Lester, Crow D. and Alice Crow. Adolescent Development and Adjustment. New York : McGraw-Hill, 1956.
- O'Leary, Danial K. and others. "A Token Reinforcement Program in a Public School : A Replication and Systematic Analysis," Journal of Applied Behavior Analysis. 2 : 3 - 13 ; 1969.
- Scott, P., B.B. Rogers and R.Y. Marian. "School Reinforcement Under Nature Condition," Child Development. 38 : 63 ; July, 1969.
- Skinner, Burrhus Frederic. Science and Human Behavior. New York : The Macmillan Company, 1959.
- Wilson, Torence G. and Daniel K. O'Leary. Principle of Behavior Therapy. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, 1980.

ภาคผนวก

ภาคผนวก

1. ขั้นตอนการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 (การใช้แรงเสริมทางสังคม)
2. ขั้นตอนการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 2 (การใช้สัญญาเงื่อนไข)
3. แบบสอบถามความถี่ระเบียบวินัยในชั้นเรียน
4. แบบประเมินความถี่ระเบียบวินัยในชั้นเรียน
5. แบบบันทึกความถี่ระเบียบวินัยในชั้นเรียน
6. แบบสำรวจตัวเสริมแรง
7. สัญญาเงื่อนไข
8. กราฟแสดงความถี่ของความถี่ระเบียบวินัยในชั้นเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ
9. ตารางแสดงความถี่ของความถี่ระเบียบวินัยในชั้นเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ตลอด 3 ระยะ
10. ตารางแสดงความถี่ของความถี่ระเบียบวินัยในชั้นเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

โปรแกรมการทดลองกลุ่มทดลองที่ 1 การใช้แรงเสริมทางสังคม

ครั้งที่/เวลา	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1 เวลาประมาณ 50 นาที	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างความ คุ้นเคยกับผู้รับการทดลอง 2. เพื่อกำหนดข้อตกลง ในการทดลอง	1. ผู้วิจัยสนทนากับผู้รับการทดลอง ในกลุ่มทดลองที่ 1 ทั้ง 8 คน เพื่อ สร้างความคุ้นเคย 2. ผู้วิจัยชี้แจงข้อตกลงในการ ทดลองให้ผู้รับการทดลองทราบ 3. นัดวันและเวลาทำการทดลอง ตั้งแต่วันแรกจนถึงวันสิ้นสุดการ ทดลอง	19.00.40 - 19.05.00 19.00.40 - 19.05.00 พิกัด

ครั้งที่/เวลา	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
2-25 เวลาครึ่งละ ประมาณ 50 นาที	การให้แรง เสริมทาง สังคม	เพื่อศึกษาว่าการให้แรงเสริมทางสังคมจะทำให้ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 1 เพิ่มขึ้นหรือไม่	ตั้งแต่ครั้งที่ 2-25 ผู้วิจัยดำเนินการทุกครึ่งเป็นขั้นตอนดังนี้ 1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกตและบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 1 ตามวันและเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ โดยนั่งในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นพฤติกรรมของผู้รับการทดลองได้ชัดเจนและไม่รบกวนการเรียนการสอนไม่ให้ความสนใจผู้รับการทดลองคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ และไม่ให้ผู้รับการทดลองเห็นแบบบันทึกพฤติกรรม 2. เมื่อหมดเวลาสังเกตแล้วผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำผลการสังเกตและบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนมาหาค่าความสอดคล้องแล้วรวบรวมคะแนนพฤติกรรมที่บันทึกได้ตรงกัน นำไปให้ครูผู้สอนเพื่อให้แรงเสริมทางสังคมแก่ผู้รับการทดลองเป็นรายบุคคล	แบบบันทึกการสังเกตความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

ครั้งที่/เวลา	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
26 เวลาประมาณ 50 นาที	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อสรุปผลของการ เปลี่ยนแปลงความมี ระเบียบวินัยในชั้นเรียน ให้ผู้รับการทดลองทราบ 2. เพื่อสรุปผลที่ได้จาก การใช้แรงเสริมทาง สังคม	ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ 1. สรุปผลการทดลองให้ผู้รับการ ทดลองทราบ 2. ให้ผู้รับการทดลองแต่ละคน กล่าวถึงผลที่ได้รับจากการทดลอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 3. ผู้วิจัยขอให้ผู้รับการทดลอง ที่ให้ความร่วมมือในการทดลอง	

โปรแกรมในการทดลองกลุ่มทดลองที่ 2 การใช้สัญญาเงื่อนไข

ครั้งที่/เวลา	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1 เวลาประมาณ 50 นาที	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างความ คุ้นเคยกับผู้รับการทดลอง 2. เพื่อกำหนดข้อตกลง ในการทดลอง	1. ผู้วิจัยสนทนากับผู้รับการทดลอง ในกลุ่มทดลองที่ 2 ทั้ง 8 คน เพื่อสร้างความคุ้นเคย 2. ผู้วิจัยชี้แจงข้อตกลงในการทำ สัญญาเงื่อนไข ให้ผู้รับการทดลอง ทราบ ดังนี้ 2.1 ครูและนักเรียนกำหนด พฤติกรรมเป้าหมาย คือ การมี ระเบียบวินัยในชั้นเรียน ได้แก่ การไม่แหย่เพื่อน ไม่ขว้างปา สิ่งของ ไม่ส่งเสียงดัง ไม่ลุกจากที่ เดินไปมา ไม่นำสิ่งของมาเล่นขณะ ที่เรียน และทำงาน ตามที่ครูสั่ง 2.2 ครูและนักเรียนตกลงทำ สัญญาต่อกันโดยมีเงื่อนไขในสัญญา ว่าในขณะที่ครูสอนวิชาสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตและในช่วงเวลา ของการสังเกต ถ้านักเรียนมี ระเบียบวินัยในชั้นเรียน นักเรียน	

ครั้งที่/เวลา	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			จะได้รับบัตรสีแดง 1 บัตร ต่อ 1 คะแนน ที่ผู้บันทึกพฤติกรรมได้สังเกตและบันทึกไว้ และบัตรสีแดงนี้ นักเรียนสามารถนำไปแลกสิ่งของที่ต้องการตามที่ระบุไว้ในสัญญาเงื่อนไข แต่ถ้านักเรียนไม่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในช่วงเวลาของการสังเกต ก็จะถูกหักคะแนนจากจำนวนคะแนนที่ได้รับจากช่วงเวลาก่อน ถ้าไม่มีคะแนนให้หักนักเรียนจะได้รับคะแนนติดลบ และจะได้รับบัตรสีเขียว 1 บัตร ต่อ 1 คะแนนที่ติดลบ บัตรสีเขียวนี้เป็นบัตรลงโทษ นักเรียนจะได้รับโทษตามที่ระบุไว้ในสัญญาเงื่อนไข และถ้านักเรียนได้รับคะแนนระเบียบวินัย เต็ม 48 คะแนน ติดต่อกันเป็นจำนวน 5 ครั้ง ของการสังเกต นักเรียนจะได้รับบัตรสีเขียว เพื่อนำไปแลกรางวัลพิเศษตามที่ระบุไว้ในสัญญาเงื่อนไข	

ครั้งที่/เวลา	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			2.3 ครูสำรวจตัวเสริมแรงที่นักเรียนต้องการ และร่วมกับนักเรียนกำหนดอัตราการเสริมแรงเมื่อนักเรียนมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน 2.4 ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดโทษ และอัตราการลงโทษเมื่อนักเรียนไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขของสัญญา 2.5 ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดรางวัลพิเศษ (Bonus) เมื่อนักเรียนมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนติดต่อกันเป็นจำนวน 5 ครั้ง ของการสังเกต	
2-25 เวลาครึ่งละ ประมาณ 50 นาที	การใช้สัญญาเงื่อนไข	เพื่อศึกษาว่าการใช้สัญญาเงื่อนไขจะทำให้ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 2 เพิ่มขึ้นหรือไม่	ตั้งแต่ครั้งที่ 2-25 ผู้วิจัยดำเนินการทุกครั้งเป็นขั้นตอนดังนี้ 1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย เข้าไปสังเกตและบันทึกความมีระเบียบวินัยชั้นเรียน 2. ในชั้นเรียนของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 2 ตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ โดยนั่งในตำแหน่งที่มองเห็นพฤติกรรมของผู้รับการ	1. แบบบันทึกการสังเกตความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน 2. บัตรแข็งขนาด 3 x 2 " สีแดง สีเขียว และสีชมพู

ครั้งที่/เวลา	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			การทดลองได้ชัดเจน และไม่ให้ผู้รับการทดลองเห็นแบบบันทึกพฤติกรรม เมื่อหมดเวลาการทดลองแต่ละครั้งผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมมาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง 2. เมื่อหมดเวลาสังเกตแต่ละครั้งแล้วผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยตรวจสอบการบันทึกแล้วรวบรวมเฉพาะพฤติกรรมที่บันทึกตรงกัน จากนั้นนำคะแนนไปมอบให้ครูผู้สอนเพื่อมอบบัตร สีแดง สีเขียว หรือสีชมพูให้ผู้รับการทดลองก่อนหมดเวลาเรียน	3. สิ่งของที่เป็นตัวเสริมแรง เช่น เกม หนังสือ การ์ตูน หนังสือนิทานมีภาพประกอบ หนังสือคู่มือเตรียมสอบ ปากกา สีเมจิก 4. แบบสำรวจตัวเสริมแรง

ครั้งที่/เวลา	เรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
26 เวลาประมาณ 50 นาที	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อสรุปผลการเปลี่ยนแปลงความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนให้ผู้รับการทดลองทราบ 2. เพื่อสรุปผลที่ได้จากการใช้สัญญาเงื่อนไข	ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ 1. สรุปผลการทดลองให้ผู้รับการทดลองทราบ 2. ผู้วิจัยให้ผู้รับการทดลองกล่าวถึงผลที่ได้รับจากการทดลองและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 3. ผู้วิจัยขอให้ผู้รับการทดลองที่ให้ความร่วมมือในการทดลอง	

แบบสำรวจความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....

เป็นครูประจำชั้น ป 6/.... เป็นครูประจำวิชา ส.ป.ช. ชั้น ป.6/...

ปัญหาความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนที่ท่านพบจากนักเรียนในห้องเรียนของท่านคือ

(ขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ได้มากกว่า 1 ช่อง

ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในขณะที่คุณสอน

- ☐ ล่งเสียงดัง
- ☐ ทำร้ายเพื่อน
- ☐ แหย่เพื่อน
- ☐ ลุกจากที่เดินไปมา
- ☐ ขว้างปาสิ่งของ
- ☐ นำสิ่งของมาเล่น
- ☐ นำนงานวิชาอื่นขึ้นมาทำในชั่วโมงเรียน
- ☐ พูดแทรกครู
- ☐ ไม่มองครูขณะที่ครูสอน
- ☐ ไม่มองอุปกรณ์การสอนขณะที่ครูอธิบาย
- ☐ เมื่อมีปัญหาสงสัย ไม่ยกมือก่อนถามครู

ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในขณะที่คุณให้งานทำ

- ☐ ไม่ตั้งใจทำงานที่ครูมอบหมาย
- ☐ ไม่ร่วมกิจกรรมที่ครูกำหนด
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ)

แบบประเมินความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

ผู้ประเมิน.....

เป็นครูประจำวิชา สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป. 6/

คำชี้แจง

ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่ได้ปฏิบัติ
ตามข้อบังคับของชั้นเรียน ในขณะที่มีการเรียนการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
พฤติกรรมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน จำแนกได้ ดังนี้

1. ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนขณะที่ครูสอน ได้แก่
 - 1.1 ไม่แหย่เพื่อน
 - 1.2 ไม่ขว้างปาสิ่งของ
 - 1.3 ไม่ส่งเสียงดัง
 - 1.4 ไม่ลุกจากที่เดินไปมา
 - 1.5 ไม่นำสิ่งของมาเล่น
 - 1.6 ไม่พูดแทรกครู
 - 1.7 ไม่นำงานวิชาอื่นมาทำ
 - 1.8 มองครูและอุปกรณ์การสอน
2. ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนขณะที่ครูให้งานทำ ได้แก่
 - 2.1 ทำงานที่ครูมอบหมาย
 - 2.2 ร่วมกิจกรรมที่ครูกำหนด

ขอให้ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นเรียนที่ท่านสอน โดยในข้อ 1.1 - 1.7
ให้สังเกตพฤติกรรมที่ตรงกันข้ามกับพฤติกรรมดังกล่าว ส่วนข้อ 1.8 , 2.1 และ 2.2 สังเกต
พฤติกรรมตามที่ระบุไว้ และให้ให้นักพฤติกรรมนักเรียนแต่ละคนในช่องที่มีพฤติกรรมแต่ละด้าน
กำกับอยู่ สำหรับพฤติกรรมแต่ละด้านมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง แสดงพฤติกรรม มากที่สุด
- 4 หมายถึง แสดงพฤติกรรม มาก
- 3 หมายถึง แสดงพฤติกรรม ปานกลาง
- 2 หมายถึง แสดงพฤติกรรม น้อย
- 1 หมายถึง แสดงพฤติกรรม น้อยที่สุด

แบบบันทึกความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

ครั้งที่.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/.....

วันที่.....สถานที่สังเกต.....

ผู้สังเกต.....เวลาที่สังเกต.....

ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนหมายถึงพฤติกรรมของนักเรียนที่ได้ปฏิบัติตามข้อบังคับของชั้นเรียนขณะที่มีการเรียนการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พฤติกรรมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน จำแนกได้ดังนี้

1. ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนขณะที่ครูสอน ได้แก่

- 1.1 ไม่แหย่เพื่อน
- 1.2 ไม่ขว้างปาสิ่งของ
- 1.3 ไม่ส่งเสียงดัง
- 1.4 ไม่ลุกจากที่เดินไปมา
- 1.5 ไม่นำสิ่งของมาเล่น

2. ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนขณะครูให้งานทำ ได้แก่

ปฏิบัติตามคำสั่งของครู

รายละเอียดของพฤติกรรมไม่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

พฤติกรรมของผู้รับการทดลอง	รายละเอียดของพฤติกรรม
1. แหย่เพื่อน	การใช้ข้อวิญะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายหรือวัตถุใดๆ ตี สะกิด ผลัก หยิก เขก กระแทก สร้างความรำคาญให้ผู้อื่น

พฤติกรรมของผู้รับการทดลอง	รายละเอียดของพฤติกรรม
2. ขว้างปาสิ่งของ	การโยน หรือขว้างวัตถุสิ่งของ เช่น ยางลบ ปากกา ดินสอ สมุด ฯลฯ ในขณะที่ครูสอน
3. ส่งเสียงดัง	การแสดงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดเสียงดังรบกวน ดังนี้ คือ 1. ใช้ปาก ได้แก่ เรียกครู หรือเพื่อนให้หันมาเรียกชื่อ เพื่อให้ตอบคำถาม เช่น เป่าปาก ผีวปาก ตะโกน หัวเราะดังๆ 2. ใช้มือ ได้แก่ ตบมือ กระแทกวัตถุกับพื้นหรือโต๊ะ เคาะจังหวะ ลาก เขย่าโต๊ะหรือม้านั่ง 3. ใช้เท้า ได้แก่ กระแทบหรือ เคาะ
4. ลุกจากที่เดินไปมา	การทำสิ่งต่อไปนี้เป็น การอยู่ไม่นิ่งกับที่ ยืนขึ้น กระโดด เดินหรือวิ่งไปรอบๆ ห้อง ทั้งนี้ไม่รับการออกจากที่ ตามคำสั่งของครูหรือเพื่อร่วมกิจกรรมของชั้นเรียน
5. นำสิ่งของมาเล่น	การนำวัตถุสิ่งของ หรือของเล่นใดๆ มาเล่น ในขณะที่ครูสอน
6. ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของครู	การไม่เอาใจใส่ทำงานที่ครูสั่ง หรือร่วมกิจกรรมที่ครูกำหนดให้ นักเรียนวิชาอื่นขึ้นมาทำ พูดคุยหรือเล่นกันในขณะที่ครูให้งานทำ

หมายเหตุ การสังเกตจะแบ่งเวลา ออกเป็น 8 ช่วง บันทึกพฤติกรรมช่วงละ 5 นาที โดยสังเกตพฤติกรรมนักเรียนคนละ 30 วินาที และพัก 1 นาที ในแต่ละช่วงใช้เวลา 40 นาที โดยบันทึก

- 1 หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน
- 0 หมายถึง นักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

ช่วงที่	นักเรียนคนที่	ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน						
		ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนขณะที่ครูสอน					ในขณะครูให้งานทำ	
		ไม่หยุด เพื่อน	ไม่ขวางบา งของ	ไม่ส่งเสียง ดัง	ไม่ลุกจากที่ เดินไปมา	ไม่นำสิ่งของ มาเล่น	ทำงานตามที่ครูสั่ง	รวม
1	1							
	2							
	3							
	4							
	5							
	6							
	7							
	8							
2	2							
	3							
	4							
	5							
	6							
	7							
	8							
	1							

ช่วงที่	นักเรียนคนที่	ความมีระเบียบวินัย ในชั้นเรียน						
		ความมีระเบียบวินัย ในชั้นเรียนขณะที่ครูสอน					ในขณะที่ครูให้งานทำ	
		ไม่แยแสเพื่อน	ไม่ขวางบาสั่งของ	ไม่ส่งเสียงดัง	ไม่ลุกจากที่เดินไปมา	ไม่นำสิ่งของมาเล่น	ทำงานตามที่ครูสั่ง	รวม
3	3							
	4							
	5							
	6							
	7							
	8							
	1							
	2							
4	4							
	5							
	6							
	7							
	8							
	1							
	2							
	3							

ช่วงที่	นักเรียนคนที่	ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน						
		ความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนขณะทบทวน					ในขณะครูให้งานทำ	
		ไม่เรียบร้อย	ไม่เข้าประจำ	ไม่ตั้งใจ	ไม่ลุกจากที่	ไม่มาส่งของ	ทำงานตามคำสั่ง	รวม
		เพื่อน	สั่งของ	ตั้ง	เดินไปมา	มาเล่น		
5	5							
	6							
	7							
	8							
	1							
	2							
	3							
	4							
6	6							
	7							
	8							
	1							
	2							
	3							
	4							
	5							

ช่วงที่	นักเรียนคนที่	ความมีระเบียบวินัย ในชั้นเรียน						
		ความมีระเบียบวินัย ในชั้นเรียนขณะที่ครูสอน					ในขณะที่ครูให้งานทำ	
		ไม่คุย เพื่อน	ไม่ขว้างปา สิ่งของ	ไม่ส่งเสียง ดัง	ไม่ลุกจากที่ เดินไปมา	ไม่นำสิ่งของ มาเล่น	ทำงานตามที่ครูสั่ง	รวม
7	7							
	8							
	1							
	2							
	3							
	4							
	5							
	6							
8	8							
	1							
	2							
	3							
	4							
	5							
	6							
	7							

แบบสำรวจตัวเสริมแรง

ชื่อ.....นามสกุล.....เพศ.....อายุ.....

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/.....

1. เมื่อมีเวลาว่างขณะที่อยู่ในโรงเรียน เช่นเวลาพักกลางวัน และเวลา
หลังเลิกเรียน นักเรียนชอบ และไม่ชอบทำกิจกรรมอะไรบ้าง เรียงลำดับจากชอบ
หรือไม่ชอบมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด

กิจกรรมที่ชอบ

กิจกรรมที่ไม่ชอบ

1.

1.

2.

2.

3.

3.

4.

4.

5.

5.

2. หนังสือและอุปกรณ์การเรียนชนิดใดที่นักเรียนมีความต้องการมากที่สุด
(จงใส่หมายเลขเรียงลำดับจากที่ต้องการมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด หมายเลข 1 หมายถึง
มีความต้องการมากที่สุด)

.....หนังสือแบบเรียน

.....หนังสือการ์ตูน

.....หนังสือคู่มือเตรียมสอบ

.....หนังสือนิทานภาพประกอบ

.....สมุดปกแข็ง 100 แผ่น

.....สมุด 60 แผ่น
ไม้บรรทัด
ปากกา
สีเมจิก
ดินสอ
ยางลบหมึก

3. จงใส่หมายเลขหน้ารายชื่อของเล่นที่ชอบมากที่สุด เรียงลำดับจากชอบมากที่สุดไปน้อยที่สุด เช่นเดียวกับข้อ 2

.....เกมโดมิโน
เกมหมากรุก
ลูกปิงปอง
ลูกบอล
ไม้บล็อกต่อภาพ
ไม้แบดมินตัน

4. หนังสือที่นักเรียนชอบอ่านมากที่สุดคือ.....

.....

5. เมื่อนักเรียนตั้งใจทำสิ่งต่าง ๆ สำเร็จ สิ่งที่ต้องการเป็นรางวัลมากที่สุดคือ.....

.....

.....

สัญญาเงื่อนไข

เพื่อให้การเรียนการสอนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตดำเนินไปด้วยดี

ข้าพเจ้า ค.ช./ ค.ญ.....ขอทำสัญญากับครูผู้สอนดังนี้

1. ข้าพเจ้าจะร่วมมือกับครูผู้สอนทุกประการ
2. ข้าพเจ้าจะรักษาระเบียบวินัยในชั้นเรียน ดังนี้

2.1 ในขณะที่ครูสอน ข้าพเจ้าจะ

- 2.1.1 ไม่แหย่เพื่อน
- 2.1.2 ไม่ขว้างปาสิ่งของ
- 2.1.3 ไม่ส่งเสียงดังรบกวน
- 2.1.4 ไม่ลุกจากที่เดินไปมา
- 2.1.5 ไม่นำสิ่งของมาเล่น

2.2 ในขณะที่ครูให้งานทำ ข้าพเจ้าจะ

2.2.1 ทำงานตามคำสั่งของครู

3. เมื่อข้าพเจ้าร่วมมือกับครูผู้สอน โดยการรักษาระเบียบวินัยในชั้นเรียน

ดังกล่าวในข้อ 1 ข้าพเจ้าจะได้รับคะแนนช่วงเวลาละ 6 คะแนน เมื่อรวมเวลาสังเกต

ในแต่ละครั้ง 8 ช่วง ข้าพเจ้าจะได้คะแนนรวม 48 คะแนน ถ้าข้าพเจ้าไม่รักษาระเบียบ

วินัยในชั้นเรียน ข้าพเจ้าจะถูกหักคะแนนที่ข้าพเจ้าได้รับในช่วงเวลาดังกล่าว ถ้าไม่มีคะแนนในช่วง

เวลาดังกล่าวข้าพเจ้าจะได้คะแนนติดลบ และจะได้รับบัตรสีเขียวจากครูผู้สอน จำนวนเท่ากับ

คะแนนที่ติดลบนั้น และข้าพเจ้ายินยอมรับโทษดังนี้

1 - 8 บัตร	ได้รับโทษคือ	ไปพักกลางวันหลังคนอื่น 5 นาที
9 - 16 บัตร	ได้รับโทษคือ	งดเล่นเกมตอนกลางวัน
17 - 24 บัตร	ได้รับโทษคือ	งดไปเล่นกลางสนามตอนบ่าย
25 - 32 บัตร	ได้รับโทษคือ	นำถังขยะในห้องน้ำไปเททิ้งในตอนเย็น
33 - 40 บัตร	ได้รับโทษคือ	รดน้ำต้นไม้หลังอาคารเรียนหลังเลิกเรียน
41 บัตรขึ้นไป	ได้รับโทษคือ	ทำความสะอาดห้องเรียนหลังเลิกเรียน

4. ในกรณีที่ข้าพเจ้ามีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ดังกล่าวในข้อ 2 ข้าพเจ้าจะได้รับบัตรสีแดง เป็นจำนวนเท่ากับคะแนนพฤติกรรมที่ได้รับในแต่ละครั้งที่เรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และบัตรสีแดงที่ข้าพเจ้าได้รับ สามารถนำไปแลกสิ่งของได้ดังนี้

41	บัตรขึ้นไป	แลก	หนังสือนิทานมีภาพประกอบ	1 เล่ม
33 - 40	บัตร	แลก	หนังสือคู่มือเตรียมสอบ	1 เล่ม
25 - 32	บัตร	แลก	เกมโดมิโน	1 ชุด
17 - 24	บัตร	แลก	สีเมจิก	1 กล่อง
9 - 16	บัตร	แลก	หนังสือการ์ตูน	2 เล่ม
1 - 8	บัตร	แลก	ปากกา	1 ค้าม

ในกรณีที่ข้าพเจ้าได้คะแนนน้อยไม่สามารถนำไปแลกสิ่งของที่ต้องการตามที่ระบุไว้ในสัญญา คะแนนและบัตรนี้ข้าพเจ้าสามารถสะสมไว้ เพื่อนำไปแลกสิ่งของที่ต้องการในวันต่อไปได้

หากข้าพเจ้าได้รับคะแนน เต็ม 48 คะแนน ติดต่อกันเป็นเวลา 5 วัน

ข้าพเจ้าจะได้รับบัตรสีชมพู เพื่อนำไปแลกรางวัลพิเศษคือ ไม้แบดมินตัน 1 คู่

5. ข้าพเจ้าจะรักษาสัญญานี้ไว้เป็นความลับ

6. สัญญานี้มีผลใช้ได้ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

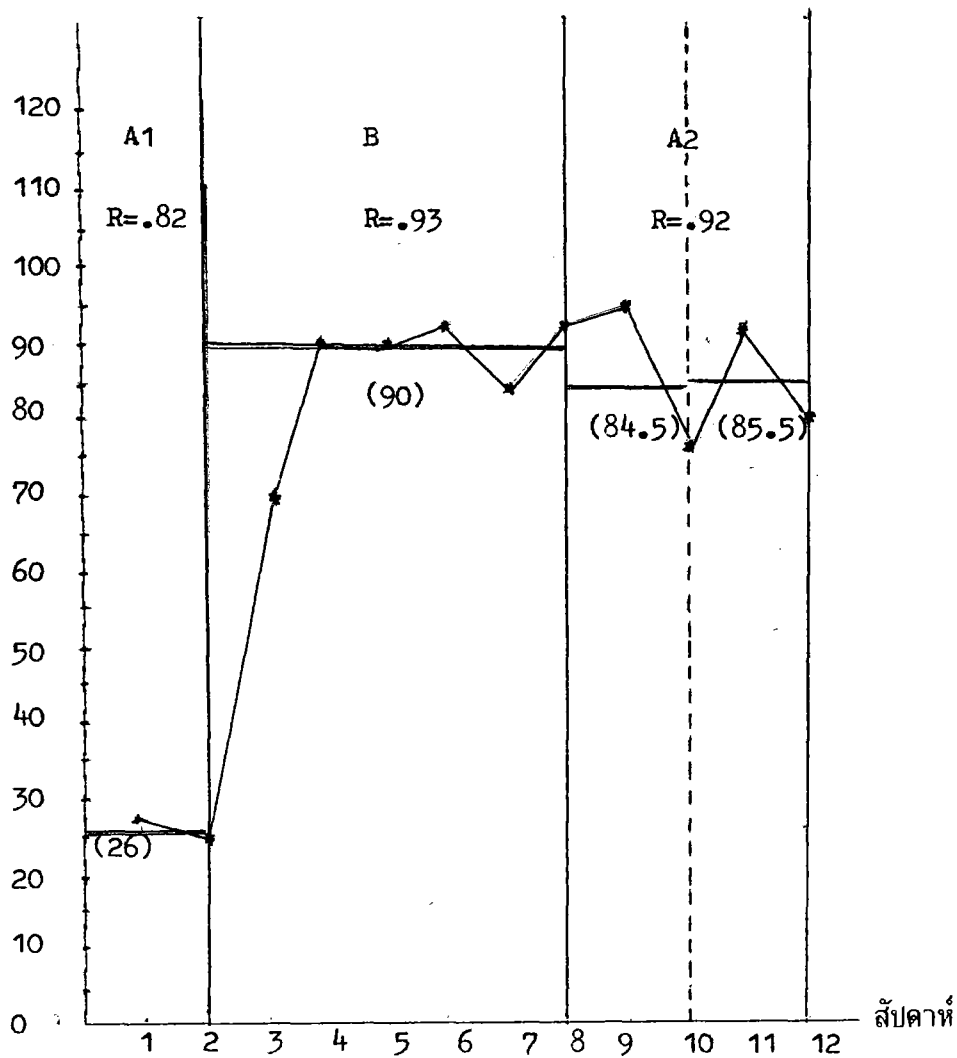
ถึงวันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัญญา

ลงชื่อ.....ผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ความถี่ของความถี่ระเบียบวินัยในชั้นเรียน

———— ความถี่ของความถี่ระเบียบวินัยในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

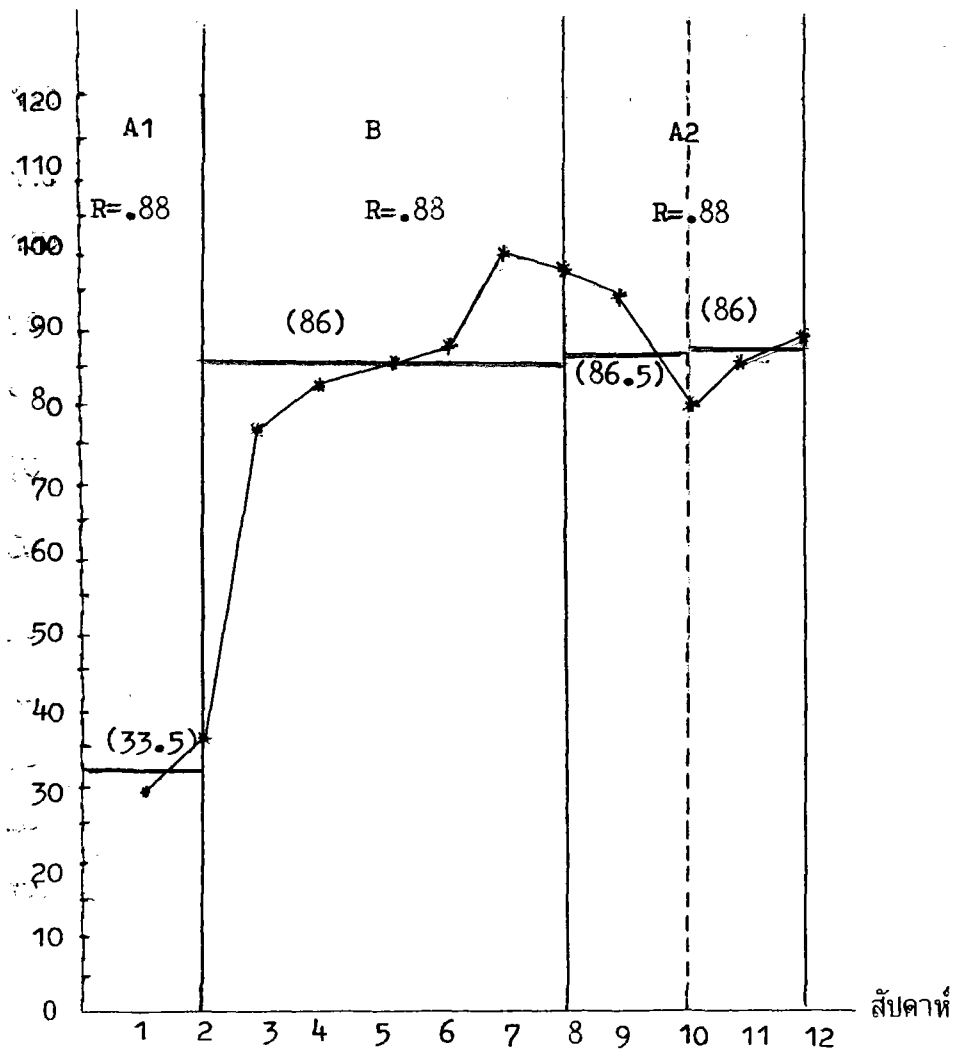
———— ค่ามัธยฐานของความถี่ระเบียบวินัยในชั้นเรียน

R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ 3 ความถี่ของความถี่ระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 1 ในกลุ่มทดลองที่ 1

ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

— ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

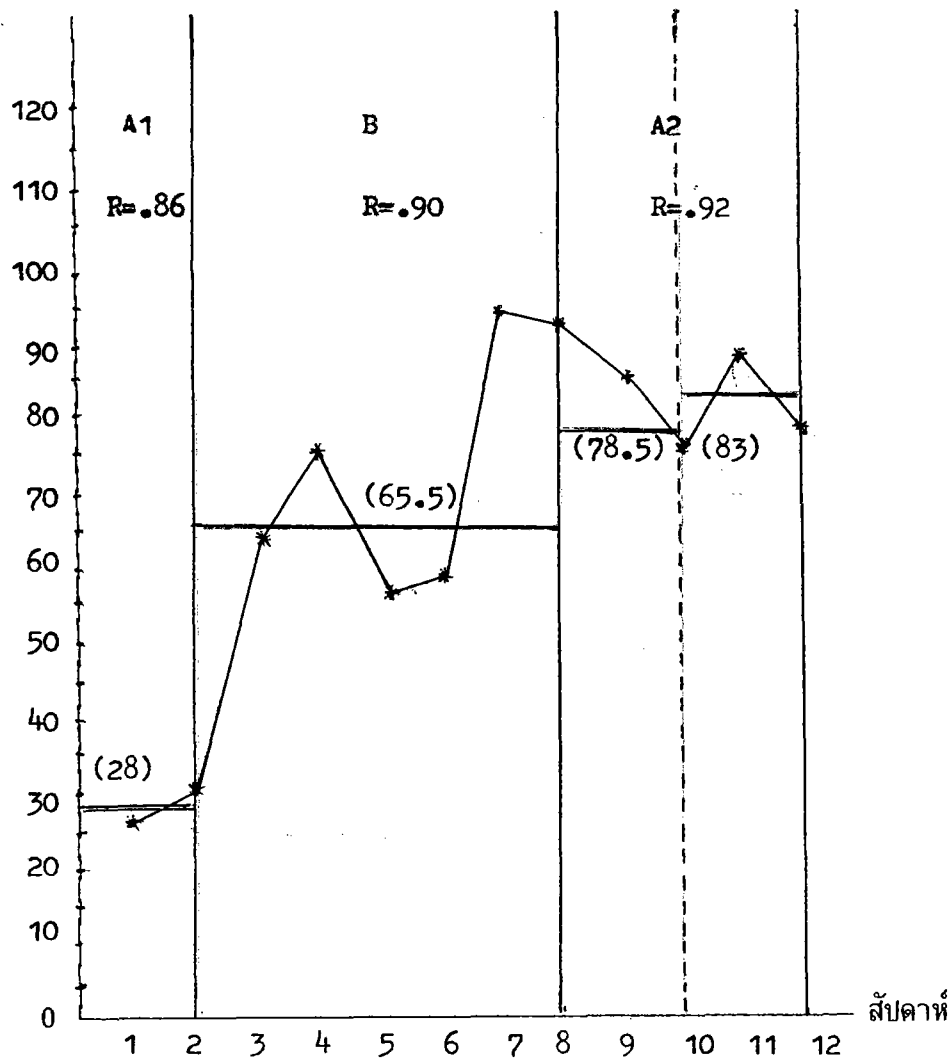
— ค่ามัธยฐานของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ 4 ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 2 ในกลุ่มทดลองที่ 1

ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

— ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

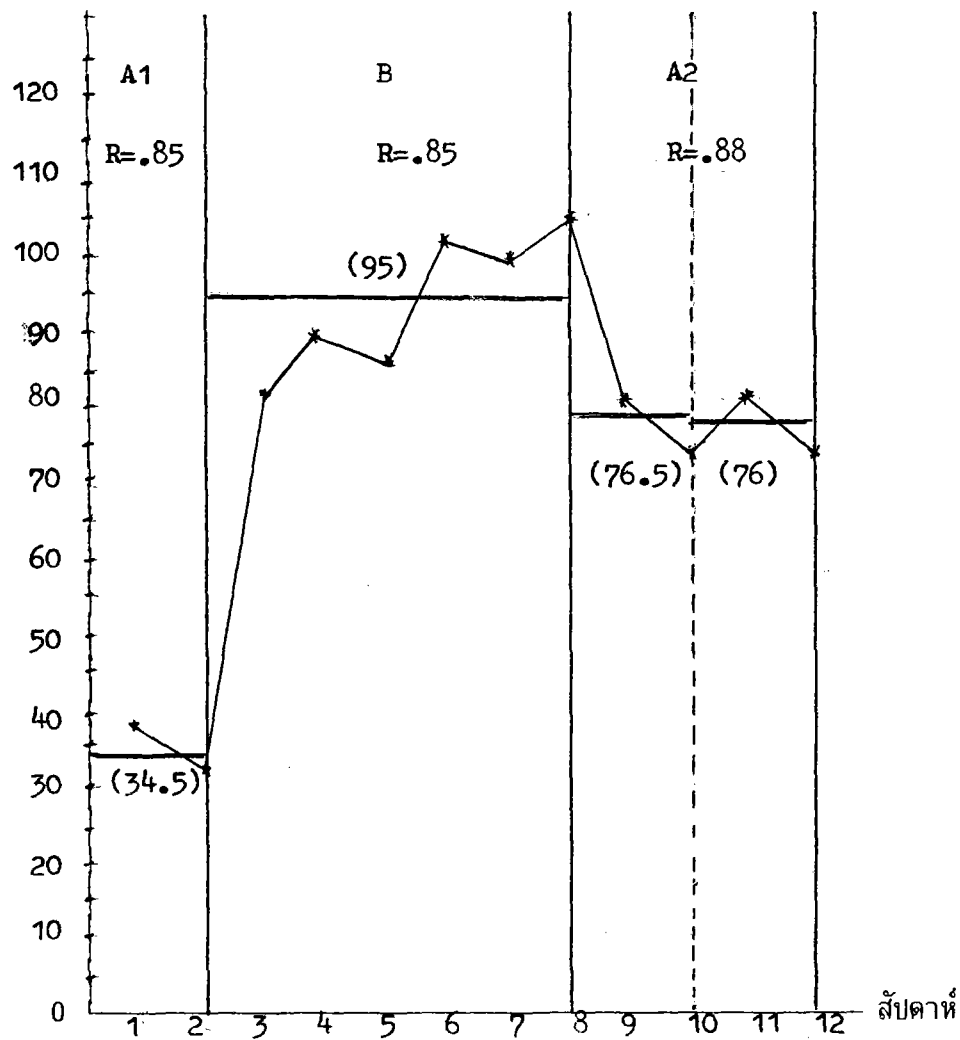
— ค่ามัธยฐานของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ 5 ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 3 ในกลุ่มทดลองที่ 1

ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

—— ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

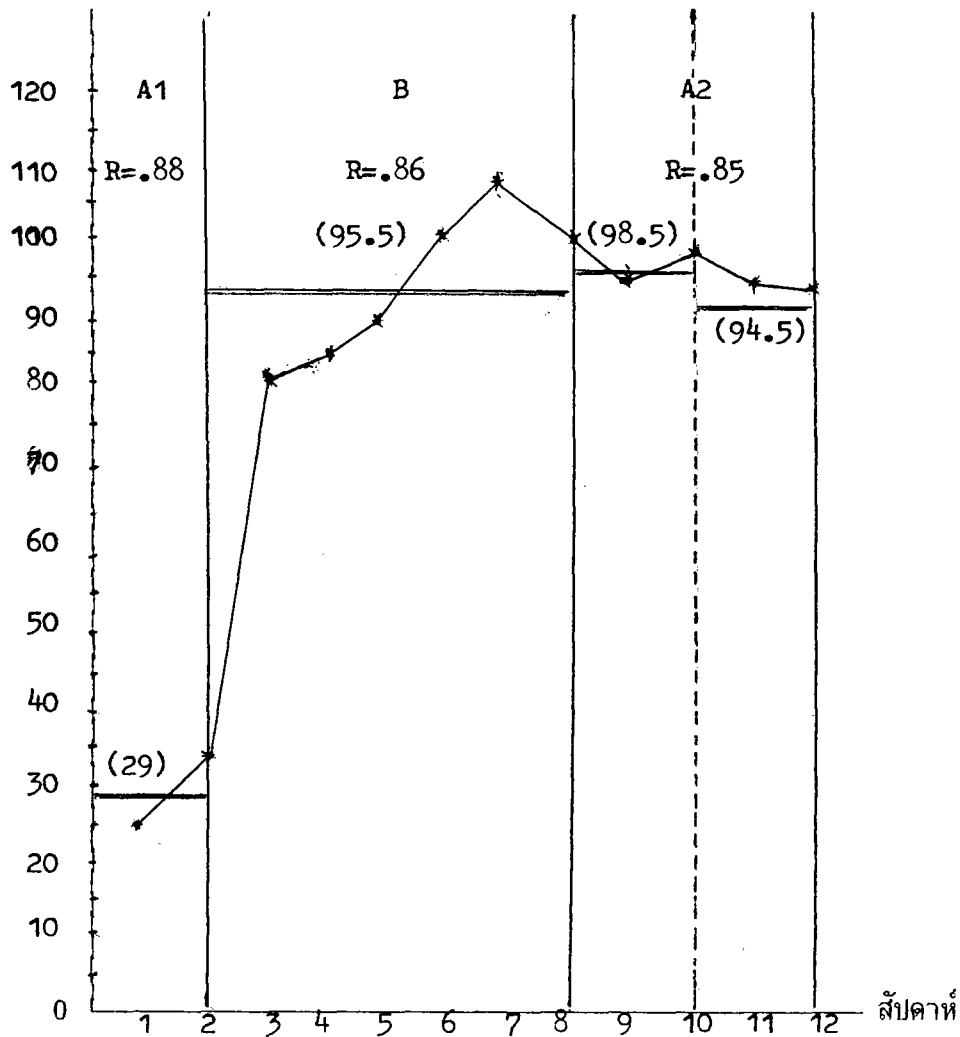
—— ค่ามัธยฐานของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ 6 ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 4 ในกลุ่มทดลองที่ 1

ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

———— ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

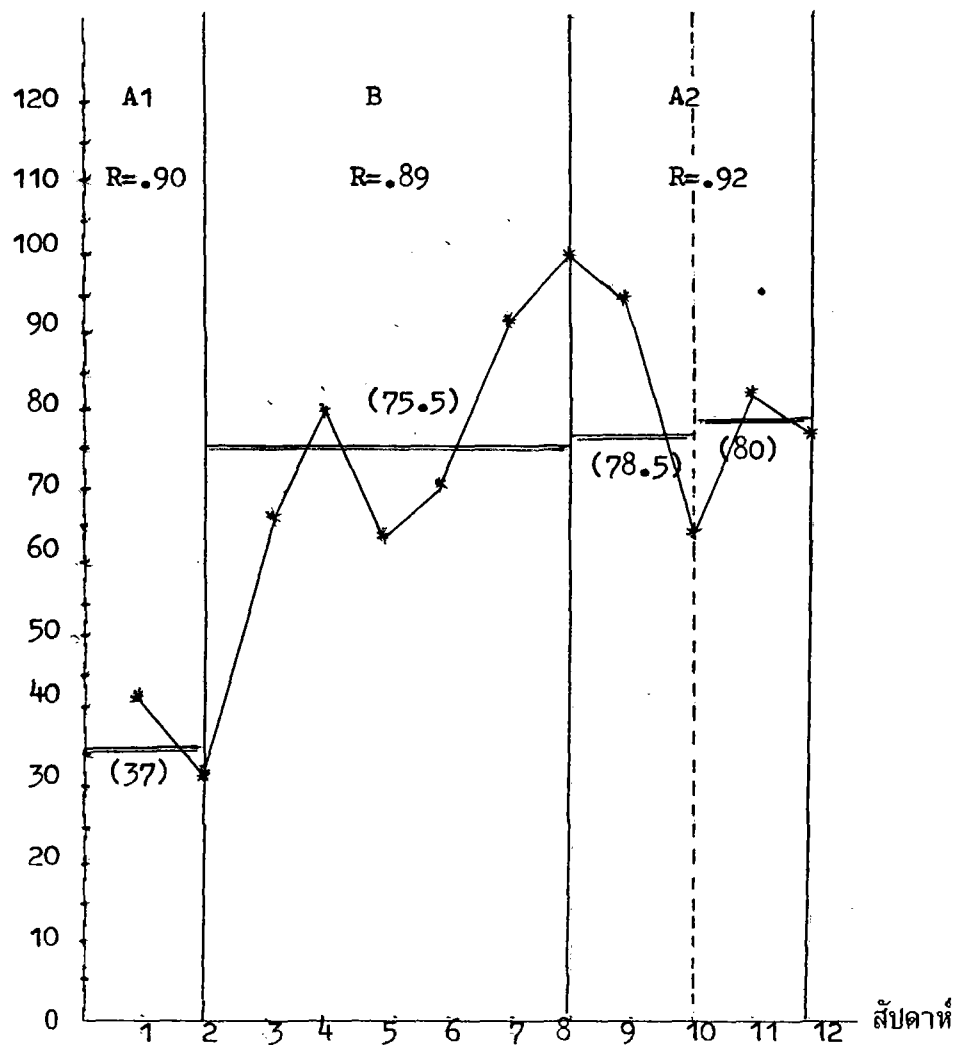
———— ค่ามัธยฐานของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ 7 ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 5 ในกลุ่มทดลองที่ 1

ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

— ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

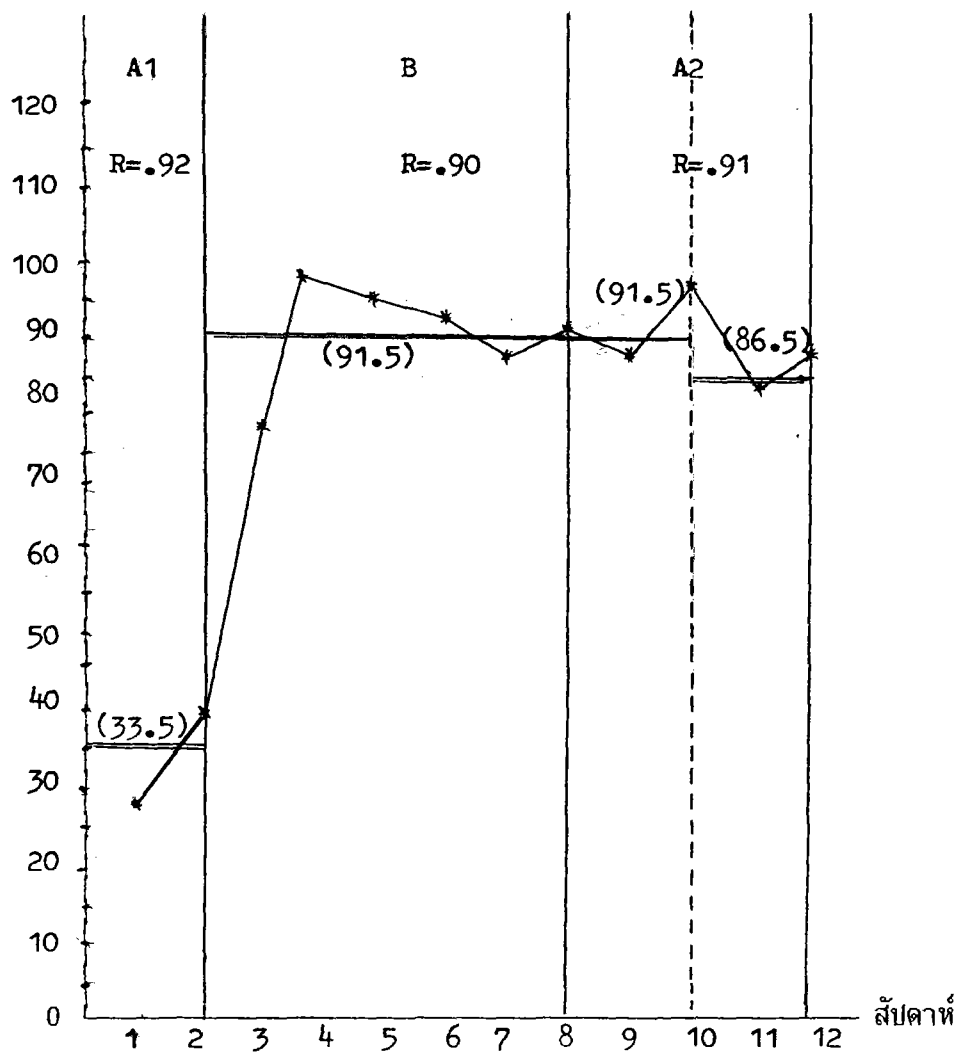
— ค่ามัธยฐานของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ 8 ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ 1

ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

— ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

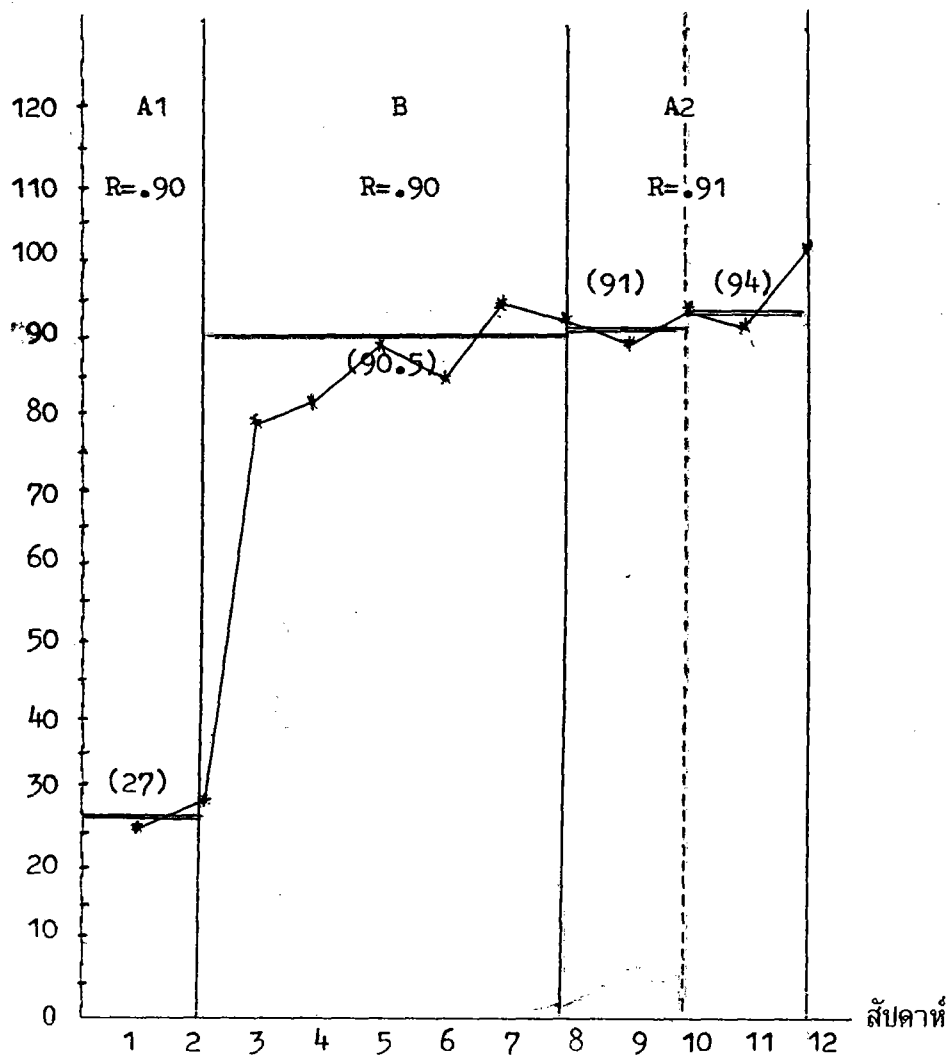
===== ค่ามัธยฐานของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ 9 ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 7 ในกลุ่มทดลองที่ 1

ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

———— ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

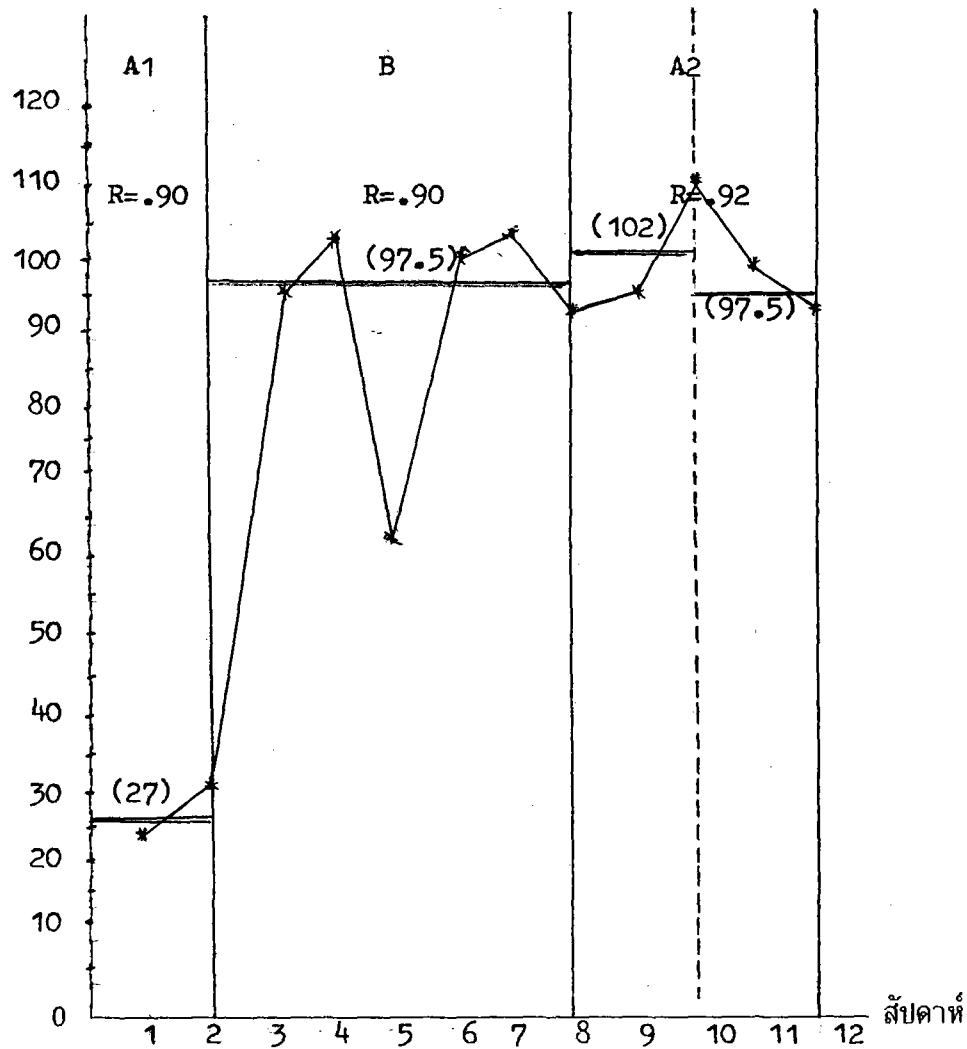
===== ค่ามัธยฐานของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ 10 ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 8 ในกลุ่มทดลองที่ 1

ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

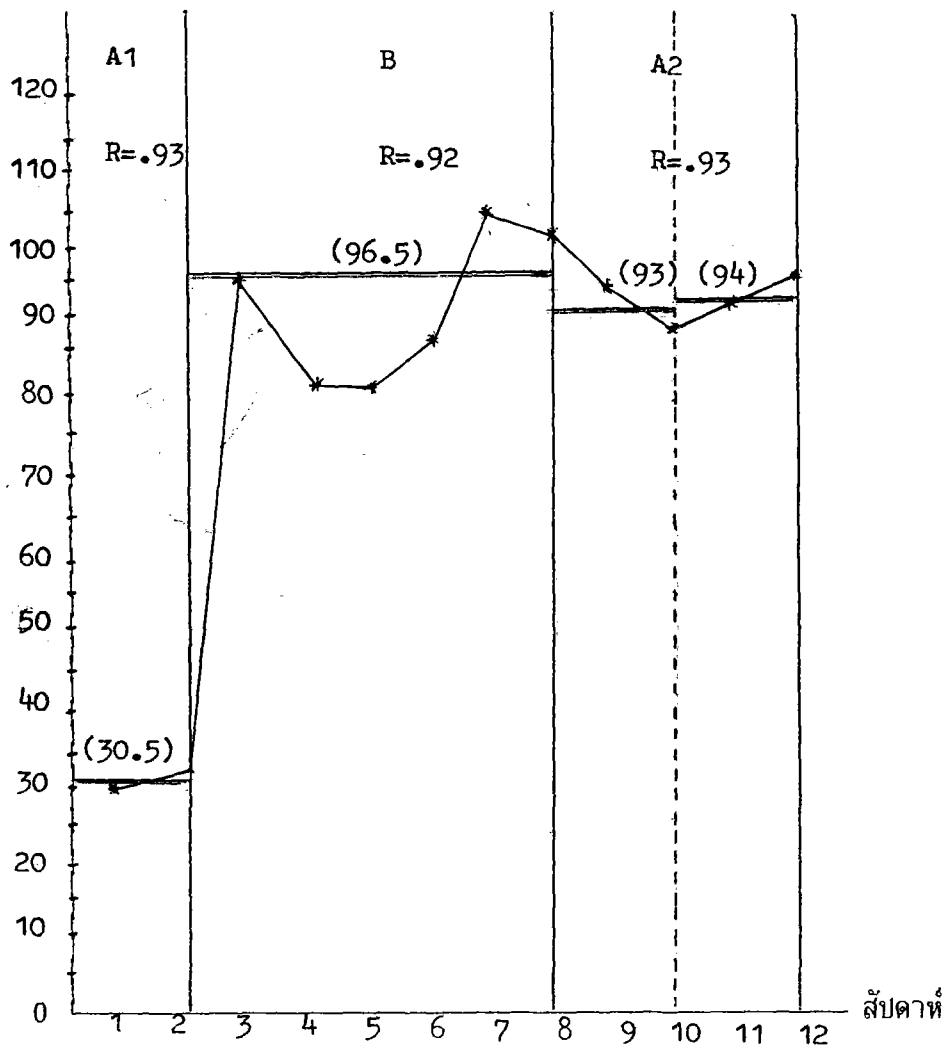

- ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์
- ค่ามัธยฐานของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน
- R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ 11 ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 1 ในกลุ่มทดลองที่ 2

ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

— ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

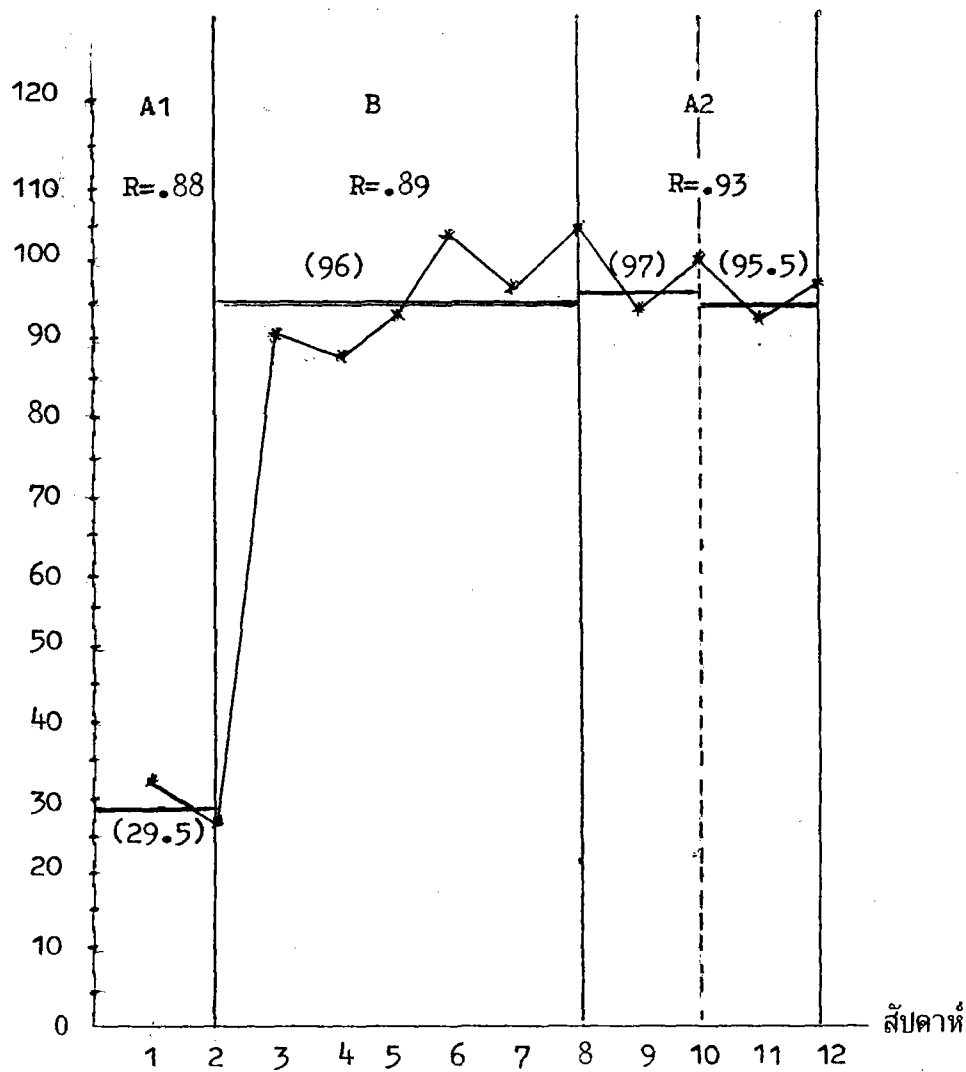
— ค่ามัธยฐานของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ 12 ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 2 ในกลุ่มทดลองที่ 2

ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

— ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

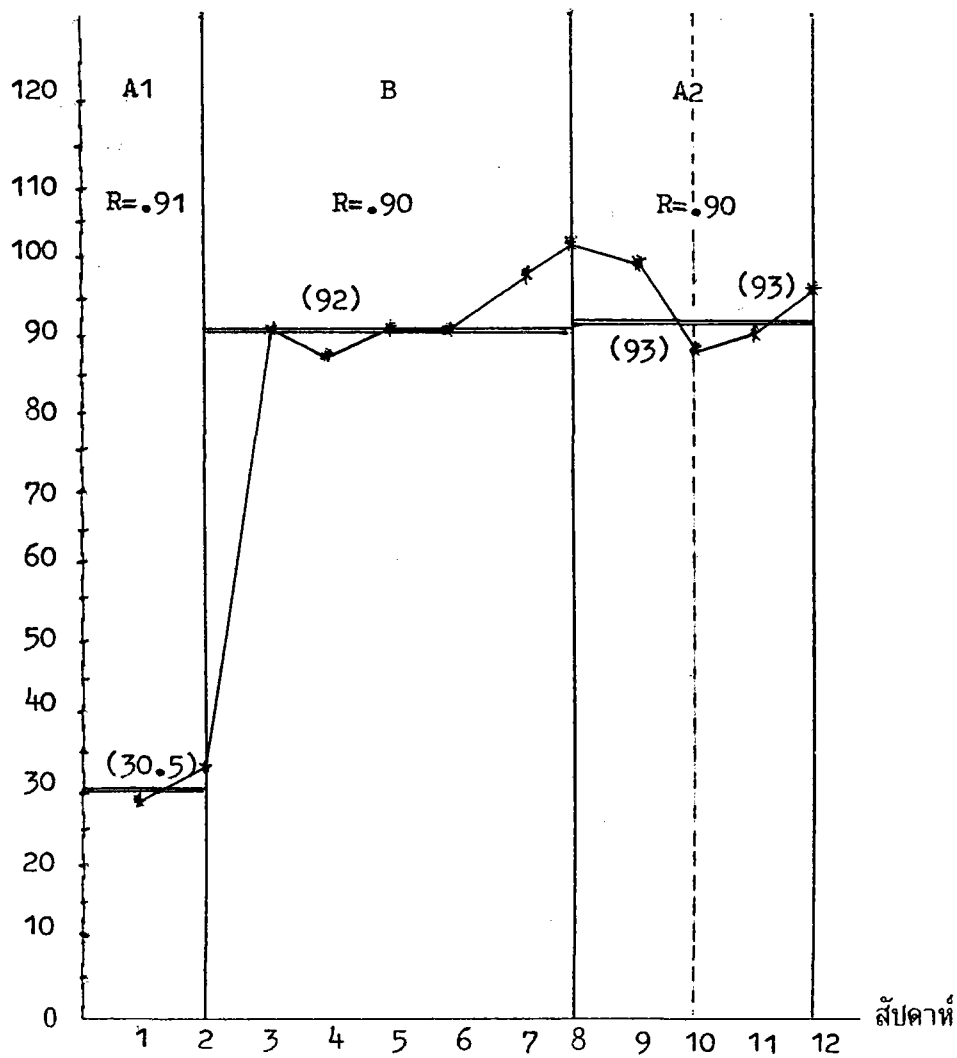
— ค่ามัธยฐานของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ 13 ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 3 ในกลุ่มทดลองที่ 2

ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

———— ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

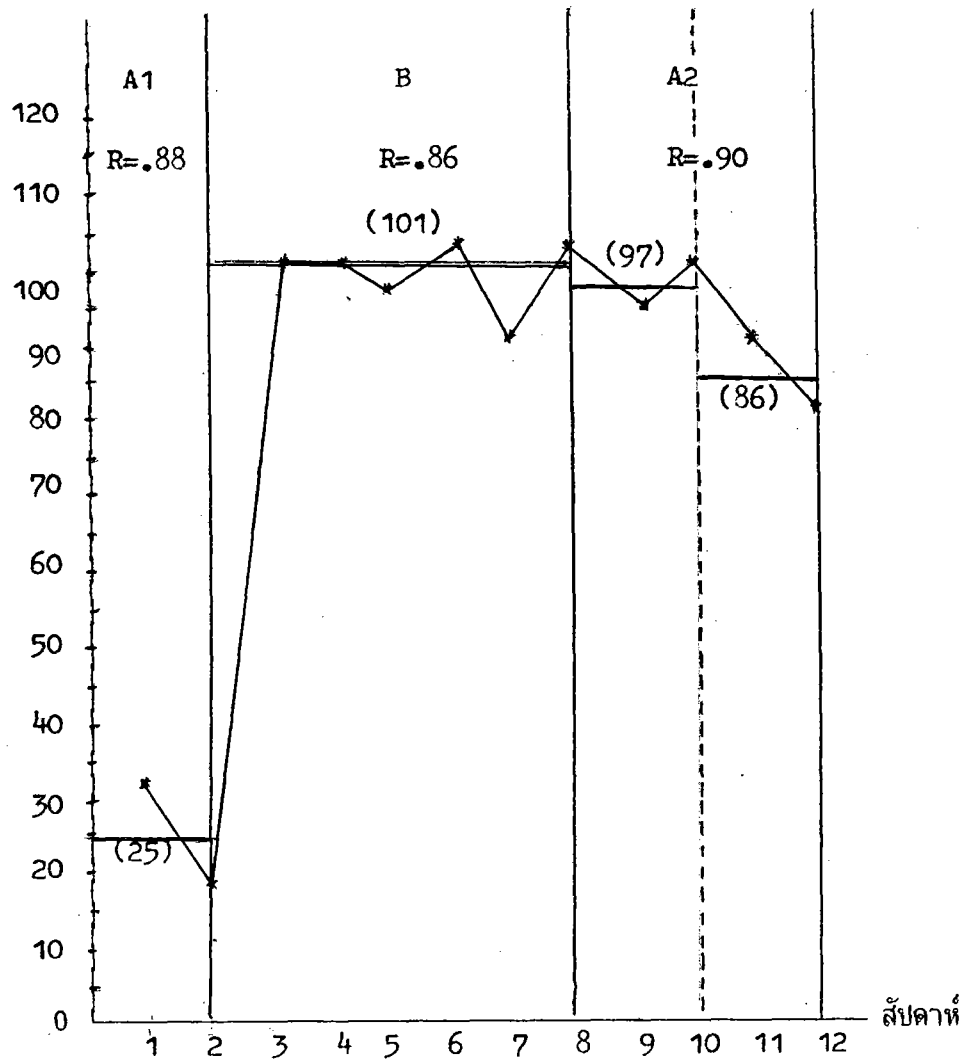
===== ค่ามัธยฐานของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ 14 ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 4 ในกลุ่มทดลองที่ 2

ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

— ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

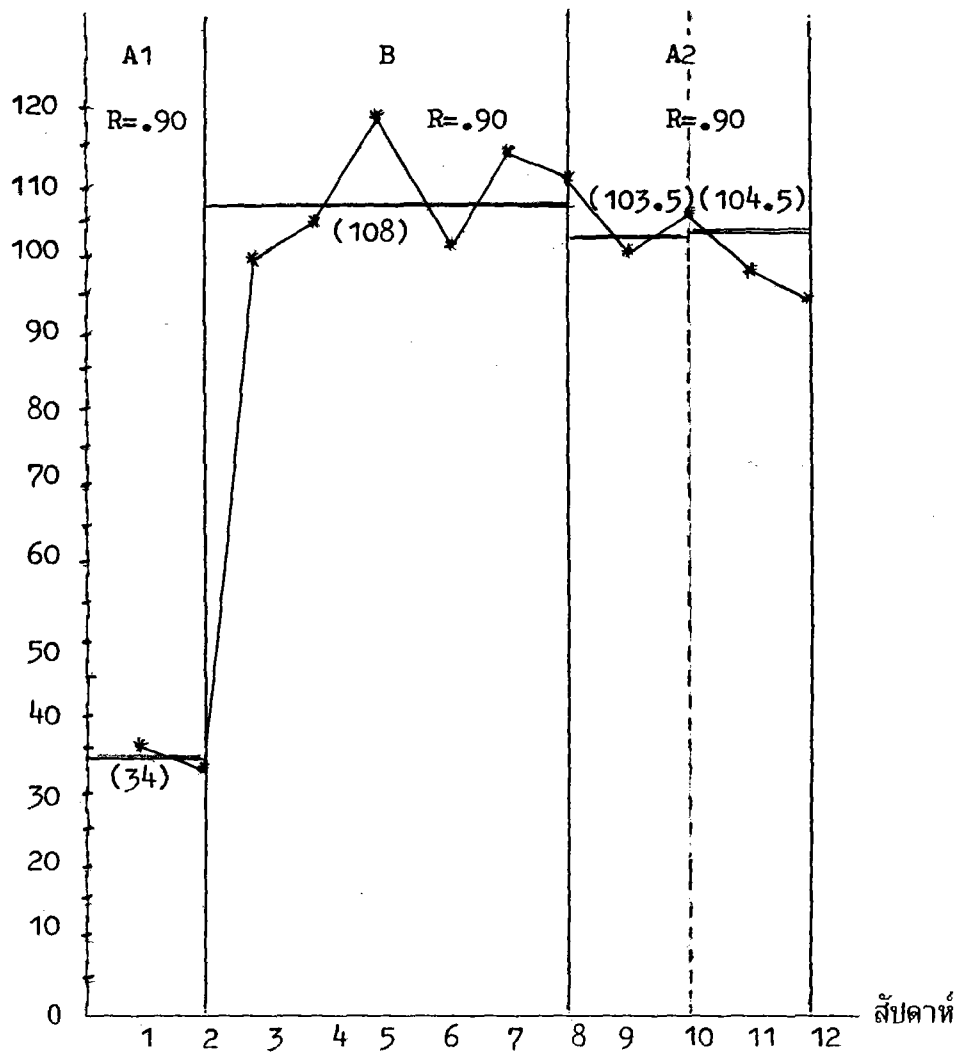
— ค่ามัธยฐานของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ 15 ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 5 ในกลุ่มทดลองที่ 2

ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

— ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

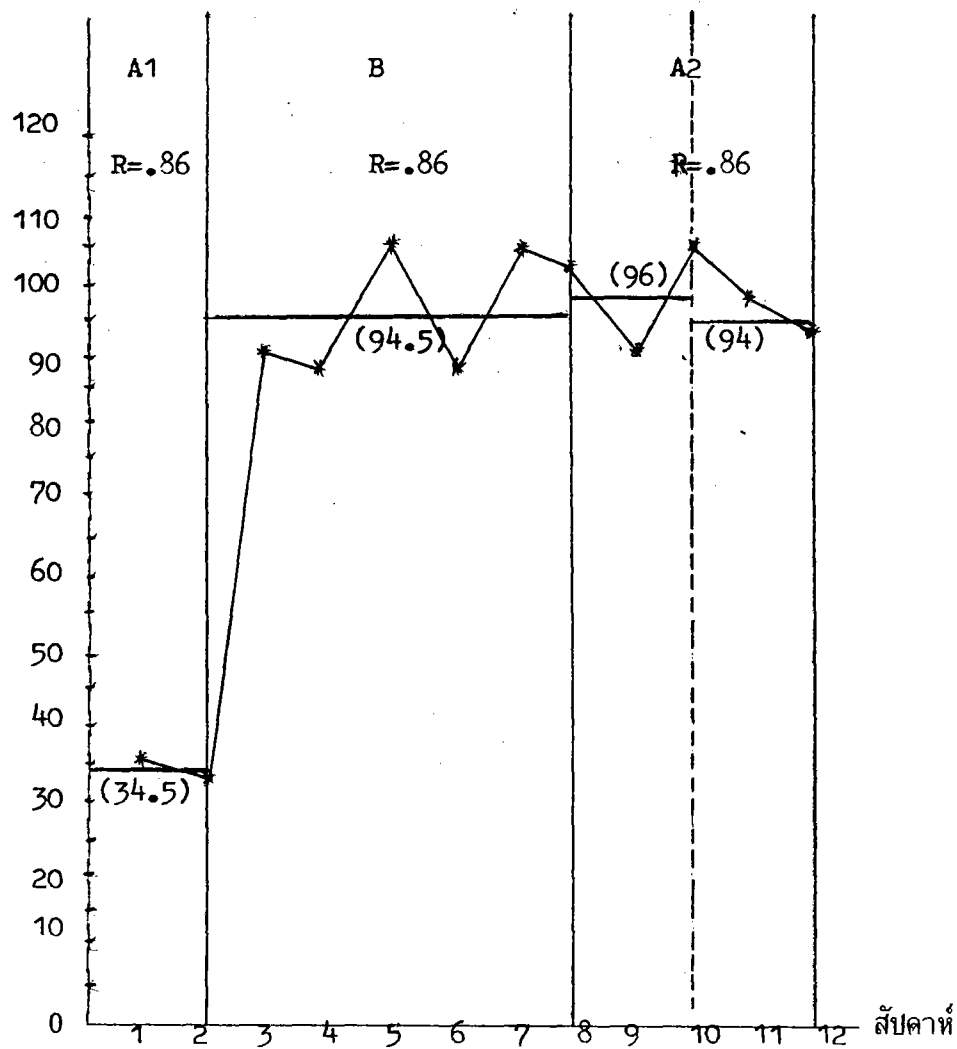
— ค่ามัธยฐานของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ 16 ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ 2

ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

— ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

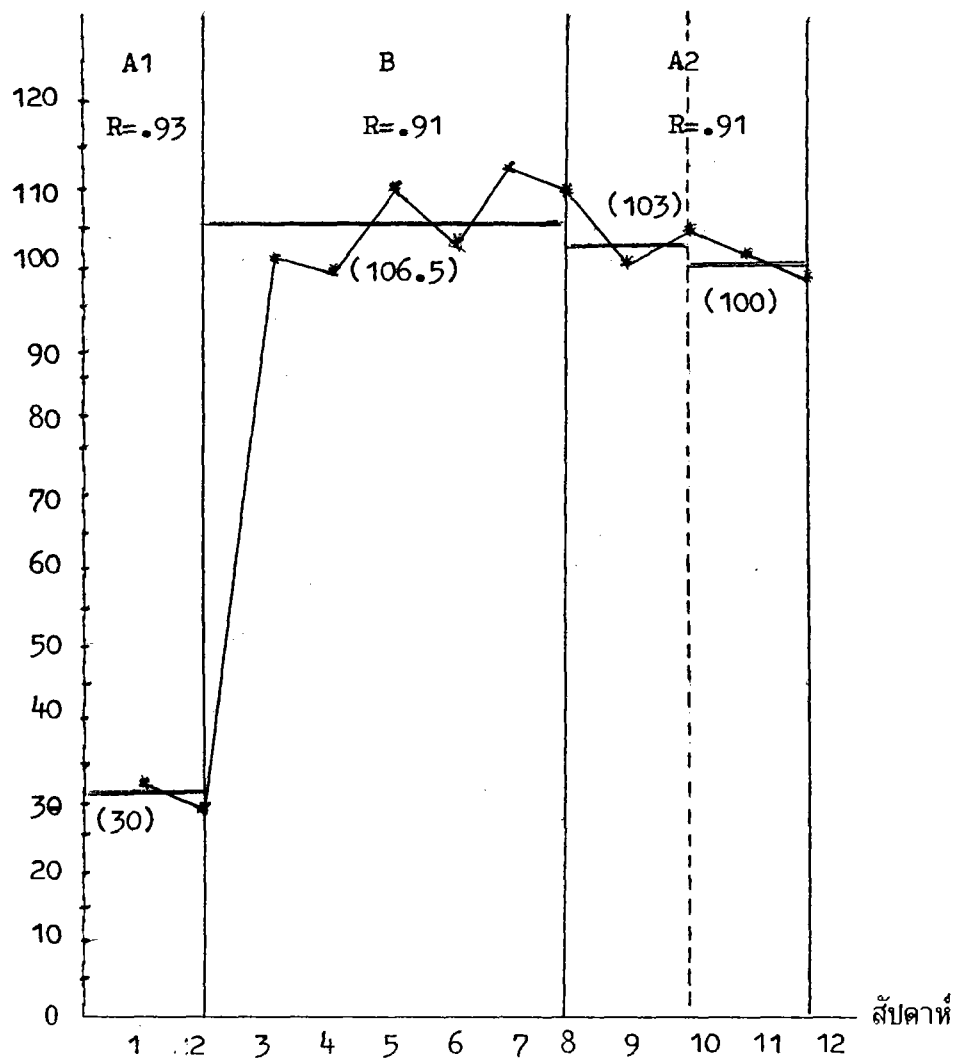
— ค่ามัธยฐานของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

R ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ 17 ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 7 ในกลุ่มทดลองที่ 2

ตลอด 3 ระยะ

ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

— ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนในแต่ละสัปดาห์

— ค่ามัธยฐานของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน

R ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

ภาพประกอบ 18 ความถี่ของความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนคนที่ 8 ในกลุ่มทดลองที่ 2

ตลอด 3 ระยะ

ตาราง 6 แสดงความถี่ของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลอง
ที่ 1 ตลอด 3 ระยะ

ระยะที่	ลำดับที่	นักเรียนคนที่							
		1	2	3	4	5	6	7	8
A1	1	27	30	26	38	25	40	28	26
	2	25	37	30	31	33	34	39	28
	มัธยม	26	33.5	28	34.5	29	37	33.5	27
B	3	70	76	64	83	81	67	79	79
	4	90	82	75	90	83	79	99	82
	5	90	85	55	88	92	64	94	90
	6	91	87	57	102	100	72	92	94
	7	84	99	94	100	105	92	89	92
	8	92	97	89	105	99	89	91	91
	มัธยม	90	86	69.5	95	95.5	75.5	91.5	90.5
...A2...	9	94	94	82	82	98	94	88	90
	10	75	79	75	71	99	63	95	92
	มัธยม	84.5	86.5	78.5	76.5	98.5	78.5	91.5	91
									
	11	91	85	89	81	97	82	85	91
	12	80	87	78	71	92	78	88	98
	มัธยม	85.5	86	83.5	76	94.5	80	86.5	94.5

ตาราง 7 แสดงความถี่ของควมมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนในกลุ่มทดลอง
ที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

ระยะที่	ลำดับที่	นักเรียนคนที่							
		1	2	3	4	5	6	7	8
A1	1	24	30	32	29	32	35	35	31
	2	30	31	27	32	18	33	34	29
	มัธยมฐาน	27	30.5	29.5	30.5	25	34	34.5	30
B	3	97	95	90	92	101	100	90	102
	4	104	81	88	88	101	105	89	101
	5	62	81	95	92	97	118	102	110
	6	98	86	102	92	103	104	86	103
	7	99	102	97	96	89	114	100	113
	8	93	98	103	101	103	111	99	110
	มัธยมฐาน	97.5	96.5	96	92	101	108	94.5	106.5
...A2...	9	95	94	95	97	96	102	91	100
	10	109	92	99	89	98	105	101	106
	มัธยมฐาน	102	93	97	93	97	103.5	96	103
									
	11	99	93	94	91	91	101	95	101
	12	96	95	97	95	81	108	93	99
	มัธยมฐาน	97.5	94	95.5	93	86	104.5	94	100

การเปรียบเทียบผลของการใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้สัญญาเงื่อนไข
ที่มีต่อระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนอนุบาลสงขลา จังหวัดสงขลา

บทคัดย่อ
ของ
ดวงแข ฅ สงขลา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

มกราคม 2535

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้แรงเสริมทางสังคมและการใช้
 สัญญาเงื่อนไขที่มีต่อระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาล
 สงขลา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2534 ที่มีระเบียบวินัยในชั้นเรียนต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตต่ำ ชาวบ้านปาดกลาง และฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่
 ในระดับปานกลาง จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 8 คน
 กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับแรงเสริมทางสังคม และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไข
 แบบแผนการทดลองของการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสลับกลับ (Reversal Design) สถิติที่ใช้ใน
 การวิเคราะห์ข้อมูลคือ Mann-Whitney U Test และ The Wilcoxon Matched Pairs
 Sign-Rank Test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับแรงเสริมทางสังคมและนักเรียนที่ได้รับการใช้สัญญาเงื่อนไขมี
 ระเบียบวินัยในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 ภายหลังการใช้แรงเสริมทางสังคม
3. นักเรียนมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 ภายหลังการใช้สัญญาเงื่อนไข

A COMPARISON OF SOCIAL REINFORCEMENT AND CONTINGENCY
CONTRACT ON CLASSROOM DISCIPLINARY BEHAVIOR
OF PRATHOM SUKSA VI STUDENTS OF
SONGKHLA KINDERGARTEN SCHOOL
CHANGWAT SONGKHLA

AN ABSTRACT
BY
DOUNGKAE NA SONGKHLA

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

January 1992

The purpose of this experimental research was to compare the effect of social reinforcement and contingency contract on classroom disciplinary behavior of Prathom Suksa VI students of Songkhla Kindergarten School in Changwat Songkhla in academic year 1991. The subjects were 16 students whose classroom disciplinary behavior and achievement in life experience subject were low. Their IQ score and family economic status were on the average level. The subjects were divided into two experimental groups, each group consisted of eight students. The experimental group I was given social reinforcement and the experimental group II was conducted on the contingency contract. Reversal design was used. The data were analyzed by the Mann-Whitney U test and the Wilcoxon Matched Pairs Signed - Rank Test.

The Results were as follows

1. A difference of classroom disciplinary behavior existed at .01 level of statistical significance between the group given social reinforcement and that given contingency contract.
2. Classroom disciplinary behavior was higher in the experimental group I at .01 level of statistical significance after social reinforcement was administered.
3. Classroom disciplinary behavior was higher in the experimental group II at .01 level of statistical significance after contingency contract was employed.